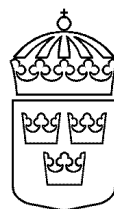

Riksdagens protokoll

2001/02:46

Onsdagen den 12 december

Protokoll
2001/02:46

Kl. 09.00 – 11.45
12.54 – 18.00

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 6 december.

2 § Ledighet, m.m.

Talmannen meddelade att *Märta Johansson* (s) ansökt om sjukledighet under tiden den 12 december 2001–13 januari 2002.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Jan-Olof Larsson* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för Märta Johansson.

3 § Rättelse om val av ställföreträdande ombudsman vid JO-ämbetet

Talmannen meddelade att vid sammanträdet den 5 december omvaldes Gunnel Norell Söderblom till ställföreträdande ombudsman vid JO-ämbetet. Det angavs då att valet avsåg tiden från den 1 januari 2002 till den 31 december 2004. Valet skulle enligt konstitutionsutskottets förslag gälla för en tid av två år från den 1 januari 2002 till den 31 december 2003.

Talmannen föreslog att riksdagen, med ändring av sitt tidigare beslut, skulle besluta att valet skulle gälla från den 1 januari 2002 till den 31 december 2003.

Kammaren godkände denna ändring.

4 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Talmannen meddelade att ett meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan delats ut till kammarens ledamöter.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2001/02:44 till socialutskottet
2001/02:67 till miljö- och jordbruksutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner skulle förlängas till *fredagen den 18 januari 2002*.

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Trafikutskottets betänkanden 2001/02:TU1, TU2 och TU7

7 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats den 11 december

AU1 Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv

Punkt 1 (Allmän inriktning av politiken)

1. utskottet
2. res. 1 (c, m, kd, fp)

Votering:

168 för utskottet

146 för res. 1

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 37 v, 15 mp

För res. 1: 72 m, 39 kd, 18 c, 15 fp, 2 -

Frånvarande: 15 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 1 fp, 1 mp

Punkt 2 (Riksdagens revisorers förslag om otraditionella medel inom arbetsmarknadspolitiken)

1. utskottet

2. res. 2 (m, kd)

Votering:

172 för utskottet

113 för res. 2

31 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 37 v, 1 c, 1 fp, 15 mp

För res. 2: 72 m, 39 kd, 2 -

Avstod: 17 c, 14 fp

Frånvarande: 13 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 1 fp, 1 mp

Punkt 4 (Förändringar avseende AMS)

1. utskottet
2. res. 6 (c, m, kd, fp)

Votering:

170 för utskottet

145 för res. 6

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 37 v, 15 mp

För res. 6: 72 m, 38 kd, 18 c, 15 fp, 2 -

Frånvarande: 13 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 1 fp, 1 mp

Punkt 5 (Decentralisering av arbetsmarknadspolitiken m.m.)

1. utskottet
2. res. 7 (c)

Votering:

294 för utskottet

18 för res. 7

1 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 72 m, 36 v, 38 kd, 14 fp, 14 mp, 2 -

För res. 7: 18 c

Avstod: 1 kd

Frånvarande: 13 s, 9 m, 7 v, 3 kd, 2 fp, 2 mp

Punkt 11 (Åtgärder för att förbättra arbetsmarknaden för arbetshandikappade)

1. utskottet
2. res. 11 (c, kd, fp)

Votering:

243 för utskottet

73 för res. 11

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 72 m, 37 v, 15 mp, 1 -

För res. 11: 39 kd, 18 c, 15 fp, 1 -

Frånvarande: 13 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 1 fp, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Regional utjämning
och utveckling samt en
politik för tillväxt och
livskraft i hela landet*

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2001/02:NU2
Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (prop. 2001/02:1
delvis, prop. 2001/02:4 delvis och förs. 2001/02:RR4 delvis) samt
näringsutskottets betänkande 2001/02:NU4
En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4 delvis).

Anf. 1 REYNOLDH FURUSTRAND (s):

Fru talman! De regionalpolitiska frågorna måste knyta an till mäns och kvinnors vardag. Det är genom regionalpolitiken som vi måste skapa jämlika villkor för dem som bor i Katrineholm liksom för dem som bor i Stockholm, Göteborg, Pajala eller Gislaved. Ingen osynlig hand, ingen marknadsekonomisk kraft, kommer att ordna lika villkor för människor oavsett var de bor i landet. Detta kommer inte till av sig självt, utan det krävs en politisk insikt och en aktiv regional utvecklingspolitik som samlar alla kreativa aktörer bland befolkningen i hela vårt avlånga land, kreativa aktörer som återfinns i t.ex. näringslivet, staten, landstinget och kommunerna.

Fru talman! Det krävs ett stort mått av gemensamt ansvarstagande för att hålla ihop landet och i verklig mening låta hela Sverige växa. Det gör vi genom att skapa den mylla i vilken tillväxtåtgärder inom den regionala näringspolitiken faktiskt kan börja gro. Enligt min personliga åsikt måste den kortsiktighet som i dag råder inom delar av näringslivet stå tillbaka till förmån för ett större och mer långsiktigt ansvarstagande. Om inte jordmånen är den rätta blir det inte heller någon tillväxt. Låg tillväxt i vissa regioner påverkar den nationella tillväxten eftersom denna per definition är summan av tillväxten i hela landets samtliga regioner.

Därför är det viktigt, fru talman, att det skapas goda regionala utvecklingsförutsättningar. Det är viktigt att vi får starka regioner i alla delar av landet för att Sverige ska kunna stå starkt och för att vårt land ska kunna nå en hållbar ekonomisk utveckling som i sin tur kan komma alla medborgare till del i form av ökad välfärd.

Att den äldre befolkningen ökar samtidigt som allt färre barn föds är en situation som vi delar med många regioner i Europa. Det innebär i sig en stor utmaning för samhället att hantera. Enligt min mening pekar detta faktum tydligt på vikten av att gifta samman en aktiv regional utvecklingspolitik med övriga politikområden, inte minst inom det familjepolitiska området. På så sätt skapas trygga förhållanden, trygga förhållanden som krävs för att unga människor i vårt land ska vilja bli föräldrar, så att fler barn föds, så att vi klarar den omsorg som t.ex. ett ökat antal äldre kommer att ha behov av. I det sammanhanget är satsningen på låga avgifter inom barnomsorgen genom maxtaxan, utökningen och höjningen av föräldraförsäkringen och den stora satsningen på skolan oerhört väsentliga regionalpolitiska åtgärder.

Fru talman! Nu föreslår regeringen i propositionen att slå samman regionalpolitiken med den regionala näringspolitiken, främst för att stärka dessa och få bra kopplingar mellan dem. Det ska bildas ett nytt politikområde, s.k. regional utvecklingspolitik. Syftet är att etablera och

utveckla en sammanhållen politik för alla delar av landet som kan anpassas till regionala skillnader och förutsättningar. Detta är till alla delar mycket positivt, och en samlad politik kommer dessutom att bli än mer effektiv.

Målet är en hållbar regional utveckling – ekonomiskt, socialt och ekologiskt – i alla delar av vårt land. Detta sätt att se regionalpolitiken gör det enligt min mening naturligt att inkludera den regionala näringspolitiken. Målet för den regionala utvecklingspolitiken ska vara väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god service-nivå i alla delar av vårt land.

Med ”väl fungerande” lokala arbetsmarknadsregioner avses att dessa är så attraktiva för människor och företag att det är möjligt att ta vara på den potential och livskraft som finns i alla regioner.

Med ”hållbar” avses att politiken ska bidra till att både nuvarande och kommande generationer kan erbjudas sunda ekonomiska, sociala och ekologiska förhållanden. Politiken ska bidra till att öka den ekonomiska tillväxten i alla lokala arbetsmarknadsregioner för att därigenom öka den nationella tillväxten. Den ska också bidra till att sociala aspekter som sysselsättning, jämställdhet och välfärd finner sin naturliga plats.

Med ”god servicenivå” i alla delar av landet avses att politiken ska bidra till att människor och företag har tillgång till kommersiell offentlig service i tillräcklig omfattning. Det handlar om tillgång till dagligvaror och drivmedel. Det handlar om tillgång till offentlig service som tillhandahålls av statliga och kommunala aktörer.

Hur ska då de här målen nås? De ska nås genom flera offensiva strategier i kombination med riktade åtgärder. Några av dessa strategier är:

- En utvecklad styrning av den statliga verksamheten.
- Tydligare regionalt utvecklingsansvar för vissa politikområden – att utveckla en helhetssyn.
- Tydlig ansvarsfördelning mellan stat och kommuner.
- Lärande och program som instrument för utveckling.
- Regionala jämförelser som drivkraft för förändring.
- Samverkan med EG:s struktur- och regionalpolitik.

Den regionala näringspolitiken, som infördes 1980, bygger på samverkan mellan företrädare för ett flertal statliga sektorer och utgår från regionens förutsättningar och prioriteringar. Det huvudsakliga instrumentet för genomförandet av politiken, fru talman, är de regionala tillväxtavtalen. Tillväxtavtalen har i praktiken också kommit att bli ett viktigt samordningsinstrument för regionalpolitiken. Genom förslag i propositionen kommer vi nu att gå från regionala tillväxtavtal till regionala tillväxtprogram.

Vår bedömning är att tillväxtavtalsarbetet är mycket positivt. Det har stärkt företagens engagemang för regional utveckling. Även miljö- och jämställdhetsfrågor har kunnat lyftas fram genom arbetet med tillväxtavtalen. Nu går vi vidare. Nya arbetsformer utvecklas. Beteckningen ändras från regionala tillväxtavtal till regionala tillväxtprogram. Det gör

de dels för att det inte är fråga om några juridiskt bindande avtal, dels för att programarbetsformen bör lyftas fram mer.

Fru talman! Utskottsmajoriteten välkomnar att de senaste årens omfattande omprövningar av regionalpolitiken såväl vad gäller mål och medel som vad gäller helheten nu har lett fram till ett sammanhållet regeringsförslag. Föregående år ansåg utskottet att det var berättigat att fråga sig vad som är en effektiv regionalpolitik med en ekologiskt hållbar utveckling. Enligt utskottets uppfattning har det omfattande utrednings- och utvecklingsarbete som pågått utmynnat i framtidsytande lösningar i och med regeringens förslag till nytt mål för regionalpolitiken, dvs. väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med god servicenivå i alla delar av landet.

Målet innebär att möjligheterna till tillväxt i hela landet ska tas till vara genom de lokala arbetsmarknadsregionerna. De ska bli ett nav i områden som upplevs som ekonomiskt, socialt och miljömässigt attraktiva. Vi menar att arbetsmarknadsregioner är ett funktionellt begrepp i sammanhanget då det speglar det område inom vilka människor bor och arbetar.

De flesta arbetsmarknadsregioner kommer att få se sin befolkning minska samtidigt som andelen äldre ökar. Därmed kommer kostnaderna för framför allt äldreomsorgen att öka väsentligt. Dessa prognosfakta talar enligt utskottsmajoritetens mening för att målet bör omfatta tillväxt i alla regioner.

Samtidigt är det även fortsättningsvis nödvändigt att särskilt stimulera tillväxten i vissa regionalpolitiskt prioriterade områden, t.ex. områden med permanenta lägesnackdelar. En arbetsmarknadsregion av Stockholms storlek kan i stort sett klara strukturomvandlingsprocessen själv medan en liten arbetsmarknadsregion någonstans i Norrlands inland i högre grad är beroende av regionförstoring och en ökad rörlighet mellan regionerna. Den lokala dynamiken hänger alltså samman med att regionerna ömsesidigt kan stödja varandra när det gäller tillgång till specialiserade arbetsmarknader, utbildning, transporter, pendlingsmöjligheter osv.

Industriella problem och neddragningar är inte ovanliga i södra och mellersta Sverige. Dessa regionala problem har blivit omfattande vid sidan av de traditionella problemen i glesbygden, i Norrland och i skärgården.

Fru talman! Man kan säga att utvecklingen delvis har visat nya mönster för den regionala utvecklingen. Trots att modellen med sårbarhetsanalys enligt utskottsmajoritetens uppfattning inte är färdigutvecklad i alla delar, anser vi att den bekräftar synsättet att permanenta lägesnackdelar inte är den enda dimensionen i den regionalpolitiska problembilden. Sårbarheten kan med dessa mätmetoder vara större i södra och mellersta Sverige.

Emellertid förmodar utskottet att modellen blir mer tydlig och upplysande om den kompletteras med tjänstesektorn och den offentliga sektorn. Inte minst med hänsyn till kvinnornas arbetsmarknad är begränsningen till industrisysselsättningen en faktor som minskar relevansen i denna modellberäkning. Vidare kan frågan ställas om betydelsen av ett mer varierat näringsliv och en mer varierad industrisysselsättning.

Från utskottsmajoritetens sida välkomnar vi att det nya målet för den regionala utvecklingspolitiken även inkluderar servicenivån och att den ska vara lika god i alla delar av landet och att såväl offentlig som kommersiell service ska inräknas.

Vi anser att de framtida regionala tillväxtprogrammen kommer att utgöra en bas i det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. En nära samverkan med annan planering förutsätts, t.ex. den långsiktiga planeringsprocessen för infrastrukturinvesteringar och strukturfondsprogram.

Om ett kommunalt samverkansorgan bildas så menar vi från majoritetens sida att detta bör fatta beslut om förslag till regionalt tillväxtprogram. Det ska ske utifrån ett statligt helhetsperspektiv. Där ska bl.a. länsstyrelsen kunna yttra sig till regeringen om detta program. Och därefter kommer nationella intressen att kunna läggas på programmen innan de fastställs av regeringen.

Utskottet menar att den nya planeringsprocessen bör ge goda förutsättningar för en hög kvalitet i programmen. Vi vill samtidigt uttala att möjligheten till regelförenklingar måste uppmärksammas.

I februari i år överlämnades de framtagna tillväxtavtalen till regeringen. Detta var således det formella överlämnandet av de avsiktsförklaringar som partnerskapen i de olika länen gjort i samband med att de arbetat fram och undertecknat sina tillväxtavtal. De nu gällande tillväxtavtalen är däremot inte juridiskt bindande, vilket jag tidigare sade. Därför är det inte aktuellt med något beslut från regeringen, vilket bl.a. har pekats på i en motion från moderaterna.

Hittillsvarande arbete med dessa tillväxtavtal har gett många positiva effekter, inte minst när det gäller att intressera och mobilisera krafter för den egna regionens utveckling. Även fortsättningsvis anser utskottsmajoriteten att näringslivets behov och deltagande bör vara en grundläggande faktor i utvecklingsprocessen och instämmer vidare med regeringen om att målet om ekologisk hållbarhet och jämställdhet bättre bör komma till uttryck i det fortsatta arbetet. Det kan ske genom pilotlänsarbete där nya erfarenheter kan spridas och utnyttjas.

Fru talman! Det går inte att bortse från att åtgärder inom övriga utgiftsområden är av avgörande betydelse när det gäller att främja utvecklingen i regionen. Särskilt vill vi peka på regeringens förslag om en ny organisation för att stödja kommunala bostadsföretag som har kommit i svårigheter, ett nytt statsbidrag till kommuner och landsting med befolkningsminskning samt ett pendlingsbidrag för veckopendling.

Fru talman! En annan viktig fråga som tas upp i detta betänkande är EG:s och EU:s struktur- och regionalpolitik. Sveriges möjligheter att bedriva en betydande regionalpolitik baseras faktiskt också utifrån vårt EU-medlemskap. Vi måste nu se programperioden 1995–1999 som en läro- och anpassningsperiod. Den nuvarande programperioden 2000–2006 har inneburit att reglerna för strukturfondssystemets tillämpning har förbättrats liksom administration och utvärdering.

Fru talman! Riksdagen har vid flera tillfällen uttalat att integrationen av länderna i Central- och Östeuropa med europeiska politiska och ekonomiska strukturer är ett övergripande mål för unionens medlemsländer. Sverige stöder aktivt EU:s utvidgning.

Enligt utskottsmajoriteten står det helt klart att det framöver krävs reformer när det gäller EG:s struktur- och regionalpolitik. Behovet av en ökad effektivitet när det gäller användningen av strukturfonderna är en drivkraft i detta sammanhang. En annan drivkraft är den planerade utvidgningen av unionen. Avståndet mellan de svagaste och de rikaste regionerna kommer att fördubblas genom utvidgningen. Dessa problem måste beaktas.

Den sammanhållningsrapport som kommissionen framlagt anser utskottet utgör en bra grund för fortsatt diskussion. Men vi vill inte föregripa den här dialogen och menar att det i nuläget är för tidigt att ta ställning till hur den framtida politiken bör utformas.

Fru talman! Med hänsyn till att andra utskott, trafikutskottet och skatteutskottet, behandlar delar som också berörs i vårt betänkande avstår jag från att gå in på detta.

Låt mig till sist säga att det mot bakgrund av de önskemål som har funnits i motioner och i vissa reservationer finns anledning att ta denna regionalpolitiska proposition på mycket stort allvar.

Jag hade tillsammans med några av kollegerna förmånen att sitta i den regionalpolitiska utredningen, en utredning som jobbade ordentligt med att skapa förutsättningar för en proposition som ger oss en bättre regionalpolitik. Den gamla regionalpolitiken var inte alls dålig, men den nya regionalpolitiken ger förutsättningar för att hela Sverige ska bli ett Sverige som ger förutsättningar för tillväxt, tillväxt som ger möjligheter till en välfärd som fördelas lika över hela landet.

Fru talman! Med det sagda ber jag att få yrka bifall till reservation 1 i betänkande NU2 och till förslaget i dess helhet i betänkande NU4.

Anf. 2 OLA SUNDELL (m):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 1 om inriktningen av den framtida regionalpolitiken i betänkandet *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*. Vidare yrkar jag bifall till förslaget i näringsutskottets betänkande 2, utom i anslagsdelen där jag hänvisar till vårt särskilda yttrande, samt avslag på reservationerna.

Då är vi här igen och diskuterar hur hela Sverige bäst ska utvecklas. En smula eftertanke men också självrannsakan. Har vi som kommer att delta i debatten något nytt att tillföra diskussionen i detta angelägna ämne, eller blir det ett uppräknande som vi tidigare har lyssnat till?

Den fortsatta debatten får visa på eventuellt nya inslag som vi förmår att leverera. Men när man läser Dagens Industri från i måndags och näringsministerns förundran över att nyföretagarandan i Sverige kunde ha varit bättre, då övergår min självrannsakan och ödmjukhet till en rätt självsäker attityd att den här diskussionen är utomordentligt angelägen och att det budskap som jag kommer att framföra är viktigare nu än någonsin.

Näringsministern förvånas i intervjun över att Sverige ligger så lågt ned på listan över startade företag och för entreprenörskap. Han säger:

Politiken och samhället måste vara mer tillåtande när det gäller entreprenörskap.

Björn Rosengren är, tillsammans med alla företagare och entreprenörer, välkommen till Moderata samlingspartiet. Det var väl på tiden att mannen som skulle ordna världens bästa företagarklimat i varje fall har

upptäckt att vi i Sverige behöver fler företagare. Det är ju alltid en början.

Det är det som är själva brytpunkten när det gäller regionernas utveckling, nämligen företagandet. Utan företagande och entreprenörskap hotar sotsdöden. För att möjliggöra en bättre utveckling än hittills i hela Sverige måste inriktningen av regionalpolitiken ha sin utgångspunkt i företagandets villkor.

En politik som inte uppmuntrar bromsar utvecklingen. En politik som tar till vara människans drivkraft accelererar utvecklingen. Inget bidrag förmår ersätta entreprenörens vilja till framåtskridande. Det är i entreprenörskapet vi i Sverige ska söka vägen för tillväxt, inte i bidragsfloran. Företagsamhet *skall* prioriteras framför sektorsstöd, och långsiktig tillväxt bör betonas mer än tillfälliga sysselsättningsökningar.

Kritiken mot regeringens proposition har sin grund i bristen på konkreta förslag till förbättringar för företagande och entreprenörskap. Det räcker inte att byta namn på regionalpolitiken och kalla den regional utvecklingspolitik. Det räcker inte att byta namn på tillväxtavtal till tillväxtprogram. Det räcker inte med inrättande av statliga delegationer. Det räcker inte med lokala program för entreprenörskap.

Att ni inte lär er vad som är tändvätskan för en företagare: en så enkel sak som att underlätta för fåmansföretagen. De s.k. 3:12-reglerna måste ändras så att ett aktivt ägande i företag underlättas. Det får inte vara som i dag när den typen av ägande missgynnas till förmån för passivt ägande med lägre risk. Diskrimineringen av den här typen av företag är kontra-produktiv och hindrar naturligtvis tillväxt i hela landet.

Tillväxt är det samma som uppoffring. Det vi gör i dag vill vi göra bättre än det vi gjorde i går, men för att uppnå något måste du offra något av dig själv. Det kan gälla en så enkel sak som att tillägna sig kunskap. Inläring kräver tålmod och inläsning. Det kan gälla företagaren som riskerar en del av sitt kapital till en investering, och det kan gälla den som jobbar över för att jobbet måste klaras av eller för att få en extra slant som han eller hon önskar. När det här händer producerar vi mer. Värdet av det vi producerar ökar och efterfrågan på arbetskraft ökar. Tillväxten ökar.

För att det här ska bli verklighet krävs en grundläggande drivkraft hos den individ som ska ta språnget. Det handlar väldigt mycket om att sänka skatterna och att minska krånglet kring företagandet. När jag får valuta för min uppoffring, då kommer investeringen; då kommer det där lilla extra som för utvecklingen framåt.

För att möjliggöra en bättre utveckling än hittills i hela Sverige måste inriktningen av regionalpolitiken ha sin utgångspunkt i företagandets villkor. I en framåtsyftande regionalpolitik blir således förbättringarna för småföretagen den allra viktigaste åtgärden.

Vill vi förändra regionalpolitiken och inte bara definitionen måste den nya inriktningen utgå från regioners och orters egna möjligheter. Min utgångspunkt är då att politiken inriktas mot att eliminera tillväxthinder. Därmed skapas denna grund för företag och individer att själva lösa sina problem och inte som nu: att debatten fokuserar på den hjälp som ska komma från annat håll. Hjälp ska orterna och regionerna få, men hjälpen eller stimulansen ska ske i form av konkurrensbefrämjande åtgärder och inte i form av olika typer av bidrag.

Härigenom främjas då en utveckling som baseras på regionernas egen duglighet, tradition och kreativitet. För att det här ska bli verklighet måste regionalpolitiken ändras och ersättas med en politik och en strategi som utgår från företagandet och därmed den enskilde individens roll som den viktigaste faktorn bakom tillväxt och välfärd.

Ett gott råd till Ulrica Messing och Reynoldh Furustrand: För att få bättre snurr på det här landet, och hela landet: Låt småföretagen få chansen.

Tillväxtavtalen har ju varit regeringens lans eller instrument i regionalpolitiken och näringspolitiken. Med dessa samverkansorgan skulle Sverige frälsas. Från moderat horisont var vi tveksamma till styrkan i den här medicinen, och de utvärderingar som har gjorts har väl också gett oss rätt på den punkten. Tillväxtavtalen har blivit en papperstiger som kanske rentav har hindrat det regionala utvecklingsarbetet. Ansatsen var god: att genom samverkan och samordning mellan statliga myndigheter försöka åstadkomma nya resurser, men utvärderingarna pekar ju i en riktning mot samarbetsgrupper mer än kraftfulla obyråkratiska lösningar. Mycket snack och lite verkstad har det varit, och det är väl något som vi tyvärr känner igen.

Regeringen lanserar också statliga delegationer som tillväxstimulerande åtgärd. Jag tror inte på den här konstruktionen heller. Det är mycket tveksamt om den här typen av statliga styrningar kommer att få legitimitet på det lokala planet. Att bara klampa in och tala om hur saker och ting ska gå till kommer sannolikt inte att vara någon framgångsrik väg. Det blir för mycket av överhet, för mycket av pekpinne och för lite av lokal lösning, och det lokala utvecklingsarbetet kommer att passiviseras genom det här.

Fru talman! Vi moderater säger ja till regeringens förslag om regionalt nedsatta socialavgifter, dock med det tillägget att inga branscher ska undantas från nedsättningen. Varken åkerier, jordbruksföretag eller renkötsselföretag för den delen kommer att undantas i vårt förslag. Att i ett jordbruksföretag hålla reda på vad som är skogsbruk och vad som är jordbruksdelen är ett administrativt krångel som vi undviker genom att tillåta nedsättning av både jordbruks- och skogsbruksverksamheten.

Det har varit mycket snack om vad vi får göra för kommissionen eller inte. Men efter en överläggning med representanter för kommissionen tidigare i höstas där flera partier deltog är det uppenbart att Sverige har större möjligheter att själv välja väg än vad regeringen tidigare har hävdad. Jag känner mig rätt komfortabel efter det mötet, och det gör ju också att vi lägger fram det här förslaget.

Låt mig nämna några åtgärder som underlättar för landsbygdens människor. Lantbrukets och skogsbrukets konkurrenskraft måste förbättras. Därför föreslår vi en skattesänkning på dieselolja till arbetsmaskiner med drygt 2:50 kr per liter. Höga skatter på transportsektorn utgör generellt ett allvarligt problem, och det leder till att svenskt skogsbruks konkurrenskraft försämras eftersom transportkostnaderna rakar i höjden.

Vidare måste avdragsrätten för arbetsresor förbättras. Vi anser också att drivmedelsbeskattningen ska sänkas. Att sänka avdraget till 20 kr per mil och att sänka bensin- och dieselskatten med närmare en krona ökar möjligheterna för människor att bo kvar samtidigt som det ökar rörligheten på arbetsmarknaden.

Möjligheterna att använda strandnära områden för bebyggelse måste också underlättas. Den nuvarande lagstiftningen innebär ett generellt förbud och försvårar möjligheterna att utveckla boende och andra verksamheter. En utökad möjlighet till bebyggelse i strandnära områden skulle kunna skapa bättre förutsättningar för att hålla landskapet levande. Det är riksintressen hit, det är riksintressen dit. Snart får vi inte göra någonting. Det måste vara så ibland också att människan kan vara av riksintresse.

För att garantera att landsbygden har tillgång till tillfredsställande grundservice bör nya lokalt anpassade lösningar prövas. Det måste skapas möjligheter för småföretagare och ekonomiska föreningar att ta över serviceverksamheter som post, apotek, systembolag och liknande. Genom att ge privata och kooperativa aktörer möjlighet att utföra grundläggande samhällsservice ökar möjligheterna att skapa flexibla lösningar, lösningar som blir anpassade efter människors behov och inte efter någon centralistisk servicemall.

Fru talman! Regeringens proposition *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet* blir ingen dunderlösning för regioner med tillväxtproblem. På sin höjd kan en kommun bli kvitt sitt fastighetsbolag till hugade statliga intressen, men det löser bara ett kortsiktigt problem.

Statliga delegationer och omställningsgrupper motverkar den långsiktighet som enligt den regionalpolitiska utredningen skulle vara vägleddande för den framtida regionalpolitiken. Propositionen är defensiv och saknar den inspiration som ett framåtsyftande dokument av den här karaktären måste innehålla.

Jag tror tyvärr att många representanter för glesbygd, landsbygd och svaga regioner är direkt besvikna på innehållet. Det är för mycket av begrepp och ord och för lite av verkligt innehåll. Vi från den borgerliga gruppen får nog ge Ulrica Messing och Reynoldh Furustrand en dos av tillväxt-EPO.

Fru talman! Bättre vägar, lägre drivmedelsskatter, förbättrade villkor för småföretagen, en utbyggd infrastruktur, sänkta socialavgifter för alla företag i stödområde A och ett effektivt utnyttjande av EU:s strukturfonder är kärnan i moderaternas regionalpolitik. Det känns bra, och det känns mycket bättre och mer konkret än delegationer, tillväxtprogram, bostadsakut och allt vad det nu heter som är regeringens inriktning.

Anf. 3 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Varken Ulrica Messing, som företräder regeringen, eller jag behöver en dos av tillväxt-EPO. Däremot funderar jag mycket allvarligt över vad Ola Sundell egentligen skulle behöva.

Jag har hört samma visa i dag som jag har hört vid tidigare tillfällen. Det är sänkta skatter, ytterligare försämringar och förändringar av arbetsrätten som ska leda till nyföretagande och regional tillväxt. Har inte Ola Sundell fattat vad människor vill ha när de etablerar sig? Jo, det är stabila och trygga förhållanden.

Ingen företagare kommer att förlägga sin verksamhet till Föllinge eller Strömsund i Jämtland om det inte finns hyggliga villkor för företagande. Det måste finnas en marknad som fungerar, en god service, en skola där företagarens barn kan gå och en trygghet om t.ex. hans eller hennes gamla föräldrar vill bosätta sig på orten.

Det är helt andra villkor som krävs, Ola Sundell, än detta eviga tjuvande om sänkt förmögenhetsskatt och sänkt arvsskatt. Jag medger att det finns vissa problem som man bör se över, och ser över, för att underlätta för företagare att etablera sig. Men det är inte de åtgärder som Ola Sundell pekar på som krävs, utan det krävs helt andra åtgärder. Och dessa åtgärder finns mycket väl beskrivna i den proposition som Ulrica Messing har lagt fram och som behandlas i detta betänkande. Kom inte med det här tjuvandet för mycket, Ola Sundell!

Anf. 4 OLA SUNDELL (m) replik:

Fru talman! Reynoldh Furustrand pratade om villkor och om att få i gång Föllinge och Hammerdal. Man kan göra många olika jämförelser. Men jag brukar jämföra detta med tillväxt och jobb med ett tågsätt. Någonting måste dra tågsättet, och det är loket. Loket är precis vad jag har beskrivit. Det är alldeles klart att alla vagnar behövs i ett tågsätt, men man måste börja med en drivkraft. Det var det som jag gav uttryck för i mitt anförande.

Där finns kärnan i både den regionala politiken och näringspolitiken från vårt parti. Förbättrar man inte villkoren för näringsidkare och entreprenörer, då finns det inget lok. Det är mycket möjligt att det kan vara trevligt med ett tågsätt, men det måste fungera. Då är det loket som avgör om det blir fart framåt eller om det blir på stället marsch.

Anf. 5 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Jag kan instämma i beskrivningen att det behövs ett lok med ett antal vagnar som ska dra i gång dessa verksamheter. För att loket ska fungera – om det inte är ett diesellok – krävs det sannolikt en elektrifierad bana med kraft som gör att loket kan röra sig framåt. Det krävs ett hyggligt rakt spår som inte innehåller alltför många uppførsbackar som bromsar lokets framfart.

Det är detta som denna proposition, som är början till en ny regionalpolitik, innehåller. Den innehåller kraft. Det finns en väg som visar att det går att få tillväxt i hela landet. Kan Ola Sundell ange någon region någonstans i Europa där skattesänkningar av den modell som Ola Sundell och moderaterna föreslår leder till fler varaktiga jobb?

Anf. 6 OLA SUNDELL (m) replik:

Fru talman! Det är ganska lätt att hävda motsatsen. Det är bara att ta det svenska exemplet där vi under 30 års tid har seglat utför i tillväxtligan. Det är klart att man inte med handen på Bibeln kan säga att det enbart finns en enda orsak till denna tillbakagång. Men nog är det mycket som talar för att vi skulle återta den position som vi har förlorat om vi förbättrade för näringslivet. Det är mycket detta som vi diskuterar. Det gäller inte bara svaga regioner, utan det gäller regioner över huvud taget.

En annan del i propositionen som jag ser rätt allvarligt på är det branta fall som vi nu ser i konjunkturen. Orter som t.ex. Gislaved och Katrineholm har drabbats av mycket kraftiga omstruktureringar. Företag läggs ned, varsel utfärdas osv. Risken är alltid att alla åtgärder koncentreras på dessa orter.

Det som sades i den regionalpolitiska utredningen var att långsiktig tillväxt skulle prioriteras framför kortsiktiga sysselsättningsökningar. Här

är det en uppenbar risk för att dessa resurser, som inte växer på träd, kommer att slussas ut i de brandkårsutryckningar som nu blir aktuella.

Min fråga är: Är det brandkårsutryckningar eller är det långsiktiga sysselsättningsökningar som regeringen kommer att satsa på i framtiden?

Anf. 7 GUNILLA WAHLÉN (v):

Fru talman! Syftet med en regional utvecklingspolitik är att få starkare kommuner och regioner, att öka sysselsättningen, kompetensen och kunskapen, att stärka företagsamheten och lokal utveckling och att skapa attraktiva miljöer och god servicenivå i hela landet. Denna regionala utvecklingspolitik ska gälla för hela landet, såväl skärgården, landsbygden, Norrlands inland, Bergslagen, kusten, fjällvärlden, glesbygden som Småland och Södermanland.

Den forskning som bedrivs i samband med den regionalpolitiska utredningen och i andra sammanhang visar ett klart samband mellan lokal livskraft, förnyelse, engagemang och tillväxt i regioner i hela landet.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken ska vara väl fungerande och hållbara arbetsmarknadsregioner i hela landet.

Människor måste kunna bo kvar på mindre orter och ändå ha tillgång till arbete och utbildning.

Det krävs en väl fungerande offentlig sektor och ett näringsliv som erbjuder arbeten med stor variation inom olika branscher.

En politik för livskraft i hela landet kan från statligt håll genomföras via regional utvecklingspolitik, men också via näringspolitik, via arbetsmarknadspolitik, via utbildningspolitik, via transportpolitik, via de delar av forskningspolitiken som avser utveckling av innovationssystem samt via landsbygdspolitik och kulturpolitik.

Min uppräknning visar att det inom alla områden krävs att staten arbetar för att skapa en regional balans och sysselsättning och tillväxt i hela landet.

Politiken ska också bidra till en hållbar utveckling, ökad jämställdhet, mångfald och integration. Den hållbara utvecklingen omfattar såväl ekologiska som sociala och ekonomiska aspekter. Jämställdhetspolitikens mål innebär exempelvis att kvinnor ska ha samma tillgång till företagande, lån, arbete och utbildning och samma ansvar för barn och ungdom som män har.

Fru talman! Sverige är ett land med en mångfald av etniciteter, kulturer, religioner, språk och livsformer. Denna mångfald och kraft ska tas till vara för att skapa välfärd och tillväxt i hela landet.

Vad finns det då för verktyg för att uppnå denna viktiga och goda intention? Infrastrukturen är ett av de viktigare instrumenten, men den kommer att behandlas i ett kommande betänkande.

Men infrastrukturen i utbildningspolitiken är avgörande för att det ska ske regional utveckling. Utbildning på olika nivåer måste nå människor där de bor och verkar. Därför görs det en rejäl satsning på distansutbildning och lärocentrum. Staten kommer att ta ett större ansvar för att nå dem som kommer från studieovana miljöer och som av praktiska eller sociala skäl inte har möjlighet att bo på högskoleorter.

Förstärkning och utveckling av företag och entreprenörskap behövs i hela landet. Insatserna riktas till företag och företagare i tidiga skeden –

Prot. 2001/02:46
12 december

*Regional utjämnning
och utveckling samt en
politik för tillväxt och
livskraft i hela landet*

till grupper som har högre trösklar gentemot företagande och till företag i regioner där marknaden inte fungerar som i storstäderna.

Exempel på åtgärder för att uppnå denna tillväxt är den 15-procentiga nedsättningen av de sociala avgifterna i stödområde A, affärsrådgivning till kvinnor, kooperativ utveckling och lokala och regionala resurscentrum.

Turistbranschen är en bransch med goda tillväxtpotentialer. Den näringen omfattar en rad olika företag i en massa olika branscher – företrädesvis små företag på mindre orter.

För att stimulera denna näring finns många viktiga förslag, bl.a. om forskning gällande turismen.

Fru talman! Den kulturella infrastrukturen är också en viktig bas för regionernas utveckling. Statens bidrag till teater, dans, musik, regionala museer, arkiv och länskonstnärer syftar till att ge livskraftiga regioner och attraktiva miljöer för företag och människor.

Det är viktigt att kommuner som har en kraftig befolkningsminskning får ett tillskott, så att också de har möjligheter att utveckla ett näringsliv och attraktiva miljöer och behålla service i kommunen.

I hela landet finns ett stort engagemang och många eldsjälar. Det finns byalag som vill göra mycket för att deras orter eller byar ska leva och behålla en offentlig och kommersiell service. Dessa grupper och ideella organisationer kommer att få små ekonomiska medel för att förverkliga sina idéer.

Tillväxtprogrammen är väldigt viktiga för att skapa tillväxt. Även småföretagare, kvinnor, ungdomar, invandrare och andra grupper måste få vara delaktiga redan från början för att tillväxtprogrammen ska nå målen, dvs. att det ska vara de lokala förutsättningarna för att skapa tillväxt som ska vara avgörande i arbetet.

Då man studerar de borgerliga partiernas särskilda yttranden kan man konstatera att samtliga borgerliga partier vill förändra anslagen. Man föreslår alltifrån 790 miljoner mindre till 138 miljoner mer än vad regeringen föreslår.

Moderaterna, kd och Folkpartiet vill framför allt dra ned på anslagen inom anslagsområde 33:1 och 33:7. Det innebär bl.a. reducerade landsbygdsbidrag, reducerat regionalt utvecklingsbidrag, minskad såddfinansiering och minskade resurser för att öka IT-användningen och skapa en entreprenörsutbildning och kommunala lärocentrum.

Anser dessa partier att det inte existerar en regional obalans vad gäller sysselsättning och kostnader på grund av geografiskt läge? Hur kan Centerpartiet tänka sig att bilda regering med partier som så kraftigt vill dra ned på regionala stimulansåtgärder? Vart har Centerpartiets förslag om landsbygdsavdrag tagit vägen?

Gemensamt för samtliga dessa partier är att de vill behålla transportstödet, samtidigt som alla partier utom Moderaterna vill ta bort anslaget för IT-infrastruktur och regionala transportnät.

Då det gäller EG:s strukturfonder och framtida regionalpolitik slår de borgerliga partierna, inklusive Centerpartiet och Miljöpartiet, samfällt redan nu fast att det enbart är regioner med låg levnadsstandard och medelinkomst som ska kunna få regionalpolitiskt stöd.

Enligt Vänsterpartiet och Socialdemokraterna måste EG:s struktur- och regionalpolitik förändras. Avståndet mellan de fattigaste och de

rikaste regionerna inom EU kommer att öka markant i och med utvidgningen. Vi anser att man redan nu nog måste studera konsekvenserna av utvidgningen och först därefter i dialog förändra EG:s struktur- och regionalpolitiska program. Vi vill ha ett program för att skapa sysselsättning och höja utbildningsnivån och därmed minska de ekonomiska och sociala skillnaderna.

Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 1 i näringsutskottets betänkande nr 2.

Avslutningsvis vill jag säga att det finns starka skäl för att förändra möjligheterna att använda bygdemedel. De bygder i älvdalarna som har tillgång till dessa medel ska kunna använda dem mer flexibelt. Men framför allt finns det ett akut behov av medel och riskkapital för att skapa sysselsättning och tillväxt i dessa regioner. Det behövs starka regionala fonder.

Vänsterpartiet anser att vi inte längre behöver motivera och förtydliga varför dessa fonder behövs. Inte bara vi anser att det är hög tid att besluta om vilken metod som är lämpligast för att återföra en del av vattenkraftsvinsterna. En utredning bör snarast tillsättas för att ta reda på vilken metod som är lämpligast. Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 15 i näringsutskottets betänkande nr 4.

Anf. 8 OLA SUNDELL (m) replik:

Fru talman! Gunilla Wahlén lever fortfarande i bidragens och vattenkraftsåterbäringens tidevarv. Tidigare har Gunilla Wahlén och Vänsterpartiet drivit frågan om lastbilslängder. Ska de vara 18 meter eller 25 meter?

Regionalpolitiska utredningen sade att bidrag snedvrider konkurrens. Bidrag konserverar gamla industristrukturer, osv. I den delen torde Gunilla Wahlén ha gått ifrån utredningens förslag och mot det gamla bidragstänkandet.

Driver Vänsterpartiet fortfarande frågan om att lastbilarna i Sverige ska vara kortare?

Anf. 9 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Fru talman! Såvitt jag förstår har man via EU fattat beslut om dessa lastbilslängder och busslängder. Det står i det regelverk som EU styr.

Vänsterpartiet vill fortfarande inte att Sverige ska vara med i EU. Vi vill fortfarande gå ur EU. Vi tycker inte att EU ska styra detta.

Men eftersom dessa regler finns och vi är med i EU måste vi följa dem.

Anf. 10 OLA SUNDELL (m) replik:

Fru talman! Det finns ett permanent undantag för Sveriges del. EU har sagt ja till att Sverige får ha lastbilar med dessa längder.

Är det fortfarande Vänsterpartiets uppfattning att lastbilarna ska ha denna längd?

Anf. 11 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Fru talman! Det är klart att vi vill ha detta undantag. Det finns speciella förhållanden, och det inser också Vänsterpartiet. Timmerbilar kan

vara längre än bilar som går i storstäder på starkt trafikerade vägar. Självklart kommer dessa bilar att finnas kvar också med Vänsterpartiets politik.

Anf. 12 HARALD BERGSTRÖM (kd):

Fru talman! Medan rösten är kvar vill jag gärna uttrycka min glädje över att se statsrådet Messing här. Jag tror inte att fru Messing är kvar på fredag. Därför vill jag önska god jul och gott nytt år, ett bättre 2002 än 2001. Vi andra ses ju på fredag.

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkande NU2 vad gäller punkt 2 samt till reservation 11 i näringsutskottets betänkande nr 4.

Naturligtvis står vi kristdemokrater också bakom de övriga reservationer som vi deltar i i de här båda betänkandena.

Jag vill också gärna säga att det känns bra att de icke socialistiska partierna är eniga om inte mindre än åtta reservationer i NU4 och därtill tillsammans med Miljöpartiet bildar majoritet när det gäller punkt 2 i NU2 som berör frågan om EG:s framtida regionalpolitik i ett utvidgat EU.

När det gäller anslagsyrkandet för utgiftsområde 19 har det kristdemokratiska budgetförslaget röstats ned i samband med behandlingen av finansutskottets betänkande om budgetramarna. Vi deltar därför inte i det beslutet utan redogör i ett särskilt yttrande i NU2 för hur vi ser på de ekonomiska villkoren för den regionalpolitik som vi skulle genomföra om vi hade fått riksdagsmajoritet för den.

Generellt bekymrar det oss kristdemokrater att vi nu kan skönja en klar centralisering av regeringens och socialdemokraternas sätt att styra landet. Det kallas av regeringen och utskottsmajoriteten för en tydligare ansvarsfördelning mellan stat, region och kommun. Nog är greppet tydligt, alltid. Jag utläser detta av riksdagens bifall till regeringens omstrukturering av myndigheter som NUTEK och SIR m.fl. till ett bantat NUTEK, till nya Vinnova och ITPS m.fl. Jag ser det i propositionen om forskning och utveckling och innovationssystemen med omstruktureringen av industriforskningsinstituterna liksom i förslagen om hur man anser att regionerna och länen ska styras. Det framkommer ett klart uppifrån-och-ned-perspektiv som är helt på tvärs mot det nedifrån-och-upp-perspektiv som den kristdemokratiska idén om subsidiaritetsprincipen innebär. Den betyder att beslut ska fattas på lägsta effektiva nivå. De överordnade beslutsnivåerna ska subsidiärt stödja de lägre när det uppenbart inte går så bra för dem.

Det socialistiska uppifrångreppet kommer till uttryck när man nu vill införa ett delat ansvar mellan länsstyrelserna och de s.k. frivilliga samverkansorganen, mellan kommunerna och länen, för den regionala projektverksamheten dit pengarna, inklusive EU:s strukturfondspengar, styrs. Det betyder mer administration och ytterligare en beslutsinstans före länsstyrelsens behandling. Därefter kan den utbetalande myndigheten efter sin granskning till slut få i väg EU-pengarna.

I Kronobergs län var en av huvudfrågorna – de sju riksdagspartierna var i samtalen om en framtida regional organisation helt överens, och det var ett av alla partierna undertecknat dokument – att vi vill ha färre och inte fler kommittéer, kommissioner, styrgrupper och samverkansorgan.

Vi vill ha en förenklad, direktvald och genomskinligare styrning. Då kan väljarna lättare utkräva ett direkt politiskt ansvar på valdagen.

Ett annat exempel är tillväxtavtalen, denna grandiosa idé som skulle rädda Sveriges regioner från undergång. Visst har det väl hänt en del, men det motsvarar inte de förväntningar som frammanades av socialdemokraterna när ministrarna snurrade landet runt och undertecknade avtalen för halvtannat år sedan, vill jag minnas.

Hemma i Kronoberg börjar det stora partnerskapet tröttna, eftersom det går för långsamt; det är för trögt.

I den allmänpolitiska debatten den 19 september sade jag bl.a. om tillväxtavtalen att ”de måste bli en kommunal angelägenhet”. Landsbygdens och glesbygdens kännemärke är småföretagande. Dessa måste bli mer involverade och kunna dra bättre nytta av tillväxtavtalen framöver. Vi tror att nya tillväxtprogram i mer kommunal regi skulle kunna växla upp effekten av tillväxtkapitalet på ett bättre sätt än vad som sker i dag. Våra tankar om detta har vi utvecklat i vår kommittémotion N31, kortfattat återgiven i betänkande NU2.

Fru talman! Jag låter mig nöja med det sagda denna tredje gång vi i höst debatterar regional politik i kammaren. Som jag tidigare har sagt har vi i våra motioner och reservationer utvecklat tankar om hur vi menar att det skulle gå bättre att få hela Sverige att leva.

Det måste till en ny syn på näringslivet, en ny infrastruktursyn, ett annat sätt att främja landsbygdsboende. Det behövs en samordning av de politikområden där de stora pengarna finns och de fundamentala åtgärderna för den s.k. stora regionalpolitiken beslutas med en övergång till generella åtgärder inte minst på skatteområdet.

Den nu pågående debatten i massmedierna om näringslivsklimatet är oerhört viktig. Det behövs en syn på företagande som det viktigaste området för att baka en större kaka att fördela till vård, omsorg och skola, som Alf Svensson brukar säga. Jag instämmer. Det går inte att betrakta företagare och företagande som en skattebas där det bara är att pina ut så mycket som möjligt.

Jag vågar inte tro på äktheten i signalerna från Vänsterpartiet i artikeln i gårdagens Dagens Industri. Flera av förslagen man där diskuterar kan jag ställa mig bakom. Om artikeln är seriöst menad ger den uttryck för en förändrad syn på småföretagandet. Är det verkligen så? Då borde man ha bekräftat det genom ett byte från grön till röd knapp vid gårdagens voteringar om näringspolitiken liksom man borde göra det vid den kommande voteringen om regionalpolitikens inriktning.

I sammanfattningen till betänkandet NU4 skrivs nämligen att inriktningen av politiken i första hand bör handla om att förbättra möjligheterna för företagande och arbete. Det är visserligen reservanternas förslag, men det är ju precis detta som flera av artikelns förslag handlar om, förslag som jag så väl känner igen.

Men det är väl lika lite möjligt i dag som det var i går för Vänsterpartiet att byta knapp. Gårdagens artikel är därmed inget annat än prov på populism och röstfiske. Vi är ju just i inledningen av en valrörelse.

Anf. 13 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Jag kan känna sympati för Harald Bergström som trots sin förkylning kämpar tappert med kristdemokraternas förslag. Men

innehållet i förslagen, Harald Bergström, blir inte bättre för det. Det är ungefär som att lyssna på Ola Sundell, fast stämman är lite hesare och dovare. Innehållsmässigt är det samma sak.

Kan Harald Bergström, när inte Ola Sundell kunde göra det, tala om på vilket sätt regioner i det här landet, och i så fall vilka, befrämjas av att vi sänker förmögenhetsskatten, att vi sänker arvsskatten och att vi sänker gåvoskatten? Eller säg att vi tillämpar den skattepolitik som ni och moderaterna står bakom och som innebär att Harald Bergström och jag får väsentligt lägre skatt. På vilket sätt stärker det undersköterskans, kommunalarbetarens och tjänstemannens köpkraft – den köpkraft som är livsnödvändig för att vi ska kunna upprätthålla tillväxten?

Det skatteförslag vi lägger fram i samband med budgeten garanterar faktiskt det.

Men nämn någon region, Harald Bergström, om inte i Sverige så någon annanstans, där den politik ni vill tillämpa ger fler varaktiga jobb!

Anf. 14 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik:

Fru talman! Våga försöket, Reynoldh Furustrand, i Gnosjöområdet, och ni ska få se att det händer saker. Det är ju det man eftersöker: möjligheten att få behålla pengarna för att reinvestera i stället för att de ska i väg till den stora kassan där de försvinner.

Inte har jag sett att t.ex. maxtaxan hjälper låginkomsttagaren. I Alvesta kommun där jag bor får vi t.o.m. skjuta till pengar till de minst bemedlade för deras barnomsorg. Är det en politik, å andra sidan, som befrämjar möjligheten för låginkomsttagarna att ta del i näringslivet?

Anf. 15 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Jag är glad att Harald Bergström tog upp Gnosjöfallet. Gnosjö är, vilket vi kunde konstatera i den regionalpolitiska utredningen, en region som har oerhört god tillväxtpotential. Men denna hämmas inte, Harald Bergström, av den skattepolitik vi bedriver. Det finns inget som säger att tillväxten skulle öka väsentligt om vi sänkte förmögenhetsskatten för ett antal företagare i Gnosjö. Problemet för företagarna är oftast hur marknaden utvecklas. Det har väldigt lite med själva skatteuttaget rent fiskalt att göra. Jag tror att Gnosjöföretagen är ett bra exempel på vad som kan hända på många andra områden i landet.

Sedan är det naturligtvis för tidigt, Harald Bergström, att uttala sig i direkta ordalag om effekterna av maxtaxan. Jag tillhör dem som är övertygade om att maxtaxan långsiktigt kommer att innebära väsentliga förbättringar för barnfamiljer, framför allt för barnen, och det är det nödvändiga.

Men det är inte det vi ska diskutera, utan vi ska diskutera förutsättningar för god regional tillväxt. Och även om Harald Bergström talar om en uppifrånseende socialistisk syn, vilket jag alls inte kan se det som, är jag fullständigt övertygad om att det nya förslaget till ny regionalpolitik innebär ett steg mot en tillväxt som fördelas rättvisare. När jag ser på era motionsförslag i budgeten måste jag tyvärr konstatera att det blir väldigt lite pengar över till en rättvis tillväxtpolitik som slår rättvist regionalt.

Anf. 16 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik:

Fru talman! Precis som vi nu upplever helheten av den socialdemokratiska politiken och samarbetspartiernas politik skulle ni få uppleva helheten av den borgerliga politiken. Att rycka ut en fråga, t.ex. förmögenhetsskatten, och bara betrakta den ger inte helheten, Reynoldh Furustrand. Men vi får väl se vad som händer.

Anf. 17 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Fru talman! Harald Bergström frågar om vår inställning till småföretagarna och deras framtid. Jag kan glädja Harald Bergström med att jag när jag satt i den regionalpolitiska utredningen kom till stor insikt om de riktigt små företagens betydelse för att skapa sysselsättning i glesbygd och på landsbygd. För att man ska kunna skapa den nya sysselsättningen måste vi ha bra regler och förutsättningar för de riktigt små företagen.

Jag kan också glädja Harald Bergström med att den här artikeln som skrivits faktiskt innehåller de förslag som vi har funderat på och diskuterat att man skulle ha för att kunna utveckla de små företagen.

De här förslagen kommer ju inte att debatteras och beslutas om i dag, och därför kan vi inte i dagens debatt ändra vårt yrkande när det gäller den regionala utvecklingspolitiken. Det är inte alls rätt forum.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Harald Bergström. Ni förordar en politik som kräver underifrånskap och delaktighet. Men varför är ni då så emot de regionala tillväxtprogrammen, som kräver delaktighet av små företagare, av kvinnor och av ungdomar för att utveckla den regionala politiken? Vilken annan modell tycker ni att man ska ha för att få tillväxt i små kommuner, i små regioner och i hela landet?

Anf. 18 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik:

Fru talman! Jag hälsar med glädje de tankar som finns uttryckta i den här artikeln från i går. Jag välkomnar dessa tankar. Jag umgås med dem själv. Jag har levt i verkligheten, Gunilla. Jag har upplevt skattetryck. Jag har upplevt hur det känns att brandskattas. Jag upprepar det jag sade till Reynoldh Furustrand: Det är helheten det handlar om. Det går inte att rycka ut åtgärderna en och en och titta på dem isolerade.

När det sedan gäller detta med att inte kunna byta röstningsknapp i dag inser jag naturligtvis ert dilemma. Men jag kan alltså konstatera det jag också sade i slutklämmen i mitt anförande: Då är det i så fall valpropaganda inför nästa mandatperiod vi lyssnar till.

Anf. 19 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Fru talman! Jo, Harald Bergström, vi lever också i verkligheten, och jag har också levt i verkligheten. Min verklighet är inte småföretagarens verklighet, utan min verklighet är att arbeta inom vård och omsorg. Den vård och omsorg som bedrivs av personal runtom i hela landet kräver ett socialt ansvar. Den kräver solidaritet. Den kräver också att det finns resurser så att man kan bedriva vården och omsorgen. Men vår verklighet kräver också att det finns en produktion. Dessa två medel tillsammans ska göra att man utvecklar landet. Vi kräver alltså inte bara en småföretagarutveckling, utan vi kräver också ett gemensamt ansvarstagande när det gäller vård, skola och omsorg.

Men jag fick inget svar när det gäller tillväxtprogrammen. Vilken metod anser kd att man ska ha för att utveckla det lokala och regionala och därmed hela landet?

Anf. 20 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik:

Fru talman! Visst krävs det pengar och resurser. Men vi ser ju hur en socialdemokratisk politik nu hela tiden leder till en försvagning av dessa resurser. Det är kommuner och landsting som i det väsentligaste varit med och restaurerat, i någon mån, den statliga ekonomin. Det ser jag inte som en särskilt stor grej när det gäller att skapa resurser för ansvarstagande och, som Gunilla Wahlén sade, socialt ansvar.

Jag har varit skeptisk till tillväxtprogrammen, Gunilla Wahlén, men inte motståndare. Jag har inte dödförklarat dem. Jag tror och avläser att ett underifrånperspektiv närmare företagandet skulle kunna ge ett bättre resultat, ge en hävstångseffekt på det svärfångade tillväxtkapitalet i våra län. Det efterlyser jag. Det ligger bakom våra tankar.

Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag tänkte i mitt anförande uppehålla mig kring betänkandet *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*, NU4, där jag inledningsvis vill yrka bifall till reservation nr 3.

Fru talman! Under en lång följd av år har stora delar av landet inte getts likvärdiga möjligheter att ta del av den högkonjunktur eller fått del av den tillväxt som vi totalt sett har haft i vårt land. Det har lett till en social och regional klyvning. Det har slagit hårt mot många individer, kommuner och regioner i vårt land.

Jag tycker att det är förvånansvärt att regeringen i den proposition som ligger till grund för nämnda betänkande inte har tagit chansen att ta ett helhetsgrepp om den här problematiken. Man har ej heller gjort det i andra propositioner under hösten, lika litet som utskottsmajoriteten i det här utskottet eller i något annat utskott har tagit några initiativ för att göra någonting åt den klyvning som vi nu ser påtagligt i vårt land.

Det är nämligen så att i ungefär 200 av landets 289 kommuner står utvecklingen stilla eller går tillbaka. Jag tycker alltså att det är förvånansvärt att man inte genom att ge likvärdiga möjligheter i alla delar av landet har gjort några generella förändringar kring de områden som är så betydelsefulla för att vi ska få utveckling och tillväxt i alla delar av landet.

Man har, för att ta några exempel, inte i något betänkande under hösten sett till att infrastruktursituationen förändras, att kommunikationerna blir bättre, så att människor, företag och områden i vårt land får förutsättningar att utvecklas.

Man har inte sett till, trots ett stort antal propositioner och förslag kring förändringar i vårt utbildningsväsen, att kunskapen kan komma alla till del på ett bättre sätt än vad som är fallet i dag, kunskapen som är en viktig generell förutsättning för att man ska kunna utvecklas som människor och för att bygder och regioner ska kunna utvecklas.

Man har inte tagit fasta på kulturen som en motor för att få fart på tillväxten i alla delar av landet.

Man har därtill avstått ifrån att ge de ariella näringarna likvärdiga förutsättningar, de ariella näringarna som är betydelsefulla för sysselsättning och utkomstmöjligheter i skilda delar av landet.

De här och några till generella förändringar av politiken i Sverige behövs alltså för att likvärdighet ska uppnås och förutsättningar ges för tillväxt i alla delar av landet. Därtill behövs också ett antal riktade insatser för särskilt utsatta grupper och regioner.

Jag tycker alltså att det är beklämmande och beklagligt att det mest bestående både intrycket och resultatet av den proposition som föregår betänkandet kommer att bli det s.k. bostadsavvecklingsbidraget. Det tycks vara det som utgör grunden för regeringens sätt att hantera förslag för att utveckla hela vårt land.

Låt mig i sammanhanget också, eftersom jag känner på mig att jag kommer att få någon replik på mig annars, säga att en annan förutsättning för att människor, bygder och regioner ska utvecklas är att människor känner trygghet. En viktig förutsättning för tillväxt och livskraft i hela landet är att vi har ett skatteutjämningsystem som utgör grunden för att människor ska känna trygghet i hela landet. Det är alltså en förutsättning som skapar likvärdiga möjligheter för alla kommuner som bedriver kommunal verksamhet. Det innebär i sin tur att den enskilda människan, individen, känner trygghet och får förutsättningar att utvecklas, vilket i sin tur leder till att bygder, regioner och områden utvecklas i vårt land.

Låt mig också säga, fru talman, att det självklart måste löna sig att arbeta. Då är det viktigt att vi har ett skattesystem som uppmuntrar människor att arbeta. Vi har från Centerpartiets sida under hösten lagt fram förslag om ett nytt inkomstskattesystem som innebär att förutsättningarna för såväl regional utveckling som enskilda individers utveckling i landet blir bättre och innebär att det på ett bättre sätt lönar sig att arbeta, speciellt för låg- och medelinkomsttagare.

Den skattesänkning som vi föreslår i detta skattesänkingsförslag bidrar till att vi ökar köpkraften och gör det mest i svaga och utsatta regioner av landet. Det visar de undersökningar som vi har gjort kring det skatteförslag som vi har lagt fram.

Men vi säger också i vår skattemotion på det här området att det är viktigt att företag får bättre förutsättningar att anställa arbetskraft. Men i den tidsålder vi är inne i, där harmoniseringen är omfattande, måste vi anpassa våra arbetskraftskostnader inom det område som vi nu jobbar, nämligen inom den europeiska unionen. Vi måste alltså harmonisera vårt skattetryck med övriga delar av Europa, och då är en generell sänkning av arbetsgivaravgiften nödvändig. Vi har föreslagit en sådan sänkning, vilken i sin tur kommer att leda till att förutsättningarna för utveckling i alla delar av landet blir bättre.

Det vi ser nu är nämligen att många av de företag som vi har och som är betydelsefulla i stora delar av landet slås ut, beroende på att arbetskraftskostnaden är för hög i Sverige. Vi måste alltså göra någonting åt detta för att utvecklingen ska bli en annan i alla delar av landet.

Tillgången till infrastruktur och utbildning är en avgörande faktor för att utveckling ska ske i hela landet. Infrastrukturen bidrar till att de lokala arbetsmarknaderna förstoras, vilket var ett av de stora resultat som vi kom fram till i den regionalpolitiska utredningen. Tillgången till utbildning är, som alla känner till, en nödvändighet. Vi måste som individer ha

ett livslångt lärande. Då måste tillgången till utbildning finnas i alla delar av landet. Det var också något som vi slog fast i den regionalpolitiska utredningen. Då är det viktigt att vi decentraliserar utbildningen på allt tänkbart sätt och att vi bidrar från vår sida till att göra utbildning tillgänglig på distans.

Utbildning och infrastruktur är också en del av den grundläggande service som vi slog fast i utredningen behövs för att människor ska känna trygghet och för att områden och regioner ska få förutsättningar att utvecklas i alla delar av landet.

Staten har här ett särskilt ansvar för att myndigheter, verk och statliga bolag tillhandahåller den här grundläggande servicen i de andra delarna också. Det kan alltså inte bara vara så att den allmänna och grundläggande servicen ska vara lika på utbildnings- och infrastrukturområdena, utan det måste gälla ett antal andra områden också.

Jag vill, fru talman, avslutningsvis än en gång yrka bifall till reservation 3.

Anf. 22 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Väldigt mycket av det som Eskil Erlandsson har framfört skulle jag faktiskt kunna instämma i. Jag vill tacka för det mycket förtjänstfulla arbete vi gjorde tillsammans i den regionalpolitiska utredningen. Vi hade mycket tuffa diskussioner och kom ibland fram till olikartade slutsatser, men emellanåt fann vi områden där vi hade en gemensam uppfattning.

Jag delar Eskil Erlandssons uppfattning om att vi långsiktigt måste göra väsentligt mer för att stimulera de kulturella inslagen och de kulturella områdena som har så stor betydelse när det gäller att få en bra regionalpolitik. Där har vi en samsyn.

Jag tror också att det finns mycket i det skatteförslag som Centerpartiet håller på att formulera som det finns anledning för mig som socialdemokrat att titta lite på.

Men det måste ändå, Eskil Erlandsson, vara lite genant att det inte blir så mycket av den där skattepolitiken om Eskil Erlandssons parti skulle få bilda regering ihop med Ola Sundell och Moderaterna. Det blir kanske en annan skattepolitik. Då främjar ju inte den tillväxten i regioner på samma sätt som Eskil Erlandsson och jag önskar.

När det gäller frågan om nedsatta socialavgifter har vi inställningen att vi tror att det ger bättre effekter i stödområde A. Sedan kan vi diskutera om man ska ha allmänt sänkta arbetsgivaravgifter eller ej. Jag tillhör dem som tror, rätt eller fel, att en allmän sänkning av arbetsgivaravgifterna inte är någon garanti för att vi får fler jobb, Eskil Erlandsson.

Riksdagens revisorer gjorde för en tid sedan en utredning och lade fram en rapport där man hade tittat på de olika bidrag som går ut från statens sida till företagen. En del kanske är nödvändiga. Men om man ser totalen av dem och försöker att väga dem i sysselsättningshänseende är det svårt att se att de ger någon väsentlig ökning av antalet jobb.

Därför blir min fråga till Eskil Erlandsson, precis som till de tidigare talarna:

Kan Eskil Erlandsson peka på någon region i landet som skulle må bättre av den skattesänkning som moderaterna vill genomföra om de skulle dominera en borgerlig regering?

Anf. 23 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Fru talman! Låt mig få börja med att återgälda tacket till Reynoldh Furustrand. Vi hade trevligt och gjorde ett mycket värdefullt arbete i den regionalpolitiska utredningen.

Varje parti framför ju sin syn på hur politik ska bedrivas och förändras. Jag framför Centerpartiets åsikt och kommer att göra det i den stundande valrörelsen med tron och hoppet om att vi kommer att få ett större inflytande i svensk politik efter det kommande valet. Moderaterna får självklart framföra sin syn på detsamma. Därefter är det dags att bilda en handlingskraftig och duglig regeringskonstellation. Fram till dess bedriver vi den politik som vi tror på och som vi vet skulle vara nyttig för utveckling och tillväxt i alla delar av landet.

Låt mig också säga att de generella arbetsgivaravgiftssänkningar som vi förespråkar är nödvändiga därför att vi nu ser jättedramatiska förändringar på arbetsmarknaden i andra delar av landet än i stödområde A. Jag kan nämna orter som Katrineholm och Gislaved, bara för att ta några i högen, som inte ligger inom stödområde A utan ligger i helt andra delar av landet, områden som traditionellt har varit framgångsrika men tyvärr inte tycks vara det längre.

Anf. 24 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Om det vore så väl att sänka eller t.o.m. slopade arbetsgivaravgifter skulle göra att FCI som nu är på väg till Frankrike inte skulle flytta eller att Scania inte gör den struktur som man anser sig tvungen att göra, att Flextronics inte skulle flytta verksamheten från Katrineholm eller att företaget i Gislaved som tillverkar däck inte skulle upphöra med tillverkningen. Om det bara vore fråga om arbetsgivaravgifterna så skulle jag vara beredd att diskutera detta med Eskil Erlandsson. Men jag tror att det finns helt andra orsaker till att vi ser den utveckling som vi ser. Om det handlar om arbetsgivaravgifterna, Eskil Erlandsson, så skulle det faktiskt innebära att om vi sänker dem för t.ex. flygnäringen så skulle väl folk flyga mer enligt Eskil Erlandssons recept. Men så är det ju inte. Det är marknaden som förändras, marknaden som för närvarande ser helt annorlunda ut än den gjorde tidigare. Händelserna den 11 september medförde gigantiska brott på hela rese- och turistmarknaden. Där hjälper inte några sänkta arbetsgivaravgifter. Vi måste få till ett annat tänkesätt, Eskil Erlandsson. Och det kan Eskil Erlandsson och jag hjälpas åt med på samma sätt som vi jobbade konstruktivt i den regionalpolitiska utredningen. Men skattesänkningar och arbetsgivaravgiftssänkningar löser inte dessa problem.

Anf. 25 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Fru talman! Ett sätt att skapa tillväxt när vi nu jobbar på en harmoniserad marknad är ju att ha harmoniserade förutsättningar och lika villkor inom den marknad som vi jobbar på. Och det är i vårt fall numera den europeiska unionen. Vi måste alltså, enligt mitt sätt att se, se till att vi harmoniserar så mycket som möjligt inom den marknad som vi nu jobbar på, annars kommer företag att slås ut.

Det stora praktexemplet som jag i normalfallet brukar tala mycket och länge om är de areella näringarna och förutsättningarna för svenskt jordbruk där vi inte har skatter som är harmoniserade med den marknad

som vi jobbar på, vilket gör att stora delar av svensk lantbruksnäring i dag håller på att slås ut till förfång för bygder och regioner i vårt land.

Låt mig avslutningsvis säga att en av regeringens stora uppgifter måste vara att sammantaget lägga fram förslag för den här kammaren så att vi kan fatta beslut och så att vi får tillväxt i alla delar av landet. Det har man inte gjort, Reynoldh Furustrand, när det gäller denna del.

Anf. 26 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Fru talman! Jag vill också tacka för vårt fina samarbete i den regionalpolitiska utredningen som gjorde att vi hade tillfälle att på djupet verkligen diskutera dessa för regionalpolitiken viktiga frågor. Men det arbetet gav mig också en övertygelse om att vi är överens om att utbildning är en mycket viktig faktor för att skapa sysselsättning och för att ge människor möjlighet att skaffa nytt jobb eller starta företag i hela landet.

Därför blir jag väldigt förvånad när jag ser siffror på hur Centerpartiet tillsammans med de övriga borgerliga partierna vill fördela anslagen för regionalpolitiska åtgärder. Det framgår klart och tydligt att Moderaterna vill sänka anslaget med 690 miljoner kronor, Kristdemokraterna vill sänka anslaget med 790 miljoner kronor, Folkpartiet vill sänka anslaget med 750 miljoner kronor, medan Centerpartiet vill höja anslaget med 138 miljoner kronor.

I det arbete som vi har bedrivit när det gäller kompromisser, samarbete och budget måste alla ge och ta. Hur mycket kommer ni i Centerpartiet att ge i förhållande till dessa siffror och det förslag som nu föreligger? Hur mycket kan ni stå upp för att ni vill ha lärocentrum, att ni vill ha glesbygdsbutiker och att ni vill ha en levande landsbygd i det samarbete som ni kommer att ha med de andra borgerliga partierna? Vad kommer ni att dagtinga på? Hur ska ni få en bra regional utveckling tillsammans med de övriga borgerliga partierna?

Anf. 27 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt tidigare inlägg presenterar vi vår politik för svenska folket, precis som Gunilla Wahlén presenterar Vänsterpartiets politik för att därefter inleda samarbete och diskussioner, i Gunilla Wahléns fall med nu sittande regering och i mitt fall med de systrar och bröder som finns på den andra sidan, på den icke-socialistiska sidan.

Låt mig också säga när det gäller flera andra områden som är viktiga i fråga om regionalpolitiken, t.ex. infrastrukturen, att det är min bedömning att likheten i anslagstilldelning är betydligt större än inom detta ganska lilla anslagsområdet.

Infrastrukturen är ju en av de grundläggande förutsättningarna för att tillväxt ska skapas och vara möjlig i alla delar av landet. Där har Gunilla Wahlén sett till, tillsammans med nu sittande regering och miljöpartisterna, att hålla nere anslagen så att det inte är möjligt att få den tillväxt som jag tror att både Gunilla Wahlén och jag vill ha, nämligen tillväxt i alla delar av landet.

Anf. 28 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Fru talman! Självklart ska varje parti förorda sin politik inom alla politikområden. Men när man sitter i förhandlingar måste man ge och ta. Om man tittar på ett snitt av de siffror som ni har kommer man att hamna

någonstans i jämförelse med det förslag som vi har på utgiftsområde 19. När vi ser det gemensamma förslaget från s, v och mp är det detta förslag som ligger, men när en borgerlig regering kommer att diskutera den regionala politiken har inte väljarna någon aning om var Centern hamnar i den politiken.

Var hamnar Centerpartiet när det gäller skatteutjämningssystemet, där det är vitt skilda synpunkter inom de borgerliga partierna? Var hamnar ni när det gäller landsbygdsavdrag? Var hamnar ni när det gäller olika insatser för att stärka landsbygden och den regionala utvecklingen?

Anf. 29 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Fru talman! Låt mig börja med skatteutjämningen. Jag har i ett flertal debatter sagt att Centerpartiet är garanten för att vi ska ha ett skatteutjämningssystem i det här landet. Vi kan alltid diskutera på marginalen innehållet i det här systemet, men att vi ska ha ett sådant system är Centerpartiet garanten för, och har så varit så länge systemet över huvud taget har funnits. Vi kommer fortsatt att vara garanten för det här systemet, därför att det är så oerhört viktigt för att människor ska känna trygghet i alla delar av landet, detta beroende på att det är kommuner och landstingskommuner som tillhandahåller trygghet för den vanliga människan.

När det gäller den andra delen, vem som ska styra i en eventuell ny regeringskonstellation, är det återigen på det sättet att vi står för vår politik och söker stöd hos svenska folket i allmänna val. Vår förhoppning är självfallet att vi ska få ett större inflytande i den här kammaren efter det kommande valet, så att vi får ett större genomslag för vår politik. Det kommer i sin tur att leda till utveckling i alla delar av landet på ett annat sätt än vad vi ser för närvarande, nämligen en avveckling av stora delar av Sverige, en avveckling som vi ser nu när Gunilla Wahlén är med och styr.

Anf. 30 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp):

Fru talman! I näringsutskottets betänkande nr 2 har vi fyra borgerliga partier och Miljöpartiet enats när det gäller EU:s framtida regionalpolitik, som tidigare har sagts. Jag yrkar givetvis bifall till utskottets förslag på den punkten.

Folkpartiet deltar inte i beslutet om budgetramarna, och vi har ett särskilt yttrande som vi har fogat till betänkandet.

För min del, och för de flesta andra, förmodar jag, är det viktigaste betänkandet i dag näringsutskottets betänkande nr 4, som är en reaktion på regeringens proposition *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*.

För mig, som var Folkpartiets representant i den regionalpolitiska utredningen, som många redan har varit inne på, är det på många sätt en besvikelse att regeringen inte nådde mer än en liten bit i förhållande till vad hela den regionalpolitiska utredningen, inklusive regeringspartiets företrädare, hade föreslagit. Jag hade en förhoppning när utredningens betänkande lades fram – förmodligen lite naivt, på grund av att det var den första utredning av det här slaget jag varit med i – att vi ändå skulle åstadkomma mer nytt än det blev. När regeringens proposition lades fram förstod jag att det i princip bara ”bidde en tumme”, som man brukar säga.

Vi hade diskuterat mycket om att avveckla så mycket som möjligt av de selektiva bidragen, att satsa mer på utlokaliserad utbildning osv. Men det blev inte så mycket av borttagandet av selektiva bidrag.

Vi i de fyra borgerliga partierna har i reservation 1 väl beskrivit det som vi alla tycker.

Den regionalpolitiska propositionen innehåller inte mycket av den omorientering som den regionalpolitiska utredningen banade väg för. Regeringen håller i stort sett fast vid en föråldrad politik med bidrag, delegationer, utredningar och förstärkt statlig styrning. Detta kanske bl.a. beror på att landshövdingarna i de fyra nordligaste länen gjorde tummen ned för utredningens idéer. De ville i stället behålla de selektiva bidragen och därmed länsstyrelsernas inflytande över fördelningen av pengar. En del av bidragen behöver finnas kvar tills vidare – det håller jag med om – bl.a. för den viktiga medfinansieringen till EU-bidragen, så länge de finns kvar. Men i övrigt vill vi satsa på annat: förbättrade möjligheter för företagande samt enklare och färre regler.

Jag yrkar därför bifall till reservation 1.

Jag kan inte här, av tidsskäl, gå in på alla de reservationer där Folkpartiet finns med, och jag kommer inte heller att yrka bifall till dem alla. Men jag vill kort beröra några punkter.

I punkten 7 om stärkt lokal näringslivsutveckling anser vi, tillsammans med Moderaterna och kd, att ett sådant program inte behövs. Vi hävdar i stället att det viktigaste är att snabbt driva igenom det regel-förenklingsarbete som Småföretagsdelegationen föreslog.

På punkt 8 har vi i reservation 5 föreslagit att avdragsrätten för arbetsresor med bil ska förbättras. Folkpartiet har också i motioner föreslagit att avdragsrätten ska omfatta resor till och från barntillsyn, men vi har i dagsläget nöjt oss med att tillsammans med de övriga borgerliga partierna yrka att rätt till avdrag för resa till och från förskola i anslutning till arbetsresa skyndsamt ska utredas.

Jag yrkar därmed bifall till reservation 5.

När det gäller lokala och regionala resurscentrum för kvinnor har vi, tillsammans med Moderaterna och kd, anfört att det finns en del åtgärder som är särskilt viktiga för att främja kvinnors företagande: etableringsfrihet i den offentliga sektorn, att uppmuntra avknoppningar av offentlig verksamhet och att se till att upphandling av kommunal verksamhet sker i konkurrens. Vi vill också att det viktiga arbete som de regionala och lokala resurscentrumen bedriver ska ges goda förutsättningar.

I arbetet i den regionalpolitiska utredningen stred jag hårt för att framhålla betydelsen av utlokaliserad högskoleutbildning. I utbildningsdebatten i fredags, den 7 december, framhöll jag att vi i utredningen i princip var överens över partigränserna om att kommuner som tar emot utlokaliserad utbildning bör kompenseras för de extra kostnader som är förknippade med utlokaliseringen – lokaler för undervisning, extra biblioteksresurser, lokaler för studentkåren m.m. Vi tyckte att de här pengarna inte ska vara regionala medel under utgiftsområde 19 utan komma från Utbildningsdepartementets utgiftsramar. Men Utbildningsdepartementets expert gillade inte vår ståndpunkt, och nu kämpar kommunerna med att klara av extrakostnaderna, som uppgår till ansenliga belopp.

I min hemkommun, Lycksele, har vi i dag bl.a. en lärarutbildning, som förmodligen kommer att vara mycket betydelsefull för rekryteringen av nya lärare när ett stort antal 40-talister går i pension. Vi har också, tillsammans med ytterligare tolv kommuner i den s.k. Akademi Norr, många andra utbildningar som gör det möjligt för människor som annars inte skulle välja att skaffa sig en akademisk utbildning att faktiskt göra det.

Jag hoppas därför att mina norrländska kamrater i alla partier ställer upp och propagerar för att vi ska få mer pengar på utbildningsområdet just för den här typen av utgifter.

Jag vill yrka bifall till vår gemensamma reservation 8.

Till sist ska jag beröra reservation 9 om regionalt nedsatta sociala avgifter.

I flera år har vi fört en nästan hopplös kamp mot Socialdemokraterna om den här nedsättningen. Regeringen har hävdat att EU inte godkänner en nedsättning. Jag har själv varit på besök hos företag i det inre av Norrbotten och fått belägg för, t.o.m. i skriftlig form, att EU de facto har sagt att det är okej med en nedsättning. Och i den regionalpolitiska utredningen fick vi besked om att det är möjligt att införa en nedsättning av de sociala avgifterna på upp till 100 000 euro på tre år, dvs. ca 900 000 kr.

Detta faller inom ramen för det s.k. minimistödet. Regeringens förslag nu innebär enligt vår mening en halvmesyr. Vi anser att hela det tillåtna beloppet borde kunna utnyttjas. I vår reservation har vi anfört att man bör anstränga sig för att få en ökning av stödet till alla branscher. Det är min förhoppning att regeringen ändå lyssnar på dessa önskemål.

För tids vinnande yrkar jag inte bifall till reservationen.

Sedan kan jag inte underlåta att kort ta upp regeringens förslag om stöd till kommunala bostadsföretag, även om det inte finns med i det här betänkandet. Det är behandlat i bostadsutskottets betänkande nr 1. I det betänkandet, liksom i debatten här i kammaren, har jag framfört att Folkpartiet är mycket kritiskt till den här typen av stöd. Vi tycker att det är en flirt med röda kommuner. Det är inte rimligt att de kommuner som har ansträngt sig oerhört hårt för att klara av sin situation inte får någonting, medan de som bara låter det hela gå ska få hjälp. Det är vi helt emot.

Jag står alltså bakom övriga reservationer där mitt parti finns med, men jag nöjer mig tills vidare med det jag nu har anfört.

Anf. 31 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Den strävan som präglar den här propositionen är att få fram väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner i hela landet. Allra viktigast för att få fram detta är några saker, t.ex. en fungerande infrastruktur med järnvägar och vägar, företagsfrågor och utbildning i mycket vid mening och service till den befolkning som bor ute i landet.

Miljöpartiets landsbygdspaket går ut på att människor ska kunna komma fram året runt på hela vårt vägnät och att industrierna kan köra med sina transporter där detta behövs. Viktiga järnvägssatsningar ska kunna komma i gång. Det är alldeles nödvändigt för att transportsystemet så småningom ska bli mer ekologiskt hållbart än vad det är i dag.

När det gäller företagsfrågorna finns det några frågor som är alldeles särskilt viktiga. Det gäller t.ex. frågan om kapital, dvs. företagets möj-

ligheter att få lån eller riskkapital. Det gäller också deras möjlighet att få kompetenta människor som arbetar i företagen. Detta är två flaskhalsar som särskilt företagen i glesbygden upplever.

Jag besökte en företagare i Storuman som ligger i Västerbottens inland. Han berättade att han stångade sitt huvud blodigt för att få låna pengar. Han hade fått höra av en presumtiv långivare att om han flyttade sitt företag till kusten skulle han satsa, men inte i Storuman. Det var en konflikt som han inte tyckte om. Jag tycker också att det är förskräckligt. Någonting måste göras åt detta. Det finns ju rätt många ansatser till att göra någonting åt det här. I den proposition som vi diskuterar står det att regeringen bedömer, avseende statens insatser för riskkapital i huvudsak, att de ska inriktas mot att skapa institutionella förutsättningar för den privata marknaden. Statliga aktörer inom riskkapitalmarknaden ska ha en uttalat marknadskompletterande roll. Nätverk mellan investerare, konsulter och entreprenörer ska främjas.

Tidigare var det ju också så att man ansåg att svårigheter att få lån och kapital främst gällde ungdomar, kvinnor och invandrare. Men nu har alla blivit alltmer överens om att detta inte är sant. Det gäller i princip alla små företag, men naturligtvis allra mest i glesbygden, t.ex. i Norrlands inland.

Någonting som vi verkligen prioriterar är genomförandet av ett system för statliga lånegarantier. Det pågår ett arbete för att få fram det. Det var ett krav från oss att ett förslag på hur detta ska se ut måste komma fram före valet.

Sedan är vi också väldigt nöjda med att arbetsgivaravgifterna sänks i stödområdet. Yvonne Ångström har berättat en del om det, så jag ska inte uppehålla mig vid det. Det är ett viktigt stöd. Det har pratats särskilt mycket om det i Norrbottens inland, men det är viktigt för alla företagare i stödområdet.

När man hälsar på dem brukar de också nämna att transportstödet är ett mycket viktigt stöd för att göra Sverige rundare så att de inte ska ha ett handikapp av att de är så långt från sina marknader.

Ett generellt problem som vi har i Sverige är att vi har för få små företag, och särskilt företag som drivs av kvinnor och invandrare. Det behövs verkligen speciella insatser för detta. Kvinnliga affärsrådgivare är en bra satsning. Affärsrådgivning för kvinnor och invandrare har vi fått medel till i budgeten, och det är vi glada för. Det innebär att den här verksamheten kan fortsätta.

Sedan har vi också lokala resurscentrum för kvinnor som är en viktig satsning. Vi har fått fram en basfinansiering för detta i den här propositionen, och det är jag mycket nöjd med.

En grupp som däremot inte har fått någon utvidgad basfinansiering är de lokala kooperativa utvecklingscentrumen. De erkänns i propositionen för sitt viktiga arbete. Man vill bl.a. gärna att de ska fortsätta att utveckla den sociala ekonomin och ta ett stort ansvar där och att de ska ta ett stort ansvar för att utveckla kreditgarantiföreningar, som är något mycket intressant som skulle kunna vara en lösning på en del av problemen i glesbygden, i små orter och i små regioner. Man har alltså bedömt att de lokala kooperativa utvecklingscentrumen klarar att göra dessa stora viktiga uppgifter med mycket små medel. Jag är rädd för att i stället för att vara en stimulans för dem att arbeta vidare, innebär den medelssatsning

som har gjorts att man bränner ut de lokala kooperativa utvecklingscentrumen i stället för att hjälpa dem till ett bra arbete.

Lokal utveckling i vid bemärkelse är naturligtvis mycket viktigt. Här finns en hel del bra förslag i propositionen. Jag vill nämna några nyheter som jag tycker är intressanta. Det gäller bl.a. detta med byapengar. Det är en väldigt liten anslagspost, men det är en början till något nytt. Lokala grupper ska kunna söka och få medel för lokal utveckling. Det är glädjande, även om det är litet. Det kan peka mot en utveckling framöver. Sedan finns det också andra förslag på lokal utveckling som kan bli betydelsefulla.

Någonting mycket basalt i förslaget om väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner är att bygga upp innovationssystem och kluster. Det diskuteras en hel del i betänkandet. Det är naturligtvis ett mycket viktigt område. Jag gläds särskilt åt att medel har getts t.ex. till ett träkluster. Det är ett oerhört viktigt område som behöver utvecklas. Förnybar svensk råvara ska naturligtvis utvecklas och inte sättas på snålkost så att ingenting händer. Det är jätteviktigt med en avancerad förädling, och den kan gärna ligga i glesbygden. Det händer ju också, eftersom råvaran finns där. Jag ser mycket positivt på detta. Det handlar om 20 miljoner. Det är inte mycket pengar, men det är i alla fall något.

Man satsar också på bil- och komponenttestklustret, och det är bra. Det kan utvecklas mycket, särskilt om man arbetar tillsammans t.ex. med Internet Bay. Man satsar också på hållbar utveckling inom mineralutvinande branscher. Detta ligger även inom Norrlands inland. Det är fråga om behövliga och glädjande satsningar.

Ett ytterligare område där det behövs insatser är servicesektorn, som vi också har pratat mycket om. Det har på det området föreslagits en rad åtgärder. Det ska komma till en del lokala utvecklingsprogram för kommersiell service. Dessutom sätts extra medel in för att motverka ytterligare försämringar. Man kan kanske nämna att statliga myndigheter och företag får i uppdrag att ta ett större ansvar än vad de hittills har gjort. Vi får hoppas att de också gör detta.

Jag tycker att det är intressant att Konsumentverket får i uppdrag att utveckla och testa nya lösningar inom det kommersiella serviceområdet. Det finns där redan väldigt goda exempel. Studerar man dem och utnyttjar innovationskraften hos den lokala befolkningen kan säkert mycket göras för att skapa en bättre service än vad vi har nu.

I det sammanhanget vill jag gärna nämna kollektivtrafiken. Det är viktigt att den utvecklas. När man besöker människor i glesbygden brukar de ibland göra den kommentaren att det är väldigt många transporter som passerar förbi. Det gäller inte bara kollektivtrafik utan också varutransporter och samhällsliga transporter av olika slag. Det passerar förbi bilar och transportfordon, men det är få av dem som man åka med i. Man kan nästan bara åka med den egna bilen och med någon enstaka glesbygdsbuss.

Man har gjort försök med samordning av lokala transporter och fått mycket bra resultat. Man har fått en avsevärt höjd servicenivå till oförändrad kostnad. Jag tycker att det här är ett mycket viktigt område, som man kan koncentrera sig lite på. Jag hoppas också att så kommer att ske. Jag har i alla fall fått något slags löfte om det.

Ytterligare ett jätteviktigt område är utbildning. Låt mig nämna några förslag i propositionen. Nätuniversitetet kan bli väldigt betydelsefullt. Det gör att man kan bo i glesbygd och på platsen få en avancerad undervisning. Det är naturligtvis väldigt bra och ger stora möjligheter. Colledgeutbildning gör att man kan rekrytera grupper som inte har så stor studievana. Att de får möjlighet att testa detta är viktigt, särskilt eftersom vi vet att utbildningsnivån ofta är lite lägre i glesbygden än på andra håll. Nätuniversitetet kan göra att människor vågar satsa på en utbildning eller åtminstone prova på en sådan.

En annan viktig insats är den starkt utökade satsningen på olika former av samverkan mellan universitet och andra utbildningsanordnare. Det görs redan mycket på detta område, och det finns mycket mer att göra. En satsning på skola och utbildning är helt central för att få den regionala utvecklingen att växla upp ytterligare.

Propositionen markerar en början till att vända skutan, men det återstår mycket arbete och många ytterligare förändringar innan vi har kommit ett långt stycke framåt i den regionala utvecklingen. Detta är en början som vi inte ska förakta, och den ska vi stödja.

Jag går nu över till betänkandet NU2, och jag vill där lite grann kommentera det ställningstagande som vi har gjort tillsammans med borgarna. Det gäller EG:s framtida regionalpolitik. EU:s egen revision har kommenterat hur medlen används i strukturfonder och regionalfonder, och man kommer med en mycket svidande kritik. Man skriver så här:

Svagheter i bokföringssystemen och förfaranden innebär att den information som läggs fram i vissa fall är felaktig eller ofullständig, vilket ger upphov till en väsentlig förekomst av fel.

Därtill har brister i handläggning och kontroll uppdragats, och problemen verkar vara störst inom strukturfondsområdet. Man skriver också att nivån på konstaterade fel fortfarande är för hög. Nästan samtliga fel finns på stödmottagarnivå.

De mest betydande av de väsentliga fel som Revisionsrätten redovisat i rapporten för 1999 är enligt redogörelsen i budgetpropositionen rapporteringen av ej stödberättigade utgifter, för högt deklarerade utgifter, ej tillräckligt med verifierade underlag, ej tillämpning av offentlig upphandling, felaktiga beräkningar och otillåtna avdrag.

Jag tycker att bara det här gör att man kan bli lite skeptisk mot de här stöden.

Att man ska inta en skeptisk hållning och ska ha bestämt sig för vad man vill innan man går in i förhandlingar tycker jag inte är några konstiga krav. Varför ska inte Sverige ha en hållning inför de förhandlingar vi går in i om strukturfonderna? Jag tycker faktiskt att det är obegripligt.

För min del anser jag att reformerna behövs och att inriktningen av regionalpolitiken måste ändras. Jag tycker att när EU ska stödja olika regioner för att gynna tillväxt och utveckling ska de fattigaste regionerna komma i fråga. Det är de som behöver stöd. Vi kan inte fortsätta att i den utsträckning som nu sker dela ut jättestora stöd. Det påpekas i propositionen att Sverige har fått väldigt mycket stöd till sin regionalpolitik, men det sägs inte att vi har betalat in väldigt mycket mer än vad vi har fått ut.

Jag vill dock ge ett erkännande av att många av arbetssätten i de regionalpolitiska stödformerna är bra. Man har säkert rört om i grytan or-

dentligt under några år och fått människor att samarbeta på nya sätt. Lärdomarna från detta tycker jag inte att vi ska underskatta. Dem kan vi gott ta med oss. Jag tycker dock att vi måste motverka att EU alltmer utvecklas till en transfereringsunion som medlemsländerna betalar in pengar till för att sedan få dem tillbaka i form av strukturstöd.

Detta är viktigt för en vettig ekonomisk hantering och även för att motverka korrupktion och sådana saker. Jag står i den här frågan på utskottsmajoritetens sida.

Anf. 32 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Herr talman! Ingegerd Saarinen talade i inledningen av sitt anförande mycket och länge om behovet av bra vägar. Jag vill i det sammanhanget göra ett konstaterande, nämligen att det i den samverkansproposition som handlar om detta, alltså den infrastrukturella propositionen, verkligen inte märks något av det som Ingegerd Saarinen talar om i sitt anförande i dag. Vi kommer att få behålla bra många ”puckelpistar” i Sverige med de anslag som ni har medverkat till i den propositionen.

Så till min fråga: Bejaktar Ingegerd Saarinen och Miljöpartiet bilen som kommunikationsmedel eller inte? Jag tycker att vi får lite dubbla budskap från Miljöpartiet. Bilen är ytterst väsentlig för att människor ska kunna ta sig till och från olika ställen, och jag tänker då speciellt på dem som bor på den svenska landsbygden.

Anf. 33 INGEGERD SAARINEN (mp) replik:

Herr talman! Jag är lite förvånad över att Eskil Erlandsson inte känner till att det gäller en proposition som vi har samarbetat om men att vi hoppade av från den, vilket betyder att det är Socialdemokraterna och Vänstern som står för dess förslag. Orsaken till att vi hoppade av var att en mycket stor del av de medel som vi ville använda till det regionala vägnätet för tjälsäkring, upprustning osv. i stället gick till Hallandsås, citytunneln i Malmö och utbyggnad av en massa motorvägar, dvs. sådant som vi inte kan acceptera. Vårt förslag innebär att betydligt mer pengar anslås till det lokala och regionala vägnätet och till grusvägarna.

Jag är glad över att jag har fått tala om det för Eskil Erlandsson, så att inte missuppfattningen kvarstår att vi var med om den propositionen. Det var vi alltså inte.

När det gäller bilarna förstår jag att man kan få fel uppfattning. Medierna är inte särskilt välorienterade kring vad Miljöpartiet vill. De skriver lite hur som helst. Jag ska inte referera de mest härresande exempel man kan se på hur medierna hanterar oss. Naturligtvis tycker vi att bilar behövs, men i rätt sammanhang. Det är viktigt att vi minskar biltrafiken för att minska avgaserna och för att komma åt växthuseffekten.

Avslutningsvis vill jag poängtera att bilen är nödvändig i glesbygden. Även om man får en bra kompletteringstrafik och en samverkande trafik går det inte att klara sig utan bilen i glesbygden. Mycket viktigt är att vi äntligen får ordning på reglerna för miljöklassning av drivmedel, reglerna för koldioxidutsläpp osv. Får vi inte ordning där, får vi aldrig fram förnybara drivmedel och miljövänligare drivmedel. Detta är en *mycket* prioriterad fråga för mig.

Anf. 34 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Herr talman! För det första vill jag framföra en ursäkt.

För det andra undrar jag om ni i Miljöpartiet efter det resonemang som nu förs är beredda att ändra på det förslag i det betänkande som ska behandlas på torsdag som handlar om infrastrukturella satsningar i Sverige. Det tycks inte finnas en klar majoritet från den "normala" regeringskonstellationens sida. Är ni i Miljöpartiet alltså beredda att på torsdag göra de förändringar som behövs så att vi får en annan utveckling i hela Sverige än den utveckling som vi haft så här långt och som vi kommer att få i och med det betänkande som förmodligen klubbas igenom i dag?

Anf. 35 INGEGERD SAARINEN (mp) replik:

Herr talman! Eftersom vi inte var med om propositionen i fråga utgår jag från att vi har egna reservationer i det betänkandet. Jag har ännu inte hunnit med att närmare studera det, men det tar jag för givet.

Socialdemokraterna och Vänstern satsar 17 miljarder på det regionala vägnätet. Vi satsar 30 miljarder. Detta är bara *ett* exempel.

Anf. 36 OLA SUNDELL (m) replik:

Herr talman! Välkommen in i det borgerliga gänget, Ingegerd Saarinen!

Jag har en fråga och ett resonemang kring detta med träförädling, skog och annat som Ingegerd Saarinen talade väldigt väl om och ville utveckla på olika sätt. Värdet på den svenska skogen bestäms i väldigt hög grad av kostnaderna för energi och transporter – det är oerhört mycket transporter i den här branschen – innan man får ett värde i handen.

Miljöpartiets politik är tydlig på den här punkten, nämligen att när det gäller energi ska skatter och annat göra att man använder mindre av energi – till förfång för pappersindustrin.

Likadant är det när det gäller transporter. Man vill öka kostnaderna på drivmedelssidan för att minska biltrafiken. Kostnaderna ökar för transportererna, och värdet på skogen minskar.

Min enkla undran är följande: Blir det över huvud taget någon träförädling, och blir det något värde på den svenska skogen med det här förhållningssättet? Å ena sidan höjer man ju kostnaderna påtagligt. Å andra sidan talar man om värde och förbättring vad gäller träförädling och den svenska skogen.

Anf. 37 INGEGERD SAARINEN (mp) replik:

Herr talman! När det gäller de stora och långa transportererna samt energikostnaderna vill vi ha inte bara en höjning av energikostnaderna utan också en sänkning av arbetsgivaravgifterna. Vi vill alltså ha en skatteväxling. Tanken är att det ska gå jämnt ut mellan höjda energikostnader och sänkta kostnader för arbete. Detta ska alltså inte drabba de här industrierna speciellt.

Sedan tror jag att ännu viktigare än energikostnaderna i de här företagen är att de får utvecklas med mycket av nya innovationer och en mycket bra politik på det området. Det är att använda det förnybara träet i olika sammanhang där det nu inte används, att marknadsföra detta ute i

Europa och i andra världsdelar och att utveckla det här i Sverige tillsammans med universitet och högskolor. Det är där som de stora vinsterna kan göras.

Anf. 38 OLA SUNDELL (m) replik:

Herr talman! Ekvationen går inte ihop! Skogsindustri och träförädlingsföretag är nämligen en väldigt kapitalintensiv verksamhet. Visst har det en påverkan om man sänker skatterna på arbetsgivaravgifter och annat, men de stora kostnaderna ligger på helt andra områden – transporter, kapital och hela den delen. Med ert resonemang kan man inte kompensera just den här näringsgrenen med nämnda typ av åtgärder. Om dessa radikala åtgärder vidtas på energisidan – såväl när det gäller elenergin som när det gäller transportsidan – kommer det att bli så att trädet står kvar. Det där med träförädling kommer då att stanna vid vackert prat.

Det är i den delen som jag tror att ni i Miljöpartiet skulle ha ett annat förhållningssätt. Då skulle trovärdigheten i resonemanget bli en helt annan.

Anf. 39 INGEGERD SAARINEN (mp) replik:

Herr talman! Industrierna i Sverige har faktiskt ingen energiskatt. Vidare har de nedsatt koldioxidskatt. De energiintensiva industrierna i Sverige har ännu bättre villkor. Det är vi alls inte emot, utan vi tycker att de ännu bättre villkoren för dem ska kvarstå. Precis som Ola Sundell säger har de lite speciella villkor. Vi är absolut inte ute efter att slå ut industrierna som bildar basen i Sveriges ekonomi.

Jag glömde resten här. Det var något viktigt, men talartiden är tydligen slut.

Anf. 40 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka utskottet för behandlingen av propositionen *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*.

Det finns stora skillnader i förutsättningarna för tillväxt mellan olika delar av Sverige. Under de senaste åren har storstäderna nästan exploderat av nya företag, och entreprenörer har i vissa fall kunnat lansera nästan vilka idéer som helst och ändå fått banker och riskkapitalister att satsa på dem.

Förra veckan träffade jag Peter Egardt som är vd för Stockholms Handelskammare. Han berättade om en undersökning som de gjort och som visar att 53 av de största företagen i Sverige har startats här i Stockholm. Han berättade också att samma undersökning visar att de flesta företag som har sitt huvudkontor här i Stockholm ändå har majoriteten av sina anställda i resten av landet. Han menade att detta visar att varje ny arbetsplats i Stockholm genererar drygt en arbetsplats utanför Stockholm. Riktigt så enkelt är det kanske inte, även om han säkert har rätt i sina siffror.

Jag kan ändå hålla med Peter Egardt om att det är viktigt för hela Sverige att tillväxten är hög i Stockholm. Men ännu viktigare är att vi ser till att inte bara Stockholm utan hela landet har goda förutsättningar för tillväxt. Så är det inte i dag.

Prot. 2001/02:46
12 december

*Regional utjämning
och utveckling samt en
politik för tillväxt och
livskraft i hela landet*

När jag rest runt i vårt land och träffat företagare har jag hört många beskrivningar av hur banken sagt till dem att de kan få lån om de flyttar till Stockholm. Med ett sådant förhållningssätt ges inte de bästa förutsättningarna och de bästa chanserna för utveckling och tillväxt i vårt land.

Vi lever i en globaliserad värld, i en värld där händelser på andra sidan jorden påverkar både vår ekonomi och våra tankar på bara tiondelen av en sekund. Oavsett om vi vill det eller inte måste både företag och människor ta hänsyn till konkurrenter och nya idéer som finns i *hela* vår värld. Då kommungränser och nationsgränser spelar en allt mindre roll ökar våra möjligheter, samtidigt som vi utsätts för en ökad konkurrens.

Vårt land präglas av både likheter och olikheter. Här finns vitt skilda geografiska förutsättningar, olika befolkningsstrukturer, skilda näringsstrukturer och en mängd av både möjligheter och problem.

Ambitionen med politiken är att anamma olikheterna. Vi vet att de berikar oss. Ambitionen är också att fånga och uppmuntra den kraft som finns i den lokala utvecklingen. Det är kraften hos enskilda entreprenörer, hos politiker, hos innovatörer, ideella ledare, kooperatörer och byautvecklare. Det är människors vilja att förändra som i sig är förutsättningen för utvecklingen. Det är livskraften och livslusten som gör skillnaden i Sveriges kommuner, skillnaden mellan om det finns en framtidstro eller inte.

Huvudtemat i propositionen för regional tillväxt och livskraft i hela landet är att varje region måste ges förutsättningar att utvecklas. Vi utgår från människornas och företagets behov och vardag. Kommunerna måste ges ekonomiska möjligheter att ge sina invånare en väl fungerande skola, vård och omsorg. Det måste finnas till tillgång till kommunikationer som fungerar, till utbildning och kompetensutveckling.

Det bästa sättet att skapa förutsättningar för likvärdig service i hela landet är det kommunala utjämningsystemet. Det kommunala utjämningsystemet är grunden för ett sammanhållet Sverige. Men med den befolkningsutveckling vi ser i dag räcker inte det. Vi måste göra än mer. Vi föreslår därför ett extra stöd till de kommuner som tappat allra flest invånare.

Vi erbjuder också att staten kan ta ett än större ansvar för de tomma lägenheter som finns runt om i vårt land. I dag är kostnaderna för de tomma lägenheterna en tung ekonomisk börda för många kommuner. Förvaltandet av tomma lägenheter tar mycket tid och kraft. Det är tid och kraft som i stället skulle kunna ägnas åt utveckling och att skapa en beredskap för den framtida utvecklingen. Genom att staten erbjuder sig att ta en del av ansvaret ger vi kommunerna en möjlighet att lägga energin på utvecklingsfrågor.

Vi fortsätter också de senaste årens historiska satsningar på utbildning. Våra regionala högskolor och våra universitet är viktiga motorer runt om i vårt land. De är viktiga för enskilda personer, näringslivet och för den lokala dynamiken. Vi tredubblar nu prislappen på distansutbildningsplatser. Vi stöttar kommunerna i uppbyggnaden av lärocentrum. Vi föreslår pengar för mer samarbete mellan kommuner, högskolor och näringsliv.

Trots de stora skillnader vi ser mellan olika platser i vårt land finns det ändå likheter mellan det som växer och utvecklas. Det är i miljöer där innovatörerna, entreprenörerna, eldsjälarna och politikerna samarbetar

och bygger nätverk som idéerna också får en chans att utvecklas. Det är där man har och får förutsättningar för samarbete som det önskvärda också blir möjligt.

Vi tillsätter nu en arbetsgrupp med uppgift att presentera ett förslag till lånegarantisystem som gör det möjligt för små företag att få tillgång till pengar för investeringar så att de kan göra det önskvärda möjligt. Vi föreslår att de framgångsrika kluster som finns kring biltestverksamheten i Norrlands inland, träförädling och mineralutvecklingsindustrin ges stöd i sitt utvecklingsarbete.

Vi vill också göra en stor satsning på den näring som växer allra snabbast i vårt land, nämligen turistnäringen. Vi vill förädla och utveckla våra starka varumärken. Vi vill locka fler att komma hit och njuta av det som är unikt för just oss. Vi vet att turistnäringen är en viktig tillgång också för den regionala utvecklingen.

En stor tyngd i propositionen lägger vi vid de regionala tillväxtavtalen, eller tillväxtprogrammen, som de kommer att heta från nästa period. De regionala tillväxtprogrammen är en modern arbetsform. Det är ett sätt att samarbeta för tillväxt och utveckling mellan statliga myndigheter, kommuner, länsstyrelser eller regionledningar, näringsliv, fackliga organisationer och andra aktörer på den lokala och regionala nivån.

Trots den regionala utvecklingen är viljan till samarbete och förmågan att tänka nytt oerhört viktiga. Med de förslag vi nu presenterar ger vi nya verktyg för lokal utveckling. Vi tror inte att tillväxten skapas via politiska beslut. Men vi vet att besluten kan avgöra förutsättningarna. Vi vet att tillväxten skapas lokalt. Vi vet att det runtom i vårt land finns en otålighet och en väntan på att få chansen att förverkliga idéer.

Vi vill uppmuntra och uppmana till samarbete. Det är samarbete mellan enskilda personer och föreningar, mellan föreningar och kommuner, mellan kommuner och län, och mellan många andra. En politik för tillväxt och livskraft handlar om de generella förutsättningarna och om att livsvillkoren måste vara rimliga. Ingen av oss tjänar på ökade klyftor vare sig de är regionala eller sociala.

Nu ställer vi stora krav på politiken. Vi stöttar eldsjälarna och idéerna. Vi föreslår en politik för regional tillväxt som utgår från hela landet.

Anf. 41 OLA SUNDELL (m) replik:

Herr talman! Det är bra att ministern säger att tillväxten inte skapas av politiker utan av aktörer på marknader runtom i landet. Men som jag ser det är det dock politikens huvuduppgift att skapa förutsättningar för tillväxten.

Jag tänkte i min huvudfråga inte beröra just detta utan mer det jag sade i mitt anförande. Den kris vi nu ser uppstår på många orter runtom i Sverige – Gislaved, Katrineholm och det ena stället efter det andra. Företagen och jobben faller som käglor.

Risken är att när ministrar rycker ut till höger och vänster och ska åtgärda detta direkt kommer de utvecklingsmedel som står till landets förfogande i dess helhet att användas till brandkårsutryckningarna. Resonemanget i Regionalpolitiska utredningen är korrekt. Det är de långsiktiga förutsättningarna som ska gälla, inte kortsiktighet för att kanske släcka en brasa som uppstår.

Hur resonerar minister Messing i de delarna?

Anf. 42 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Det krävs en långsiktighet och en uthållighet i politiken. Det krävs också en medvetenhet om att trots att vi inte kan fatta beslut här i riksdagen om att fördela tillväxten runtom i vårt land sitter vi ändå på verktyg som är avgörande för att det sker en lokal och regional utveckling på de platser där det finns idéer som bär så att det skapas tillväxt. De verktygen är t.ex. infrastrukturen och den stora satsningen på utbildning som vi nu har gjort runtom i hela vårt land.

Det är klart att kommuninvånare runtom i Sverige måste ställa krav på sina folkvalda politiker att fördela möjligheter till utveckling rättvist över landet. På så sätt förfogar vi över en del av de verktyg som behövs för att kunna möta svängningar i konjunkturen och för att kunna vara redo när det dyker upp nya utmaningar.

Där menar jag att vi måste ställa stora krav på våra myndigheter. Ibland måste det ske brandkårsuttryckningar. Då ska de uttryckningarna ske av personer som företräder Sverige via våra myndigheter, via arbetsförmedlingen som finns på plats lokalt eller via andra myndigheter som finns på plats lokalt.

Politiken måste orka både att vara långsiktig och att ibland utifrån de behov som dyker upp fatta beslut om kortsiktiga åtgärder för att under en tid hjälpa till med en omställning. Men utan uthålligheten står vi oss ganska slätt.

Jag skulle uppskatta om Ola Sundell kunde göra klart att han delar min syn på de krav som jag menar att riksdagen ska ställa på våra myndigheter. Jag blev lite förvånad när jag läste att Moderaterna t.ex. tycker att det är olämpligt att Rikstrafiken ska göra regionalpolitiska bedömningar. För mig är det olämpligt att myndigheter inte tar hänsyn till att det finns olika regionala förutsättningar i vårt land. Vilket perspektiv ska myndigheterna då ha?

Anf. 43 OLA SUNDELL (m) replik:

Herr talman! Risken är alltid i sådana sammanhang att det blir en kommunal träta. I slutändan blir det en soppa av det hela som varken leder rätt eller leder framåt.

Resonemanget om långsiktigheten känns väldigt bra. Det som vi har efterlyst är förbättringar för företag så att långsiktigheten verkligen har en grund att stå på. Att säga är en sak, men att göra är en annan. Det är där vi menar att bristen i propositionen finns. Det är väldigt mycket ord, delegationer, program, det ena och det andra, men konkreta åtgärder som syftar till förbättring, till att stärka konkurrenskraft och annat lyser med sin frånvaro. Läger man fram ett förslag på det här sättet och talar om långsiktighet blir det en omöjlighet när man kommer till en situation där det kan behövas brandkårsuttryckningar. Har man inte lagt fram förslag om konkreta åtgärder är det en uppenbar risk att man hamnar i det läget att det blir en brandkårsuttryckning och inte en långsiktig strategi.

Sedan en helt annan sak – Assi Domän-affären. Skog har en oerhört stor regionalpolitisk betydelse i det här landet. Varhelst vi befinner oss – i Lappland eller i Skåne – finns det skog. Den här affären innebär att man förstatligar en mängd skogsmark. De resonemang som har förts åtminstone av ministrar, styrelseordförande och också representanter för

storskogsbruket ger tydligt vid handen att man är ute efter att påverka priset och utbudet på ett eller annat sätt.

Det här är oerhört allvarligt för de privata skogsägarna därför att värdet på deras skog så att säga i allt väsentligt bestäms av industrins konkurrensförmåga. Är man då som leverantör och som ett stort statligt skogsbolag inne på att påverka prisbildningen kommer det att störa hela den regionala utvecklingen som vi talar om.

Anf. 44 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Ola Sundell säger att man påverkar priset på *deras* skog. Skälet till att regeringen nu har föreslagit att staten ska visa ett större intresse för skogen är att vi ser att det är *vår* skog, att det är en viktig gemensam naturtillgång och en stor viktig basnäring som skogen står för. Mer av statligt engagemang i skogspolitiken är ett tecken på vårt behov av att just markera värdet och vikten av skogen, både som en viktig arbetsmarknad och som en viktig rikedom för var och en av oss, rikedom i form av att vi nu köper upp mer av naturreservat, och att vi anslår mer pengar till nyckelbiotoper och mycket annat för att uppgradera synen på skogen som en gemensam rikedom.

Jag tycker att Ola Sundell gjorde en bra liknelse i replikskiftet med Reynoldh Furustrand om tåget och vagnarna. Jag tycker att vi skulle kunna fortsätta det resonemanget lite längre. Det är klart att man kan jämföra företagandet i vårt land med ett lok som drar många vagnar bakom sig. Det som bekymrar mig i det resonemang som Ola Sundell för är att han låtsas som om att vagnarna inte är så viktiga, att loket kan tuffa och fara i alla fall. Det är inte sant. För att det här loket ska ha ett mål att gå till är innehållet i var och en av vagnarna avgörande för att man ska orka fram. Det måste finnas en barnomsorg, en fungerande infrastruktur, en kommersiell service i våra kommuner, och det måste finnas en skola. Allt det här är förutsättningar för att fler innovatörer och fler entreprenörer ska kunna förverkliga sina idéer och skapa förutsättningar för mer tillväxt. Det går inte att låtsas som om att det gemensamma och det offentliga inte är viktigt för att också det privata entreprenörskapet ska kunna utvecklas. Det ena är en förutsättning för det andra. Vi behöver varandra.

Anf. 45 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Herr talman! Enligt min uppfattning är en regerings främsta uppgift att föra en sammanhållen politik. Statsrådet talade i sitt anförande mycket och länge om att ge människor, regioner, utvecklingsgrupper, kommuner osv. förutsättningar att utveckla sig själva och sin region.

Jag skulle vilja fråga hur det stämmer överens med innehållet i en annan proposition som just är föremål för behandling, nämligen propositionen om de framtida regionerna. Där avlövar samma regering regionerna och tar ifrån människorna beslutsmakt och där stärker man i stället centrala myndigheters inflytande över utvecklingen i olika delar av vårt land. Hur stämmer dessa två propositioner överens med varandra?

Anf. 46 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Eskil Erlandsson vet precis som jag och alla andra ledamöter i kammaren att vi under några år haft försök med olika former

av regionalt självstyre. Vid varje försök har villkoren varit olika. Vi kan i dag inte jämföra de försök som har varit i Skåne med dem som har varit i Västra Götaland eller i Kalmar. Vart och ett av dessa försök ger oss erfarenheter som vi måste reflektera och fundera över. På vilken nivå ska besluten i framtiden fattas bäst? Vad ska man förfoga över kommunalt? Vad ska vi bestämma över regionalt? Vad ska vi besluta om nationellt? Och inte minst: I vad påverkas våra beslutsnivåer av EU och vårt EU-medlemskap?

Nu har vi lagt fram ett förslag som innebär att inte bara de kommuner och regioner som har varit en del av försöket utan också alla andra kommuner runtom i vårt land som är beredda att bilda kommunala samverkansorgan också får en chans att fatta mera av beslut på lokal och regional nivå.

I den proposition som vi debatterar i dag säger vi till de kommunerna att om de bildar kommunala samverkansorgan för vi över en del av anslagen från länsstyrelserna till dem att bestämma över. Om de fortsätter samarbetet i de tillväxtprogram som vi fortsätter med ger vi dem möjligheter att prioritera och bestämma om resurserna också där. Varför ska man låta bara några kommuner eller regioner utveckla mer av självstyre när vi är överens om att olika delar av Sverige ser så olika ut?

Anf. 47 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Herr talman! Men de här båda propositionerna strider ju mot varandra. I den proposition som handlar om de framtida regionerna centraliserar man makten och ger makt till centrala organ och fråntar människor möjlighet att påverka sin egen framtid likväl som sin egen vardag genom att man inför dubbelkommandon, ersätter folkvalda organ med indirekt valda organ och genom att man framför allt centraliserar makten över länsstyrelserna och gör länsstyrelsernas styrelser enligt förslaget till något slags insynsorgan bestående av ett mindre antal människor än vad som är fallet för närvarande.

Anf. 48 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! I sin inledning talade Eskil Erlandsson väldigt väl om vikten av att det finns livskraft och livsmöjligheter i Sveriges olika kommuner. Eskil Erlandsson talade också väl om vikten av kultur, av folkrörelser, bygdegårdar, byutveckling och av idéer som gör att människor kan göra fler saker i sitt liv än att bara arbeta eller bara sova. Jag delar Eskil Erlandssons uppfattning i just den delen. Det är detta som en del av de regionförsök som har varit i dag får mindre inflytande över, nämligen kulturen. Där är den stora skillnaden från de försök som har varit hittills och de försök som ni ska fortsätta framöver. En del av de försök som har varit tillfälliga och tidsbegränsade ändrar vi förutsättningar för. Men vi säger också att försöken ska fortsätta för att vi ska kunna summera erfarenheterna och för att vi ska kunna ta med oss dem i en fortsatt översyn av besluten, på vilken nivå besluten fattas bäst i framtiden. Samtidigt som vi säger det säger vi till de andra kommunerna runtom i Sveriges land att det inte är bara de platser som har haft försök utan hela landet som vi vill ge förutsättningar för mera av samarbete och samverkan.

Jag hoppas att de 100 miljoner kronor som vi fattar beslut om i dagens proposition och som finns avsatta för ett försök med kommunal samverkan ska användas, varenda krona, till otraditionella sätt att samverka kring räddningstjänst, kring äldreomsorg eller kring andra saker. Vi ger verktygen nu, inte bara till försökslänen utan till hela landet. Och vi ger inte bara verktyg, utan vi säger också att vi inledningsvis är beredda att betala för att kommunerna verkligen ska komma till skott. Den signalen hoppas jag blir tydlig i och med dagens debatt.

Anf. 49 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Jag ska ställa en kort fråga.

Statsrådet nämnde i sitt huvudanförande de mellankommunala och statliga skatteutjämnningssystemen. Det är ju ett både och här. I propositionen lägger man, om jag får uttrycka det så, böterna på systemet eftersom regeringen anser att det fattas pengar för att klara befolkningsminskningen.

Vi kristdemokrater förordar ett rent statligt system, där inte kommunerna får tampas med varandra, konkurrera och uppleva Robin Hood-effekten på samma sätt. Vi föreslår en utredning om eller ett system med ett rent statligt utjämnningssystem. Vi tror att det vore bättre. Vad anser statsrådet om det?

Anf. 50 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Allra först vill jag passa på att önska Harald Bergström en god jul och ett gott nytt år. Jag uppskattade den hälsningen i Harald Bergströms anförande i talarstolen.

Jag vill också säga att i propositionen har vi föreslagit en rad olika områden där vi säger att det är rimligt att staten tar ett större ansvar på områden där kommunen inte råder över förutsättningarna, nämligen det faktum att det dör fler människor i många kommuner än det föds nya invånare. Den utvecklingen ser vi i ungefär 200 av landets 289 kommuner. Den slår extra hårt mot ungefär hälften av de 200 kommunerna, därför att de har tappat mer än 10 % av sin befolkning.

Därför har vi sagt att vi menar att det är rimligt att under en övergångstid hjälpa till med omställningen genom att fördela än mer pengar till dessa kommuner. Det betyder inte att kommunerna slipper jobbiga beslut som de ändå måste fatta om att t.ex. stänga ett dagis eller lägga ned en skola, därför att det hänger ihop med befolkningsutvecklingen.

Men det kanske innebär att man också kan fatta något roligt beslut, som att behålla musikskolan eller att ha biblioteket öppet också på helgen. Det menar vi att staten kan hjälpa till med. Samma resonemang ligger bakom vår ambition att ta ett större statligt ansvar för tomma lägenheter. Kommunerna råder inte över den befolkningsutveckling som vi ser i dag. De måste anpassa kostymen till den, men staten kan vara med och hjälpa till och ta ett större ansvar för befolkningen i landet.

Anf. 51 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att jag egentligen inte fick något svar på frågan.

Vi underkänner inte åtgärder som hjälper kommunerna, men vi tror att hjälpen är lättare att hantera om man inte samtidigt upplever att man

straffas för en utveckling där man har lyckats rätt bra så att man sedan får betala till en annan kommun, ta en bit av den egna utvecklingen. Det är den Robin Hood-skatten vi vill komma ifrån.

Anf. 52 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Det som Harald Bergström vill komma ifrån tror jag är omöjligt att uppnå. Låt oss i stället säga att oavsett var de gamla och oavsett var de unga bor i vårt land får vi ta ett gemensamt ansvar. I dag finns ingen balans mellan landets kommuner när det gäller medelåldern. De flesta barn och unga finns i de stora städerna. De flesta äldre finns i de orter som också upplever en stor befolkningsminskning. Om vi vill hålla ihop vårt land måste det finnas någonting som tar ett gemensamt ansvar och som har en gemensam utgångspunkt för det. Och vad skulle vara bättre att ta ett gemensamt ansvar för i landet än landets invånare? Vi tycker att det är rimligt.

Sedan kan man därutöver säga att oavsett om en kommun sjunker i antal invånare eller om den växer, ställs kommunens resurser på hårda prov. Då måste vi självklart också vara beredda att stötta kommuner som växer. Det är t.ex. oerhört viktigt att komma till skott med en rad olika infrastrukturobjekt också här i Stockholm. Det gäller SJ:s bangård, så att tåg runtom i landet har möjlighet att komma in, och Arlanda, så att flyg runtom i landet har möjlighet att landa där osv.

Vi får inte ställa landsorten mot staden. Vi måste hålla ihop det. Ett sätt att hålla ihop det är att ta ett gemensamt ansvar för befolkningsutvecklingen.

(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.45 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 12.45.

Kl. 12.00 skulle FN:s generalsekreterare Kofi Annan hålla ett kort anförande i riksdagens plenisal.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 12.54.

8 § (forts.) Regional utjämning och utveckling samt en politik för tillväxt och livskraft i hela landet (forts. NU2 och NU4)

Anf. 53 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Fru talman! Det känns naturligtvis lite futtigt att efter den här timmen gå tillbaka till svensk regionalpolitik. Jag ska fatta mig väldigt kort.

Ulrica Messing understryker, precis som statsrådet Lövdén gjorde i bostadsdebatten för ett par veckor sedan, hur viktigt regeringen tycker att det är att stötta kommuner som har problem med sina kommunala bo-

stadsföretag. Jag kan inte hålla med om att den typen av stöd till oerhört höga kostnader är något som främjar tillväxten. Enligt min mening borde 3 miljarder kunna användas bättre. Anser verkligen statsrådet att det här stödet är tillväxtbefrämjande?

Anf. 54 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Fru talman! Jag vill instämma i den känsla som Yvonne Ångström beskriver. Vi kan naturligtvis hoppas att om vi skapar förutsättningar för människor här hemma att lokalt och regionalt kunna bestämma över sin vardag och påverka sin utveckling så blir förutsättningarna än bättre att man också är beredd att ta ett ansvar för att andra människor ska få möjligheten att göra samma sak. I det perspektivet är regionalpolitiken, trots det fina anförande vi nu har hört, ändå viktig.

Jag tycker att det förslag till större statligt engagemang som vi lägger fram i propositionen och som behandlas i det här betänkandet är viktigt. När vi tittar på utvecklingen i landets kommuner ser vi att de kommuner som tappar i befolkning också får många tomma lägenheter. Får man många tomma lägenheter kostar de tomma lägenheterna mycket pengar. När kommunen måste lägga mycket pengar på tomma lägenheter får man sitta och ta energi från tjänstemän och politiker för att hitta poster där man kan dra ned på verksamheter som egentligen är viktiga – ett badhus, en musikskola, ett bibliotek, stöd till lokala ungdomsorganisationer och mycket annat.

Det är därför vi säger att det vore rimligt om staten hjälpte till och tog ett större ansvar på områden där enskilda kommunpolitiker inte kan rå för den utveckling man sitter i. Om det t.ex. dör fler invånare i kommunen än det föds nya barn kan vi vara beredda att säga: Vi kan ta ett större ansvar för de tomma lägenheterna. Men vi säger inte att ni slipper omstruktureringar och förändringar i kommunen. Det måste en kommun alltid vara beredd att göra, oavsett om invånarantalet sjunker eller stiger.

Vi ger nu kommunerna en möjlighet att lägga energin på utvecklingsfrågor, att lägga energi och kraft på nya idéer som kan främja entreprenörskap, som kan stötta idéer och som kan serva medborgarna så att de som bor kvar i kommunen känner en stolthet över den plats de bor på och samtidigt har en möjlighet att leva ett rikt liv.

Anf. 55 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Fru talman! Det låter väldigt vackert, mycket av det som statsrådet Messing säger. Jag kan hålla med: Visst behöver kommunerna mer pengar. Men jag och Folkpartiet, och flera andra partier, tycker inte att det här är rätt sätt att ge dem. Det blir så att vissa kommuner får stöd och andra inte. Somliga har redan klarat av sina problem och sett hur det skulle bli. Därför tycker vi att det blir en orimlig snedfördelning. Vi tycker inte att det är bra.

Anf. 56 Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik:

Fru talman! Jag får ha respekt för det. Men att staten engagerar sig i bostadspolitiken är inget nytt, även om bostadspolitiken egentligen ska vara en kommunal angelägenhet. Vi har under flera års tid haft ett arbete med det som kallas bostadsakuten, där vi har tecknat avtal med kommuner som har många tomma lägenheter. Ingen av de kommuner som haft

Prot. 2001/02:46
12 december

*Regional utjämning
och utveckling samt en
politik för tillväxt och
livskraft i hela landet*

möjlighet att teckna avtal har sagt till staten att det här var onödigt arbete. Alla har sagt att det har varit nödvändigt, om än oerhört jobbigt.

Vi har också från statens sida tagit ett större ansvar när man ska bygga studentbostäder och andra lägenheter. Här föreslår vi nu en statlig subvention för de kommuner och verksamheter som är beredda att bygga på platser där vi i dag har en stor bostadsbrist. Jag tycker att också det har varit viktigt – även om jag, som jag sade inledningsvis, tycker att kommunerna egentligen borde ta hela ansvaret. Varför ska vi då inte kunna gå in och ta ett än större statligt ansvar på de platser där utvecklingen mot befolkningsminskning är tydlig och stötta de kommunala politiker och tjänstemän som finns där att lägga mer tid och energi, och också lite mer pengar, på utvecklingsfrågor? Om man inte förmår att trots minskande befolkningstal ändå satsa på utvecklingsfrågor finns det ingen möjlighet till livskraft eller tillväxt över huvud taget.

Anf. 57 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Först vill jag kommentera NU2 Utgiftsområde 19, där vi har ett annat budgetförslag än majoriteten. Detta finns utvecklat i ett särskilt yttrande. Det är ett finansierat förslag på 388 miljoner ytterligare till regionala utvecklingsprogram. Dessa berör i korthet för det första utveckling av landsbygdsturismen, där vi har stora möjligheter, för det andra utveckling av småskalig livsmedelsproduktion, vilket närmast är en förutsättning för att möta det konsumentintresse och konsumentbehov som finns av lokal produktion och kortare transporter och därmed bättre hänsyn till miljön, och för det tredje utveckling av träindustrin, vilket också är utomordentligt viktigt och vilket jag återkommer till senare.

Det handlar också om teknisk utveckling av bibränsleområdet, som har stor betydelse för omställningen av energisystemet. Vi har som sagt utvecklat detta i ett särskilt yttrande.

Jag har två kommentarer till NU4, *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*. Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen 10 som gäller ett program för det nationella träklustret. Jag noterar med tillfredsställelse att Centerpartiets motion har fått bistånd, om man får säga så, från ytterligare tre partier. Träområdet och den vidare utveckling som är nödvändig finns även omnämnt i betänkandet. Jag vill utveckla det lite här.

Det råder inget tvivel om att det behövs statliga samverkansinitiativ för att utveckla träindustrin. Förmågan att anpassa sig till kundernas efterfrågan är en utmaning för svensk träindustri och ska möjliggöra en ökad förädling och därmed ökade intäkter. Några sifferuppgifter:

Den svenska produktionen av barrträvaror uppgår till 15 miljoner kubikmeter till ett värde av 25 miljarder. Den verksamheten sysselsätter 14 000 personer. Detta ska jämföras med möbelbranschen som bara förbrukar 250 000 kubikmeter råvara och sysselsätter 12 000 personer, men genererar ett produktionsvärde på 12 miljarder kronor. Snickerinäringen i sin tur förbrukar 400 000 kubikmeter, sysselsätter 8 000 personer och skapar ett produktionsvärde på 7 miljarder kronor.

Fru talman! Enligt Centerpartiets uppfattning är det nu hög tid att Sverige utvecklar ett nationellt handlingsprogram för ökad användning av trä. Sådana program finns i dag i Finland, Holland, Frankrike och Schweiz. Möjligheten för en ökad användning av trä inom europeisk

byggindustri är stor. I Europa byggs det för närvarande ungefär 1,8 miljoner bostäder. Av dessa kan 10 % anses vara byggda i trä jämfört med hela 90 % i USA. En ökning till 20 % motsvarar 180 000 lägenheter, dvs. tio gånger fler än den svenska marknaden i dag. Det skulle motsvara 20 % av den totala volymen av sågade varor i Sverige.

För att svensk träindustri ska kunna överleva krävs att man förmår möta de nya krav som kunderna inom bygg- och byggkomponentindustrin ställer. Det kräver i sin tur ett ökat samarbete mellan de svenska företag som har en gemensam kund. Det behövs inte minst ett ökat samarbete utanför den traditionella träindustrin, liksom nya organisationslösningar för att verksamheten både ska bli konkurrenskraftig och lönsam. Därför är förslaget om bildandet av ett nationellt träkluster positivt.

Lyckas träindustrin möta de nya utmaningarna visar erfarenheter från möbel- och snickeriindustrin att produktionsvärde och sysselsättning har mycket lite att göra med råvarusituationen. Om man lyckas kan det bli en dubbling av antalet sysselsatta. Det gynnar sågverks- och snickeriindustrin och skapar regional tillväxt där den som mest behövs.

Fru talman! Jag vill dessutom yrka bifall till reservation 15. Den handlar om en utredning som gäller förutsättningar och möjligheter att använda medel från vattenkraften till att skapa regionala fonder för att stimulera sysselsättning och tillväxt i de regioner där vattenkraften skapats. Jag vet av egen erfarenhet och genom hygglig kännedom om landet på dessa områden att det är behovet av riskvilligt kapital som är det största problemet när det gäller att investera och utveckla.

Jag tycker personligen att det är trist att vi inte kunde få till en utredning. Jag vill inte i förväg säga vad resultatet skulle bli. Vi borde ha fått utreda frågan ordentligt. Tillgången till riktigt riskvilligt kapital skulle kunna underlättas i dessa regioner om man skapade fonder utifrån de avkastningar som jag har pekat på. Det är en fråga som jag vet att Regionalpolitiska utredningen har tangerat, men inte utrett.

Med det sagda yrkar jag alltså bifall till reservationen 15.

Anf. 58 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik:

Fru talman! Låt mig instämma i att det känns något märkligt att efter det briljanta anförandet av generalsekreterare Kofi Annan diskutera regionalpolitik. Men kanske är det så att regionalpolitik och regional tillväxt som fördelas lika över hela landet bidrar till att Sverige effektivare och mer generöst också kan skapa förutsättningar för en solidarisk värld. I så måtto finns det en idémässig koppling mellan det vi nu diskuterar och det vi tidigare hörde.

Den regionalpolitiska utredning som jag satt i kom mycket riktigt fram till att det sannolikt behövs en översyn av kreditsystemen när det gäller hur företagen ska växa i vårt land. Ett av förslagen som vi tittade närmare på var kreditgarantiföreningar. Det kommer såvitt jag har blivit underrättad att komma någon form av utredning, tankar om bildandet av fler kreditföreningar.

Den fråga jag har att ställa till Åke Sandström kommer sig av att jag, när jag läser reservationerna till de här två betänkandena, ser att Åke Sandström i den reservation till betänkande nr 4 som gäller företagsstöden tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet säger att ”för de företagsstöd som trots allt behövs anser vi i likhet med

den regionalpolitiska utredningen att inriktningen i huvudsak bör ligga på generella stöd". Det måste jag ha respekt för.

Men när jag sedan tittar på reservationen till det andra betänkandet, nr 2, där det handlar om avskaffandet av småföretagarstödet, det stöd som den regionalpolitiska utredningen också föreslog skulle avskaffas, säger Åke Sandström att det stödet inte behöver avskaffas, utan det ska vara kvar. Då vill jag veta: Var står egentligen Åke Sandström när det gäller företagsfrågorna?

Anf. 59 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Det är klart att vid skilda tillfällen kan det uppstå nyansskillnader. Min personliga bedömning är att vi fortfarande behöver ha kvar vissa former av selektiva stöd. Jag vet mycket väl att vi har deltagit i den allmänna beskrivning som Reynoldh Furustrand har återgivit här. Men därifrån till utgiftsområdet behöver vi enligt min egen uppfattning fortsatt ha kvar vissa selektiva stöd.

Anf. 60 LENNART FRIDÉN (m):

Fru talman! Jag vill säga att jag hade samma funderingar som Reynoldh Furustrand när vi förut lyssnade på Kofi Annan. Det var stora bekymmer, och en del av det vi sysslar med här är relativt små bekymmer. Men det kan också finnas skäl att knyta ihop det hela. Jag vill minnas att det är den i dagarna återigen aktuella John Lennon som sagt: *Think globally and act locally*. Då finns det väl all anledning att vi, för att kunna skapa en bra värld, också agerar på ett fint sätt på det lokala planet.

När jag läste propositionen, som är huvudakten bakom det vi i dag sysselsätter oss med i den här debatten, kom jag osökt att tänka på Shakespeare och en inte helt obekant replik från Hamlet: Ord, ord, ord.

Jag tror att det var Yvonne Ångström som tidigare i debatten använde uttrycket halvmesyra. Det är ändå i vissa avseenden en ganska snäll bedömning.

Jag hade väntat mig någonting helt annat. När man tittar på de två motioner av mig som finns med i betänkandet kan man fråga sig hur jag å ena sidan kan komma med förslag och å andra sidan yrkar avslag. Motionerna är skrivna i omvänd ordning. Jag hade fortfarande en förhoppning när jag väckte motion N232 att jag kunde påverka och skicka med några ord på vägen. Så kom det som sedan ledde till att jag väckte en motion med rubriken "Det blev en tummetott" – fast det något överdrivet känsliga kammarkansliet ändrade på rubriken. Men jag tyckte exakt att det blev en tummetott. Efter allt detta utredande och allt detta arbete hade jag väntat mig lite mera.

Jag tror att det var Reynoldh Furustrand som tidigare talade om att alla ska ha lika möjligheter – i varje fall sade statsrådet det. Jag tycker inte heller att det ska vara några sarsatsningar eller särlösningar. Det som ska skapas är lika möjligheter.

Jag är numera skärgårdsbo. Jag kan konstatera att beroende på var man bor har man olika möjligheter. För lika belägna öar finns Vägverkets ansvarsvägar fram till en färjehamn och vägverksvägar på öarna. På vissa sträckor går det att fortsätta eftersom man har betalat sin vägskatt,

man kan ta med sig fordonet utan kostnad och köra det när man kommer fram till ön. På grannön går det inte att göra.

Det har gjorts en utredning på området. Förra året när jag frågade fick jag svaret att utredningen var på gång. Det var ungefär ett år sedan som betänkandet lades fram. Resultatet av det skulle visa sig i kommande propositioner. Där blev det inte ens en tummetott, fru talman.

Det går att peka på många sådana frågor som det fanns alla skäl att bearbeta. På grund av att det är ett stort område som behandlas i propositionen och i betänkandet är spretigheten ganska påfallande.

I en av mina båda motioner som är aktuella i sammanhanget tar jag upp frågan om att använda sig av EU:s strukturfonder på ett bättre sätt. Det finns numera många titlar på folk som arbetar med samhällsfrågor. Jag har nyligen talat med en s.k. skärgårdsutvecklare. Vederbörande konstaterar, efter att ha varit i kontakt med sina kolleger i andra delar av landet, att det är väldigt många kommuner som inte har någon som helst aning om hur de ska bete sig för att få del av de många slantar vi betalar in. De säger: ”Vi ska hämta hem EU-pengar.” Jag säger: ”Vi ska hämta hem de pengar vi har betalat till EU. Vi har lika stor rätt som någon annan att få dem.” Där finns ett stort arbetsområde för statsmakterna att se till att man lokalt och regionalt är medveten om – eftersom man själv ofta saknar kapacitet – hur man ska ta vara på möjligheterna.

Vi har betalat pengarna. De ska vara till för att utveckla regioner även i vårt land. Det händer ingenting. Pengarna fryser inne, och vi vet av alla de yttranden som har kommit från dem som har bedömt arbetet inom EU-området att vi tillhör de sämre när det gäller att utnyttja de gemensamma fonder och resurser som finns.

Det är mycket av detta som hade kunnat finnas med i propositionen och som borde ha beaktats i betänkandet. Det nyttar inte mycket till att nu stå och åter kräva avslag på propositionen. Min motion i den frågan är den första som avstyrks i betänkandet.

Fru talman! Jag är mycket besviken över det aktstycke i form av denna proposition som har lagts fram av regeringen. Den kommer inte att lösa många av de problem som vi har i stora delar av vårt land. Det är nästan ett hån att tala om att detta är ett sätt att få hela landet att leva. Det kommer det inte att göra så länge vi inte ger alla delar av landet samma möjligheter. Det gör vi inte i dag.

Anf. 61 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Mitt anförande handlar om jämställdhetsstrategin i den regionalpolitiska propositionen *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet* som näringsutskottet har behandlat i sitt betänkande.

Vänsterpartiet står, som bekant, bakom både samarbetspropositionen med s, v och mp och betänkandet, med undantag för en reservation om utökad användning av bygdemedel och återföring av del av vattenkraftsvinsten. Mitt anförande ska ses som en liten komplettering av den jämställdhetsstrategi som finns i betänkandet.

Moderaterna skriver i sin motion att regeringen i den regionalpolitiska propositionen rör sig bort från en jämställdhetspolitik som innebär särskilda åtgärder för kvinnor. Men moderaterna kritiserar propositionen för att det regionalpolitiska jämställdhetsprogrammet nästan uteslutande

består av särskilda åtgärder för kvinnor – t.ex. affärsrådgivare för kvinnor och resurscentrum för kvinnor.

Jag vill i detta sammanhang upplysa om att det i propositionen framgår som en av nio utgångspunkter att politiken ska bidra till ökad jämställdhet. Det framgår också att man i det praktiska arbetet använder framför allt två metoder för att uppnå målet för jämställdhetspolitiken. De två metoderna är dels *mainstreaming*, dvs. integrering av könsperspektiv i samtliga samhällsanalyser, dels särskilda insatser för kvinnor.

De här två strategierna har dock visat sig medföra problem. De åtgärder som riktar sig till kvinnor är alltför begränsade för att ha möjlighet att få en reell förändring till stånd. De särskilda åtgärderna har också ofta fått stryka på foten till förmån för *mainstreaming*. För att *mainstreaming* ska fungera i praktiken krävs att man har kunskap om den rådande könsmaktsordning som vi lever i. Jämställdhetspolitiken har som uppgift att bryta en samhällsstruktur som existerar och ständigt reproduceras, där män har stor makt och kvinnor har liten makt, där män är överordnade och kvinnor är underordnade, där män är norm och kvinnor är undantag.

Bland de nationella jämställdhetsmålen är jämn fördelning av makt och inflytande och lika möjligheter för kvinnor och män vad gäller t.ex. eget företagande centrala aspekter. Båda könen ska vara representerade inom alla samhällsområden och på alla beslutsnivåer för att både kvinnor och män ska kunna påverka samhällsutvecklingen på lika villkor.

Detta är också en viktig makt- och resursfråga. Sverige, som internationellt räknas som föregångsland när det gäller jämställdhet mellan kvinnor och män, har när det gäller näringslivet en mycket lång väg kvar. Det gäller både representation i bolagsstyrelser och möjlighet till makt över sin försörjning som företagare.

Fru talman! En expertgrupp har utarbetat en rapport, *Om regionalpolitiken blev jämställd – jämställdhetsperspektiv på regionalpolitik*. Den presenterades i juli i år. I ett pressmeddelande från gruppen lyftes följande förslag fram:

- Regionala utvecklingsresurser bör kvoterats.
- Statliga bidrag till regional utveckling hålls inne om inte rättvis resursfördelning för kvinnor respektive män uppnås.
- Fortsatta satsningar på lokala eller regionala kompetens- eller utvecklingscentrum för kvinnor, affärsrådgivare för småföretagare, bättre möjligheter till småskaligt riskkapital och stimulans till småskaligt företagande.

I slutet av rapporten finns ett förslag som är mindre känt men som jag tycker är värt att ta till sig. Det går ut på att det skulle behöva göras en mer heltäckande genusanalys av regional utveckling. Genusanalysen ”bör mera ingående utvärdera resultaten av den hittills förda regionalpolitiken för kvinnor och män. Målet med en sådan utredning är att ta fram underlag för att framtidens regionalpolitik skall fungera lika väl för kvinnor som för män.”

Expertgruppen har letts av jämställdhetsdirektör Simone Lindsten, Länsstyrelsen i Västra Götaland. Med detta vill jag ha sagt att det återstår en hel del att göra för att få en jämställd regionalpolitik.

När jag läser utskottets ställningstagande vad gäller resurstillskott på 10 miljoner kronor per år som ska gå till basfinansieringen av regionala och lokala resurscentrum nämns bara den ena metoden för en jämställd politik, dvs. *mainstreaming*. Jag saknar motivet som grundar sig på den andra metoden, dvs. särskilda insatser för kvinnor. I klartext handlar den utökade satsningen om att skapa förutsättningar för att finansiera basverksamheten för regionala och lokala resurscentrum, dvs. personal, lokaler och administration. Syftet är att göra det möjligt för dessa centrum att i större utsträckning än i dag ha den organisation som krävs för att utveckla, driva och redovisa projekt.

Fru talman! Vad finns det för ytterligare åtgärder som är steg i rätt riktning för att få en jämställd regionalpolitik? Låt mig nämna några av dem.

- När det gäller regionala partnerskap, arena för samverkan och samråd, framgår att andelen kvinnor som är med måste öka avsevärt i förhållande till dagens situation. Ett jämställt partnerskap främjar samhällets demokratiska utveckling. Det är av vikt att partnerskapen tar till vara olika aktörers kompetens och erfarenheter, t.ex. länsstyrelsernas jämställdhetsfunktion och lokala och regionala resurscentrum för kvinnor.
- När det gäller regionala tillväxtprogram framgår det i propositionen att de bör utarbetas i partnerskap vars sammansättning bör breddas med just lokala och regionala resurscentrum och länsstyrelsernas jämställdhetsfunktion.
- När det gäller Kollektivtrafikutredningen ingår det i direktiven att kommittén ska utgå från ett jämställdhetsperspektiv med utgångspunkt i Jämits slutbetänkande *Jämställdhet – transporter och IT*.
- Vad gäller kunskap och kompetens bidrar tillgången till utbildning och en högre utbildningsnivå hos befolkningen till både ökad jämlikhet och jämställdhet i samhället. Möjligheten till flexibla studier och tillgång till lärcentrum innebär att både kvinnor och män kan kombinera studier och delat ansvar för hem och barn.
- När det gäller kapitalförsörjning har studier visat att kvinnor upplever större problem än män i lånesituationer. De använder riskkapital förhållandevis mindre än andra grupper av företagare. När det gäller mikrolån som införs är det en förbättring av de tidigare s.k. företagarlånen till kvinnor.
- När det gäller stärkt företagsamhet och ett utvecklat entreprenörskap ska åtgärderna utgå från de nationella jämställdhetsmålen och således komma kvinnor och män till del i lika stor utsträckning.
- När det gäller affärsrådgivning för kvinnor gäller principen att främja kvinnors företagande genom särskilda åtgärder, och det har visat sig leda till framgångar. Affärsrådgivning till kvinnor bör därför även fortsättningsvis vara en del av det lokala och regionala utbudet av näringslivsservice.

- Åtgärder för att stärka kommuner och landsting med befolkningsminskning handlar om att främja samverkan – där finns medel avsatta – mellan kommun och landsting, och där kommer särskilt jämställdhetsperspektiven att beaktas.

Anf. 62 OLA SUNDELL (m) replik:

Fru talman! Jag har en fråga angående jämställdheten och selektiva företagsstöd. I den regionalpolitiska utredningen konstaterade man att de selektiva företagsstöden missgynnade tjänstesektorn och mjuka sektorer i näringslivet, medan stöden konserverade gamla industristrukturer. Därmed drog man också slutsatsen att de selektiva stöden missgynnade kvinnors företagande.

Min enkla fråga till Siv Holma är denna: Anser Siv Holma att vi ska slopa de selektiva företagsstöden för att på det sättet gynna kvinnligt företagande?

Anf. 63 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Problemet med *mainstreaming*, som Ola Sundell egentligen förespråkar, är att man måste ha medvetenhet om att det råder en viss könsmaktsordning. Läser man då Moderaternas motion ser man att de inte på något sätt ens vill synliggöra att det finns en könsmaktsordning där kvinnor underordnas.

Om man har en medvetenhet om att det finns en könsmaktsordning vet man också att i det system som vi har i dag missgynnas kvinnor på grund av den könsmaktsordningen. Men har man också den medvetenheten att man vill göra något åt det måste man också vidta åtgärder som riktar sig särskilt till kvinnorna.

Jag skulle vilja fråga Ola Sundell: Anser han och Moderaterna att det råder en könsmaktsordning i samhället som missgynnar kvinnor?

Anf. 64 OLA SUNDELL (m) replik:

Fru talman! Jag ställde en fråga och fick en motfråga. Jag kan säga, utan att överdriva, att könsmakt inte är mitt gebit. Däremot känner jag väldigt mycket för lika förutsättningar, vare sig det gäller företagande eller något annat.

Min fråga gällde just att de selektiva stöden missgynnade kvinnor, enligt utredningen, och frågan gällde då om Siv Holma är beredd att avskaffa de selektiva stöden. Hon har chansen en gång till att svara på den frågan rakt upp och ned.

Den andra frågan gällde att vi har skrivit i en reservation att om man öppnade för konkurrens i den offentliga sektorn – vård, omsorg och allt detta – skulle det skapas enorma möjligheter för kvinnligt företagande. Vi vet i dag att 80–85 % av de anställda i den sektorn är kvinnor. Är det en åtgärd, enligt Siv Holma, som skulle främja kvinnligt företagande och därmed mer av jämlikhet när det gäller företagande?

Anf. 65 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Jag tolkar Ola Sundells svar så att han inte ser att det finns en speciell könsmaktsordning. Jag är också för lika förutsättningar för människor att leva ett bra liv och driva företag, men jag utgår från att

vi har en könsmaktsordning där kvinnor är underordnade och män är överordnade. Därför tycker jag, precis som jag sade förra gången, att det behövs särskilda åtgärder. Vi klarar inte av att få den här jämlikheten och jämställdheten med generella åtgärder.

Den andra frågan var om den öppna konkurrensen ska skapa enorma möjligheter för kvinnligt företagande. Jag tror, fru talman, att det är en överdriven tro på att det skulle vara lösningen på de behov som finns i t.ex. kommunsektorn. Kommunsektorn har större behov av att få mer resurser för att kunna höja de låga kvinnolönerna.

Jag kan bara säga, utifrån ett regionalt perspektiv, att jag inte tror att om man t.ex. privatiserade en vårdcentral i Vittangi skulle det innebära mer jobb för kvinnor. Det visar sig dessutom att om man lägger det på entreprenad blir det åtskilligt mycket dyrare. Det innebär att det inte är något alternativ, speciellt inte i sådana områden där det privata inte har ett tillräckligt kundunderlag för att kunna få vinstintressen. Det är ju det som är drivkraften i att utsätta de här områdena för konkurrens. Då är offentlig sektor en viktig del i solidariteten, att även ha vård, skola och omsorg i de områden där det inte finns så många människor.

Anf. 66 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Ämnet vi diskuterar nu är en politik för tillväxt och livskraft i hela landet. Regionalpolitik innebär för mig som centerpartist att riksdagen fastställer vissa ekonomiska ramar för att skapa likvärdiga villkor för utsatta regioner. Därutöver behöver riksdagen ta beslut som ger mer befogenheter till regioner och kommuner. Genom att flytta ut makten och ansvaret till regionerna tar vi bäst till vara de lokala förutsättningarna och initiativen och kan stoppa den regionala och sociala klyvningen i landet. Detta främjar också jämställdheten.

Många av dagens utflytningsregioner tillför stora ekonomiska resurser till storstäderna i form av skatter från vattenkraften, malmen, skogen och näringslivet. Men med ett genomtänkt utjämningsystem kan en del av skattemedlen återföras till utflytningsregionerna. Att utjämna kostnader och intäkter är ett bra system för att hela landet ska bli livskraftigt. Statligt ekonomiskt stöd till kommuner som Torsby, Årjäng och Filipstad i Värmland gynnar även Stockholm.

För att människor ska kunna bidra till en regions utveckling krävs det insikt om vilka åtgärder som är mest behövliga. De senaste årens eftersläpningar på vägunderhållet engagerar alla. Oavsett var i landet jag befinner mig får jag frågan: När kommer det mer pengar så att vägstandarden kan förbättras? Bra vägar betyder väldigt mycket för människor runtom i landet. Det kan också vara avgörande för var man ska bosätta sig och var man väljer att investera i företag. Det behöver också kompletteras med ett ökat reseavdrag för att människor ska bli mer välvilliga till att pendla mellan bostad och arbete.

Bra kommunikationer med olika transportslag bidrar till en utvidgad och stark arbetsmarknadsregion. Vi behöver såväl bra järnvägsförbindelser med omvärlden som en väl fungerande sjöfart. För Värmland och Vänerområdet utgör Vänersjöfarten ett viktigt transportslag för transporter av skrymmande gods som inte kan fraktas på annat sätt. För oss i Värmland är det en viktig regionalpolitisk fråga.

*Regional utjämning
och utveckling samt en
politik för tillväxt och
livskraft i hela landet*

En regions tillväxt är beroende av att människor har arbete, att företag etableras och att befintliga företag har vilja och förutsättningar att växa. Nu står vi åter inför dagliga varsel och stigande arbetslöshet. En hårdnande konkurrens från omvärlden gör sig dagligen påmind för oss i Sverige. När samhället förändras i en allt snabbare takt är det viktigt att vi tänker i nya banor och att samhällets resurser samordnas bättre.

Att förstärka det regionala och lokala ansvaret för arbetsmarknadspolitiken är en viktig och aktuell regionalpolitisk fråga. Det ska även innefatta större frihet att använda statliga medel för att den arbetslöse ska få en bra omstart. Vi vet att många slussas runt i systemet i dag. Vi tror att genom en individuell handlingsplan som främst gynnar den arbetslöse bidrar vi också till en högre träffsäkerhet för att hitta rätt utbildningsväg. Det minskar också sammantaget kostnaderna i samhället.

Den svenska arbetsmarknaden är världens mest könsuppdelade. Det har bl.a. bidragit till löneskillnader mellan män och kvinnor. Många kvinnor i vård- och omsorgsykten har de senaste åren dessutom mist sina jobb, medan andra blivit kvar med en större arbetsbörda. På många mindre orter har det varit mycket svårt att finna ersättningsjobb för de drabbade kvinnorna. Gemensamt för många av dessa kvinnor är att man ställer sig frågan vad man ska göra i framtiden. Kan företagande vara ett alternativ?

Vi vet sedan många decennier tillbaka att det finns en könsmaktssordning i samhället. Oförmågan att anpassa samhällets insatser till kvinnligt företagande har varit stor. Detta föranledde Centerpartiet att ta ett initiativ i början av 90-talet. Det var Börje Hörnlund som gjorde det med bistånd av Maud Olofsson. Där föreslog man särskilda satsningar i form av kvinnliga resurscentrum ute i länen och ett nationellt resurscentrum på NUTEK. Behovet av att samla kunskap var mycket stort, och är det fortfarande. Det här har också visat sig vara mycket lyckade satsningar. Det gläder mig att man åter satsar på regionala centrum särskilt riktade till kvinnor.

För att regioner ska utvecklas positivt behövs det både män och kvinnor. Det behövs tillgång till rådgivning, utbildning och finansieringsmöjligheter. Det behövs bättre villkor för företagande i allmänhet och för kvinnor i synnerhet för att verkligen få fart och livskraft i hela Sverige. Från 1991, då kvinnors företagande var ca 19 %, har det skett en positiv ökning. I dag finns det ca 30 % kvinnliga företagare.

Nya typer av företag växer fram. De vanligaste företagen som startas i dag är inom vård, omsorg och utbildning. Kvinnor har också en annan företagskultur än män. Kvinnor startar ofta sina företag som enskilda företag. De har också större svårigheter att få riskkapitalförsörjning än vad män har. Av ca 3,2 miljarder kronor utlånade medel gick endast 9 % till kvinnliga företagare. Den summan förskräcker.

Ett kvinnoperspektiv på regionalpolitiken är nödvändigt för att skapa en arbetsmarknad som tilltalar båda könen. Tillgång till distansutbildning, anpassade arbetsmarknadsåtgärder och särskilda satsningar på kvinnors företagande behövs för att vi ska nå målet om en politik för tillväxt och livskraft i hela landet.

Men det behövs också att vi arbetar för ett barnvänligt arbetsliv. I nu gällande regelverk anses inte egenföretagare ha några barn. Ersättningen är nämligen så konstruerad att ingen egenföretagare kan vara föräldrale-

dig och inte ens vara hemma med sjukt barn. Detta rimmar mycket illa med budskapet att vi behöver fler barn och fler företagare. Dessutom är det förkastligt ur ett jämställdhetsperspektiv. Ersättningen från trygghetsystemen kan inte fortsätta att diskriminera företagare. Dagens underlag till beräkningar måste vara desamma som för en anställd.

I en genomtänkt regionalpolitik ingår familjepolitiken. Möjligheter att vara föräldrar samtidigt som man förvärvsarbetar måste förbättras. De fällor som låser fast kvinnor och män i respektive könsroller måste upphöra. Attityderna i samhället och arbetslivet måste inkludera barnen. Fungerar inte ett delat föräldraskap sjunker födelsetalen. Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att människor ska våga bli både föräldrar och företagare?

Jag vill avsluta med att instämma i Centerns reservationer med anledning av den här behandlingen.

Anf. 67 KRISTINA ZAKRISSON (s):

Fru talman! Regionalpolitik och faktorer som gynnar tillväxt i alla delar av vårt land handlar naturligtvis om mycket mer än flygtrafik, som är det enda som jag vill prata om just nu. Det vill jag göra med anledning av att läget i min hemkommun Kiruna är riktigt akut.

När vi öppnade för fri konkurrens i Sverige i början på 90-talet innebar det positiva effekter för många hårt trafikerade linjer. Men det innebar tyvärr negativa effekter för de linjer där det fanns lite trafik, t.ex. till Norrlandskommunerna. I dag har vi fem turer till och från Kiruna, men efter årsskiftet kommer vi att ha två, och det är en katastrof för oss.

I den här regionalpolitiska propositionen poängteras vikten av bra infrastruktur. I utredningen som föregick propositionen poängterades också vikten av bra kommunikationer. En av de första åtgärderna i den här utredningen var faktiskt att tillskriva regeringen och påtala just problemet med flygtrafiken i Norrlands inland. Om vi ska kunna skapa tillväxt i alla delar av landet måste vi ha bra kommunikationer.

I Kiruna, som jag nu använder som exempel, har vi rymd- och miljöforskning. Det är en näringsgren som håller på att utvecklas starkt och bli en av de viktigaste uppe hos oss. Men vi har också en stor potential för att utveckla besöksnäringen. För det krävs naturligtvis – det inser var och en – bra flygkommunikationer.

Med det här anförandet vill jag poängtera vikten av flygtrafiken för tillväxten. Jag kan förstå att man kan tycka att det borde tillhöra infrastrukturpropositionen, men t.o.m. regeringen har faktiskt i propositionen om regional tillväxt pekat på att det är viktigt att staten tar ett ansvar för att detta fungerar.

Den rymd- och miljöforskning som vi har i Kiruna har ett väldigt gott internationellt rykte. Men redan i dag ifrågasätter man hur det kan komma sig att det är så oerhört dyrt att flyga inom Sverige och varför det är så få turer.

De andra småkommunerna i Norrland har precis samma problem som vi. Problemet är att de kommuner som allra mest behöver en bra flygtrafik har den minsta möjligheten att få en sådan. I dag brottas flera kommuner i Norrbotten med svåra ekonomiska problem, men de måste ändå gå in med kommunala skattemedel i flygtrafiken. Så kan det absolut inte fortsätta.

Jag vill därför skicka med till näringsutskottets ledamöter och naturligtvis till regeringen att det för att vi ska få utveckling och tillväxt i hela landet är viktigt att staten tar ett ansvar för att flygtrafiken kommer att fungera även i fortsättningen i de små kommunerna. Jag talar då som norrbottning, för det är Norrbotten som jag känner bäst.

Anf. 68 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! I betänkandet NU4 behandlas olika åtgärder som syftar till tillväxt och utveckling i hela landet. Här finns en hel del goda ansatser, men det föreligger också brister, och jag tänker uppehålla mig vid dessa. Jag menar att en sådan brist är själva anslaget i den proposition som behandlas i betänkandet. I den redovisas regionalpolitikens utveckling i ett historiskt perspektiv. Här kan bl.a. följande mening läsas: "En av ambitionerna med en utvecklad samhällsplanering var att öka politikens inflytande över samhällets utveckling." Här får åtminstone jag intrycket att politiska åtgärder och initiativ inte längre är vare sig önskvärda eller möjliga. I stället hänvisas ofta till marknadsmässighet, t.ex. vad gäller möjligheterna att få tillgång till riskkapital.

Jag kan konstatera att marknaden inte tar några som helst regionalpolitiska eller för den delen nationella hänsyn. Konsekvenserna av en alltmer långtgående koncentration och centralisation förutsätts däremot de samhälleliga strukturerna ta hand om.

Under de senaste månaderna har ett stort antal varsel lagts ut av företag i många kommuner. Hittills i år har ungefär 62 000 personer varslats om uppsägning. Några exempel på hårt drabbade orter är Karlskrona, Katrineholm, Arvika, Degerfors och Gislaved.

Mot bakgrund av denna utveckling är det givetvis önskvärt att vi genom politiska beslut dels underlättar och möjliggör företagande och förutsättningar för arbete även utanför tillväxtområdena, dels skärper regelverket och företagens skyldigheter vid nedläggning av vinstgivande företag och i motsvarande grad ökar de anställdas rättigheter. Men då måste förstås åtminstone den politiska viljan finnas.

Fru talman! I princip alla boende i vårt vackra och avlånga land skulle vinna på en mer balanserad tillväxt. I dagens Sverige innebär befolkningsminskningen i många mindre kommuner bl.a. att man får stora kostnader och inte sällan tvingas riva fullt fungerande hus med tomma lägenheter. Det är därför bra att regeringen är villig att medverka till att lyfta av en del av kommunernas bördor vad gäller kostnader för tomma lägenheter. Jag utgår från att detta nya stöd inte kommer att innebära att de kommuner som redan slutit avtal med Bostadsdelegationen får sämre villkor, så att de känner sig lurade.

Bostadsdelegationens insatser har inte sällan inneburit att den största bördan drabbat den kommun som man skulle hjälpa. I min hemkommun Degerfors innebar ett stöd från Bostadsdelegationen om ungefär 10 miljoner kronor att kommunen själv fick gå in med 50 miljoner kronor. Detta kommunåtagande leder givetvis till fortsatta svårigheter att klara ekonomin i Degerfors och innebär inte, som statsrådet Messing sade, att vi nu helt kan inrikta oss på att titta på framtida utvecklingsprojekt.

I olika tillväxtcentrum, som t.ex. Stockholm, råder motsatt förhållande: en stor brist på lägenheter, inte minst för dem som flyttar hit för att studera. Den nuvarande ordningen är alltså till stor nackdel både för dem

som bor på landsbygden och i mindre orter och för dem som bor i storstäder. Att i det sammanhanget förespråka ökad rörlighet i allmänhet späder på denna utveckling ytterligare.

Jag tycker att man i propositionen undervärderar vikten av arbete och utbildning för dem som vill välja var de vill bo och leva. I motsvarande grad övervärderar man vikten av vacker utsikt och vunnen kärlek. Även det senare är förstås fullt möjligt att åstadkomma på mindre orter, men det blir allt svårare att hitta en partner i takt med att allt fler flyttar ut, inte minst unga män och kvinnor. Det är bra att flytta för att skaffa sig utbildning, men tyvärr saknas ofta arbete för dem som vill flytta tillbaka. För dem som skaffar sig högre utbildningar finns inte jobb i glesbygd.

Jag har väckt en motion om det s.k. Degerforspaketet, som jag här inte kommer att ta upp. Jag konstaterar att man här behandlar alla motioner ganska vårdslöst och kortfattat. Det finns i dem en hel del förslag som skulle kunna lyfta upp åtminstone Degerfors mer än de allmänna strukturåtgärder som man kan läsa om i betänkandet.

Jag vill till sist säga att jag utgår från att regeringens löfte om 150 statliga jobb till Karlskoga kommer att uppfyllas och att man inte enbart i olika sammanhang kommer att hävda att omställningsgruppens arbete pågår. Det handlar om helt andra saker. Det behövs mer än de 150 statliga jobben till Karlskoga. Det är dags för regeringen att leva upp till sitt löfte, och därtill snart. Det skulle ha varit uppfyllt till årsskiftet, så det brådskar. Vi hoppas att någonting kommer att ha skett till nästa årsskifte.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

9 § Skattereduktion för fackföreningsavgifter

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU6
Skattereduktion för fackföreningsavgifter (prop. 2001/02:36).

Anf. 69 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! I förevarande betänkande föreslås att kostnaden för medlemskap i fackförening ska kunna göras avdragsgill. Syftet med förslaget sägs vara att skapa en likställighet med arbetsgivarnas rätt till avdrag för sina avgifter till arbetsgivarorganisationer. Den argumentationen bygger dock på ett felaktigt synsätt, eftersom hela beskattningen av fysiska och juridiska personer är uppbyggd på helt olika sätt.

Dessutom kan sägas att medlemskap i fackförening inte kan anses vara en nödvändig utgift för inkomstens förvärvande. Om man resonerar på det viset skulle man lika gärna kunna hävda att också kostnaden för en anställd person som inte är med i facket men ändå vill ha juridisk expertis till hjälp med t.ex. arbetsrättslig rådgivning borde vara avdragsgill, men detta föreslår regeringen inte. Även på denna grund vill vi avvisa förslaget.

Man kan dessutom säga att det är diskriminerande mot de anställda som inte vill vara med i facket att deras kostnader inte ska vara avdragsgilla, precis som gäller för fackanslutna anställda.

Prot. 2001/02:46
12 december

*Regional utjämning
och utveckling samt en
politik för tillväxt och
livskraft i hela landet*

*Skattereduktion för
fackföreningsavgifter*

Därtill kan man också kritisera det faktum att det i förslaget inte anges något tak för hur högt avdraget ska kunna vara. Avgiften till facket kan i princip bli hur hög som helst.

Den utredning som studerat dessa frågor påpekade också att en skattelättnad utan tak skulle kunna leda till en tendens till höjning av avgiften. Utredningen konstaterade att kostnader som utgör personliga levnadsomkostnader, exempelvis större andel försäkringar eller andra kollektivt erbjudna tjänster, skulle kunna tas ut inom ramen för medlemsavgiften. Ändå har regeringen inte föreslagit något tak. Däremot föreslår den ett golv för avgiften vid 400 kr.

Ett annat argument är att hela förslaget verkar vila på det faktum att fackavgifterna börjar bli för höga. Det börjar bli för dyrt att vara med i facket, och det verkar som om för få anställda tycker att de får ut tillräckligt med hjälp från facket för de avgifter som man betalar. Min slutsats av det är att facket i stället borde krympa sina kostnader. Man har kanske en för stor kostym – för många ombudsmän och för mycket verksamhet vid sidan om. Det är t.ex. bekant att de fackliga organisationerna skänker ganska mycket pengar till det socialdemokratiska partiet. Här finns en möjlighet att minska kostnaderna.

Vi har alltså flera skäl till att avvisa förslaget om avdragbar fackavgift.

Ett annat område som berörs i detta betänkande gäller avgiften till a-kassa. Det föreslås en skattereduktion även för denna avgift. Vi avvisar detta på grund av att vi har ett annat förslag, som vi har redovisat tidigare. Till att börja med vill jag säga att vi delar regeringens beskrivning att det med nuvarande system endast är en del personer som kan dra av avgifterna. Man får dra av avgifter bara om man har kostnader som totalt sett uppgår till över 1 000 kr i inkomstdeklarationen, och det har inte alla.

Vi vill dock ändra på det förhållandet att det bara är en del personer som får sin a-kasseavgift avdragsgill, genom att genomföra ett helt nytt system. Det är i dag så att 90 % av kostnaden för a-kassa täcks av allmänna skattemedel, och den enskilde betalar själv omkring 10 %. Vi vill ändra på den balansen och låta en större del av kostnaderna bäras av den enskilde och en mindre del av det allmänna skattesystemet.

I vårt förslag höjer vi alltså avgiften till a-kassan och sänker då kostnaderna för det allmänna skattesystemet. Vidare inför vi en rätt att dra av hela kostnaden när det gäller a-kassan, på samma sätt som man i dag kan dra av för egenavgifterna till pensionssystemet. Det systemet finns så att säga redan i dag. Vi gör ett parallellt system för a-kassan. Det blir då en liten nettokostnad för den enskilde jämfört med hur det är med det system som vi i dag har när det gäller a-kassan.

I det moderata förslaget ingår också en rad skattesänkningar och en rad andra åtgärder, så totalt sett kommer den enskilde att i sin portmonnä ha mer pengar över varje månad än i dag. Det här förslaget måste ses i samband med alla andra åtgärder som vi genomför.

Till slut vill jag bara säga att vår grundläggande syn på skatter och avgifter är att det ska vara så transparent som möjligt. Då måste det hela följa vissa grundläggande principer. Det börjar nämligen bli rätt många avsteg från det nu. Dessutom tycker vi att särbehandlingen av facket absolut måste stoppas eftersom sådant är diskriminerande gentemot anställda som inte är med i facket.

Därför, fru talman, yrkar jag, som sagt, avslag på förslaget om avdragsrätt för fackavgifter samt bifall till reservation 1.

Prot. 2001/02:46
12 december

Anf. 70 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Frågan om avdragsrätt för medlemsavgifter till fackföreningar och a-kassa har diskuterats under en längre tid, och en del regeländringar har skett under hand. Vi kristdemokrater vill dock genomföra en större reformering av arbetslöshetsförsäkringen. Vi anser att den försäkringen bör vara obligatorisk och således omfatta alla som förvärvsarbetar. Så är ju inte fallet i dag.

I dag står 13 % av arbetstagarna utanför arbetslöshetsförsäkringen – av eget val och ibland på grund av okunnighet eller kanske bristande intresse. Man kan inte heller bortse från att en del står utanför på grund av arbetsgivarens ointresse och t.o.m. aktiva motstånd. Allt detta är otillfredsställande.

I dag finansieras strax under 10 % av arbetslöshetsförsäkringens kostnader av de försäkrade. Vi kristdemokrater anser att egenfinansieringsgraden borde öka till en tredjedel av kostnaderna. För den enskilde, som då får ökade kostnader, kompenseras detta i våra förslag genom att inkomstskatten sänks.

Vi kristdemokrater föreslår att inkomstskatten sänks för alla förvärvsarbetande för det första genom att grundavdraget höjs till 24 000 kr, för det andra genom ett 5-procentigt förvärvsavdrag mot kommunalskatten och för det tredje genom en skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare. Vi slopar också värnskatten från år 2003 i vårt budgetalternativ. Dessa skattesänkningar kompenserar sammantaget gott och väl vad den enskilde kan få i skattereduktion för fackföreningsavgifter och arbetslöshetsförsäkring enligt regeringens förslag.

Dagens system för finansiering av arbetslöshetsförsäkringen är alltså inte tillfredsställande. Den försäkrade betalar knappt 10 % av kostnaderna genom sina avgifter. Genom att avgifterna är oberoende av arbetslöshetsnivån saknas också incitament för kassornas huvudmän att försöka hålla tillbaka arbetslösheten. Genom en högre grad av egenfinansiering får man ett bättre samband mellan lönebildning och arbetslöshet. Så kan man förbättra funktionen på arbetsmarknaden.

En viktig åtgärd är alltså att öka egenfinansieringen i arbetslöshetsförsäkringen. Tanken bakom förslaget är att en ökning av arbetslösheten till följd av en dåligt fungerande lönebildning i sin tur ökar kostnaden för den enskildes finansiering. På samma sätt kommer avgiften att minska när arbetslösheten sjunker. Detta leder till att den totala arbetslöshetens utveckling återspeglas i löntagarnas avgifter.

Vi kristdemokrater anser, som sagt, att egenfinansieringen ska utgöra en tredjedel i den nya allmänna och obligatoriska arbetslöshetsförsäkring som vi föreslår. Den enskilde kompenseras genom våra skattesänkningar.

Fru talman! Vi anser inte att medlemsavgifter i föreningar, i detta fall fackförbund, ska medföra möjlighet till skatteavdrag eller skattereduktion eftersom de här avgifterna inte kan betraktas som en kostnad som är nödvändig för inkomsternas förvärvande.

Vi har alltså ett förslag som är rättvisare för den enskilde och som dessutom omfattar alla. Det skulle regeringens förslag inte göra. Där ställs ju ungefär 13 % av de förvärvsarbetande utanför.

*Skattereduktion för
fackföreningsavgifter*

Med tillstyrkande av våra förslag yrkar jag bifall till reservation 2 i betänkandet.

Anf. 71 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! Den skattepolitiska debatten kännetecknas bl.a. av ett mycket stort antal krav på skattelättnader som gynnar speciella grupper av medborgare. Det är självfallet varje intresseorganisations rättighet, och inför medlemmarna också en skyldighet, att framställa just sina medlemmars specifika krav och önskemål. Samtidigt är det en skyldighet för oss politiker att genomskåda och övergripande värdera dessa särintressens krav och önskemål. När vi i Centerpartiet gör dessa överväganden har vi några principer som vägleder oss.

En princip är att alla krav naturligtvis inte kan tillgodoses. Det leder till ett starkt behov av prioriteringar, för annars raseras våra gemensamma finanser. Det ger effekter som vi inte vill återuppleva efter 1990-talets bittra erfarenheter.

En annan princip är att befintligt utrymme för skattesänkningar ska användas för skattesänkningar som medverkar till höjd tillväxt i samhället.

En tredje princip är att skattesänkningarna ska ge mest till den som bäst behöver.

Detta leder till att vi framför allt satsar på en inkomstskattesänkning för låga och normala inkomster, vilket jag i andra sammanhang har utvecklat här i denna talarstol.

Den skattereduktion som vi nu diskuterar fyller inte någon av de principer som är vägledande för våra prioriteringar. Våra förslag har som utgångspunkt sänkt skatt för den som bäst behöver det, inte för den som skriker högst. Regeringspartiet och samarbetspartierna agerar här tvärtom.

Fru talman! Det står nämligen klart att majoritetsförslaget mer är inriktat på att tillgodose organisationsintresset än på att tillgodose medlemsintresset inom dessa organisationer. En inte alltför djärv bedömning torde vara att en del, kanske t.o.m. en väsentlig del, av det utrymme som skattereduktionen ger medlemmen kommer att ianspråkta för en höjning av avgifterna som annars inte skulle ha kunnat komma till stånd. Dessutom komplicerar regeringsförslaget ett redan tidigare komplicerat och invecklat skattesystem.

Därför, fru talman, yrkar jag avslag på förslaget om skattereduktion för fackföreningsavgifter och bifall till reservation nr 3.

Anf. 72 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Här föreslår regeringen en åtgärd som kostar samhället 3,6 miljarder kronor. Det är förvisso en hel del pengar för en åtgärd som visserligen många får del av. Dock gäller det inte alla. Det gör att vi vill att propositionen avslås.

Även om förslaget tekniskt innebär en skattereduktion är det knutet till två förutsättningar: dels att man har inkomst av tjänst, dels att man är med i en fackförening.

För att det inte ska råda något missförstånd ska jag säga att vi i Folkpartiet givetvis är positiva till medlemskap i en fackförening, men vi

anser också att detta är en frivillig åtgärd och att medlemskapet *inte* är nödvändigt för att få en inkomst utan att det är vars och ens möjlighet.

Den möjligheten behöver inte premieras med en skattereduktion. Man kan vara med i en mängd föreningar utan att det ska få konsekvenser för skatten. Dessutom får den som inte är medlem i facket – det tog Catharina Hagen också upp här – och har utgifter för arbetsrättslig rådgivning inget avdrag och naturligtvis inte heller någon skattereduktion.

Ibland anförs som skäl ett slags likställighet med arbetsgivaren. Men den liknelsen haltar en hel del. Inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet är till att börja med två helt olika inkomstslag i beskattningshänseende. I näringsverksamhet får i princip alla kostnader dras av. Det finns några preciserade undantag. Under löneinkomst är alla kostnader för inkomstens förvärvande inte avdragsgilla.

Eftersom fackföreningsavgiften inte är nödvändig för inkomstens förvärvande, som jag sade tidigare, tycker vi därmed inte att skattereduktionen är nödvändig eller ens önskvärd. En annan del är att arbetsgivaren till stor del betalar för fackliga förtroendemäns verksamhet på arbetsplatsen genom att den facklige företrädaren får fullgöra sina uppdrag på betald arbetstid. Det är förvisso en kostnad för arbetsgivaren och därmed avdragsgill. Men det visar också på det orimliga i propositionens skrivning om jämförelser.

Fru talman! Det innebär att vi anser att det på flera plan haltar med jämförelserna mellan inkomsttagare och arbetsgivare. Jag yrkar bifall till reservation 4 under punkten 1.

Beträffande a-kassan kan jag hålla med flera tidigare talare. Också vi vill helst se den som en försäkringslösning och kunna frigöra den från statsbudgeten. Sambandet mellan försäkringen och de summor man sedan får ut ska framgå tydligt. Det innebär också en högre avgift som ska vara avdragsgill och kompenseras med sänkning av inkomstskatten.

Anf. 73 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! Det är med stor glädje vi socialdemokrater i dag tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet lägger fram förslag om skattereduktion för del av fackföreningsavgift. Efter en mycket bra utredning av Stig Gustafsson, flerårig kollega till många av oss här i riksdagen, vidare beredning, en remissomgång och lagrådsgranskning är det i dag dags att fatta beslut.

I korthet innebär förslagen att fr.o.m. nästa år får den som är medlem i en facklig organisation en skattelättnad för del av medlemsavgiften till denna organisation. Skattereduktionen motsvarar ungefär 25 % av den sammanlagda avgiften. Vad gäller avgift till arbetslöshetskassa blir skattereduktionen 40 % av den sammanlagda a-kasseavgiften.

Innebörden av dessa procentsiffror är att en genomsnittlig löntagare som jobbar heltid får en skattereduktion på 80–110 kr i månaden. På detta har, som vi har hört, Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet i olika motioner och reservationer yrkat avslag.

Förlåt mig, mina värderade kolleger. Jag förstår ingenting. Vad är det ni sysslar med egentligen? Finns det något principiellt fel i att löntagarnas avgifter till sina organisationer behandlas på ungefär samma sätt som

arbetsgivarnas kostnader? Eller är det möjligen synd om arbetsgivarna om löntagarna behandlas på samma sätt?

Vi socialdemokrater anser att arbetsmarknadens parter, både på arbetstagar- och arbetsgivarparten, har viktiga funktioner. Sedan är det en annan sak att jag själv tycker att arbetsgivarparten på de senaste 10–15 åren har blivit en smula mindre arbetsgivarorganisation och en smula mer, eller mycket mer, kampanjmakare. Det gäller framför allt när den representerats av Svenska Arbetsgivareföreningen, numera Svenskt Näringsliv.

Icke desto mindre är det bra för samhället med starka organisationer på arbetsmarknadsområdet. Det vill vi stödja. Vi vill dessutom att samhället ska hålla sig neutralt till arbetstagarparten och arbetsgivarparten. Det är bl.a. därför som regeringen lagt fram denna proposition vars förslag vi nu behandlar i detta betänkande.

Fru talman! När jag läste motionerna i detta ärende första gången blev jag inte särskilt överraskad. Jag visste ju ungefär vad oppositionspartierna tyckte. Däremot blev jag lite häpen över vissa formuleringar, och det gäller faktiskt särskilt Kristdemokraterna.

I en motion med Sven Brus som första och Kenneth Lantz som andra namn slår Kristdemokraterna fast att egenfinansieringsgraden bör öka till en tredjedel. Sven Brus utvecklade det i talarstolen alldeles nyss. I nästa avsnitt i motionen förklarar man varför det ska vara så: ”Genom en högre grad av avgiftsfinansiering uppnås ett bättre samband mellan lönebildning och arbetslöshet. På så sätt förbättras arbetsmarknadens funktions-sätt.” Detta är ett ordagrant citat.

Lite längre fram i motionen står det: ”Tanken är att ökad arbetslöshet som följer av dåligt fungerande lönebildning ökar kostnaden för den enskildes finansiering av arbetslöshetsförsäkringen. På samma sätt sjunker avgiften när arbetslösheten sjunker.” Ungefär samma formulering hade Sven Brus i talarstolen.

Jag blir inte bara häpen. Jag blir upprörd över detta cyniska betraktelsesätt. Tror Kristdemokraterna verkligen att de massavskedanden som i går offentliggjordes vid gummifabriken i Gislaved beror på dålig lönebildning, och att det också gäller dem som blir utan jobb i Degerfors, Katrineholm eller Gimo? Har ni möjligen aldrig hört talas om strukturförändringar och konjunkturnedgångar?

Tycker ni verkligen att det är rättvist att sömmerskorna – de få som finns kvar hemma i Sjuhäradsbygden – eller byggnadsarbetarna, eller de handelsanställda, eller metallarbetarna i Kumla, Katrineholm och Gimo ska betala tusentals kronor mer i egenavgift till a-kassan än, för att ta ett exempel, de som har ett yrke där man inte blir arbetslös i samma utsträckning? Tycker ni att det är rimligt? Tycker ni vid närmare eftertanke att det är rimligt att det är så? Med förlov sagt tycker jag att detta är cyniskt.

Samma resonemang som jag här redovisat från Kristdemokraternas motion finns i Moderaternas och Folkpartiets motioner. Dessa båda partier är inte lika utförliga. Men jag fruktar att de bakomliggande tankarna är av samma slag.

Jag blev inte ett dugg överraskad av det Catharina Hagen sade om att det är för många ombudsmän, eller kommer att bli för många ombuds-

män, för mycket anslag till Socialdemokraterna och en särbehandling av facket.

Sven Brus utvecklade i princip resonemanget i motionen, och den har jag redan kommenterat. Men ni får inse, Sven Brus, att denna kammare har voterat och fattat beslut om skattesystemet nästa år. Det är ingen idé att ni kommer dragande med det. Kammaren har som sker i en demokrati med majoritet fattat beslut om hur det ska vara. Era förslag är borta för nästa år.

När man läst oppositionspartiernas motioner och reservationer – och jag har läst dem mycket noggrant – så förstår man varför ett av dessa partiers ekonomisk-politiska företrädare enligt massmedierna sade om regeringens förslag om skattereduktion för fackföreningsavgifter: ”Det är bara godis till facket”. Ungefär samma tongångar har jag hört från en del av företrädarna här i debatten.

Fru talman! Detta är inte godis till facket. Det är rättvis politik, och det är bra för arbetsmarknaden och därmed bra för Sverige. Att det dessutom just i detta konjunkturläge är konjunkturstimulerande gör ju inte det hela sämre. Jag yrkar bifall till skatteutskottets förslag i betänkandet och avslag på de reservationer som är fogade till detta betänkande.

Anf. 74 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Arne Kjörnsberg. Socialdemokraterna talar om rättvisa. Tycker Arne Kjörnsberg att det är rättvist att de anställda som inte är med i facket inte får dra av sina kostnader för arbetsrättslig rådgivning?

Anf. 75 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Det finns i varje fall inget praktiskt sätt att lösa det. Jag har varit, Catharina Hagen, i ett land där man principiellt hade den inställningen att tillåta det, i Nya Zeeland. En del åkte dit på klippkort för att se hur man skulle göra, en del åkte dit på klippkort för att se hur man inte skulle göra för ett tiotal år sedan. Både arbetstagersidan och arbetsgivarsidan där tyckte att det med förlov sagt blev en soppa av det hela. Så det är ingenting att rekommendera.

Dessutom är det i det här sammanhanget troligen ej praktiskt genomförbart, och dessutom finns de fackliga organisationerna numera på hela arbetsmarknadsområdet. Det är väl hundra år sedan man kunde köra med sådant där. Sven Brus hade en sådan tendens också och menade att arbetsgivaren inte tillåter de anställda att vara med i de fackliga organisationerna. Ja, så var det när arbetarrörelsen växte fram en gång i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Men nu är det inte så. På en del företag är det precis tvärtom, att det nästintill är ett krav – därför att det är rationellt för företaget och arbetsgivarna – att man ska vara medlem i en facklig organisation, och då löses problemet.

Anf. 76 CATHARINA HAGEN (m) replik:

Fru talman! Jag frågade inte, Arne Kjörnsberg, vad som var praktiskt genomfört, utan jag frågade om Arne Kjörnsberg tyckte att det var rättvist att alla löntagare inte behandlades lika.

Anf. 77 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:
Fru talman! Jag har redan svarat på frågan.

Anf. 78 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! Trots att jag i mitt anförande försökte ange motiven för ett avslag säger Arne Kjörnsberg: ”Jag förstår ingenting” – för att citera honom ordagrant.

Jag tänkte försöka att ytterligare bidra till att öka Arne Kjörnsbergs förståelse för att avslå förslaget om skattereduktion för fackföreningsavgifter genom att ställa frågan: Skulle inte Arne Kjörnsberg kunna känna samma glädje som över det förslag som han nu pläderar för över ett större netto i plånböckerna hos låg- och normalinkomsttagare om det uppstår genom en sänkt inkomstskatt för just dessa grupper? Dessutom skulle det ge ett väsentligt tillskott till andra välbehövande grupper i det svenska samhället utan att ha specialkompensationer riktade till viss grupp.

Anf. 79 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag hade haft lite mer förståelse för oppositionspartiernas företrädare om ni i era motioner hade kommit med förslag om att den andra parten, arbetsgivarparten, inte skulle kunna göra dessa avdrag. För oss är detta en fråga om likabehandling av parterna på arbetsmarknaden. Vi tycker – jag sade det i mitt inledningsanförande – att det är viktigt med arbetsmarknadsorganisationerna, att de spelar en stor roll i det svenska samhällsbyggandet. Därför vill vi understödja både arbetsgivar- och arbetstagar sidan därför att det blir ordning och reda med starka organisationer på detta område. Detta med likabehandling är väldigt väsentligt för oss.

Med det här systemet, Rolf Kenneryd, blir det så att mitt avdrag, den skattesubvention som jag får för min avgift till min organisation, är lika mycket värt som en vårdbiträdes, en undersköterskas eller min svägerskas som är sömmerska genom att det är en skattereduktion. Om vi medger avdrag på inkomsten blir mitt avdrag mycket mera värt. Därför tycker vi att detta är en bra väg att gå. Det ökar alltså pengarna i portmonnän. Jag hoppas att Kenneth Lantz, för att göra en parentes, noterar detta som var ytterligare en som använde det franska ordet portmonnä. Det blir 80–100 kr mer i portmonnän för alla som är medlemmar i en facklig organisation och medlemmar i en arbetslöshetskassa. För dem som bara är medlemmar i en arbetslöshetskassa blir det lite mindre, några tiotior mindre, per månad. Det tycker jag är bra.

Anf. 80 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Jag vill bara kort konstatera att vi har olika synsätt i denna fråga. Arne Kjörnsberg redovisar socialisternas synsätt, nämligen konfrontation mellan arbetsmarknadens parter som man sedan ska medverka till att jämställa. Vi har ett annat synsätt, nämligen att skapa likabehandling för alla behövande grupper av medborgare i det svenska samhället. Och det tänker vi fortsätta med.

Anf. 81 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Har inte Rolf Kenneryd noterat att det är decennier sedan vi har haft så få konfliktdagar, lockout- eller strejkdagar, i Sverige som vi har haft de senaste tre åren? Jag är inte alls ute efter konfrontation. I dessa dagar kan vi notera att det är precis tvärtom, att företrädare för arbetsgivarorganisationerna och för de fackliga organisationerna söker samarbete därför att de tror att det är bra för Sverige. Man resonerar så här: Hur ska vi kunna göra det bättre för Sverige? Hur ska vi kunna behålla arbetstillfällena i vårt land? Hur ska vi kunna utveckla arbetena? Hur ska vi kunna göra dem mer produktiva?

Det är verkligen inte konfrontation som kännetecknar dagens arbetsmarknad. Tvärtom, med all respekt för respektive organisations intresse söker man samarbete för det godas bästa.

Till sist skulle jag vilja understryka, fru talman, att det här förslaget inte alls syftar till att öka konfrontationen, det är precis tvärtom. Vi vill göra arbetsmarknadens parter i det här avseendet likställda därför att vi tror

1. att det är rättvist,
2. att det är bra för Sverige.

Det är våra skäl.

Anf. 82 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Det är väl ingen som är ledsen för att få något mera i portmonnän. Men nu är Arne Kjörnsberg och majoriteten beredda att i dag fatta beslut som kommer att ge 87 % av löntagarna mer i portmonnän. Vad har Arne Kjörnsberg att säga till de 13 % som av olika anledningar inte får mer i portmonnän genom det beslut som vi ska fatta senare i dag?

Arne Kjörnsberg säger att arbetsgivarorganisationen är en kampanjorganisation och arbetstagarorganisationerna är intresseorganisationer. Det kanske är en något för schabloniserad samhällsanalys, skulle jag vilja påstå. Jag vill inte frångå vara sig arbetsgivarorganisationer eller arbetstagarorganisationer rätten att vara kampanjorganisationer för sina respektive intressen, men att beskriva den ena på det ena sättet och den andra på det andra sättet känns en aning ensidigt.

Anf. 83 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Det tycks vara på det gamla klassiska sättet när man hör Sven Brus: Intresset ljuger aldrig.

Jag har aldrig sagt att arbetsgivarorganisationerna bara är kampanjorganisationer. Jag har sagt, och jag står för det, att under de senaste 10–15 åren har arbetsmarknadsorganisationen Svenska Arbetsgivareföreningen, eller som den numera heter, Svenskt Näringsliv, tenderat att bli allt mindre en arbetsorganisation och alltmer en kampanjorganisation. En lång rad samhällsvetare har konstaterat precis samma sak. Men jag har också med glädje noterat att den främsta företrädaren för svenskt näringsliv på yttersta av dessa dagar har försökt – med viss framgång, tror jag – byta kostym, för samhällsklimatet, Sven Brus, är inte sådant längre att det fungerar att vara en kampanjorganisation.

Jag tror faktiskt att framträdande företagare, företrädare för arbetsgivar-
sidan, också vill agera på ett sätt som blir bra för Sverige. Det hälsar
jag med väldigt stor glädje.

Sedan får också de 13 procenten, Sven Brus, mer pengar i portmon-
nän genom andra åtgärder som vi vidtar. Men det är ju de 87 procenten
som betalar avgift till en facklig organisation som får en skattereduktion
av de skäl som jag tidigare har angett.

Anf. 84 SVEN BRUS (kd) replik:

Fru talman! Jag vill understryka att varken jag personligen eller vi
kristdemokrater är negativa till facklig anslutning, tvärtom. Jag kan upp-
lysa kammaren och Arne Kjörnsberg om att jag själv är medlem i SKTF.
Jag tycker att det är viktigt med den fackliga rörelsen. Det är inte fel att
vare sig den fackliga rörelsen eller arbetsgivarorganisationerna är kam-
panjorganisationer för sina respektive intressen. Det är inget fult i detta,
utan tvärtom stimulerar det samhällsdebatten.

Jag konstaterar ändå att Arne Kjörnsberg genom sina förslag ställer
en stor grupp av människor utanför möjligheten att få del av de positiva
effekterna av det beslut som vi här ska fatta.

Anf. 85 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag har gjort ett fel. Jag hade tänkt
ställa en fråga till Sven Brus, men nu har ju inte Sven Brus någon replik
kvar. Därför ska jag svara på frågan.

Mina fråga är: Vet Sven Brus i runda slängar hur mycket mer en
Handelsmedlem, för att ta det som exempel, skulle få betala i egenavgift
till a-kassan per månad om man genomförde ert förslag? Så hade jag
tänkt formulera min fråga, men nu ska jag svara på samma fråga. Ja, det
är så där 250–300 kr mer i månaden efter – och då har jag använt ert
system – att ha fått göra avdrag för den.

Sven Brus förslag innebär alltså att en medlem i Handels som jobbar
på en stormarknad hemma i Knalleland, i Borås, ska få betala 250–300 kr
mer i månaden i egenavgift, och detta är netto.

Här kan jag inte ens säga att intresset aldrig ljuger. Jag vet inte vad
jag ska ha för kommentar till detta. Jag noterar bara att detta innebär
Kristdemokraternas förslag, och jag tror att Folkpartiets och Moderater-
nas förslag innebär samma sak. Men jag vill inte pådyvla er det, eftersom
ni inte så klart har skrivit det i era motioner.

Anf. 86 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Jag blev överraskad över att Arne Kjörnsberg säger att
han inte begriper något, för jag tror inte att det är sant. Arne Kjörnsberg
begriper fuller väl vad som står i våra motioner, men han delar inte upp-
fattningen, och det har jag i sig respekt för.

Då kommer vi till detta med lika behandling. Det är uppenbart att i
svaret till Catharina Hagen var det ju inte så viktigt med lika behandling
mellan fackföreningsanslutna och icke fackföreningsanslutna. Det var ju
praktiska problem, och så var det avfärdat.

Men när det gäller detta med likabehandling av inkomsttagare och ar-
betsgivare skulle jag vilja ställa en fråga till Arne Kjörnsberg: I belysning

av att arbetsgivaren betalar en hel del av den fackliga verksamheten, anser Arne Kjörnsberg fortfarande att jämförelserna håller?

Prot. 2001/02:46
12 december

Anf. 87 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! Svaret på frågan är ja, därför att jag vet ungefär hur det går till ute på företagen. Man förhandlar om ifall en klubbordförande på ett stort företag ska få arbeta halvtid med fackligt arbete. Sedan kommer arbetsgivare och arbetstagare – oftast chefen och klubbordföranden – fram till att det är bra för företaget om klubbordföranden på halvtid får ägna sig åt facklig verksamhet. Så går det till i vardagen. Det är inga krångligheter och inga hårda motsättningar, utan det är därför att båda parter, chefen och klubbordföranden, är överens om att detta är bra för verksamheten, för produktiviteten och för en lång rad saker på den enskilda arbetsplatsen. Det är därför man gör på det sättet.

Lennart Kollmats kommenterar mitt påstående att jag inte begriper någonting. Jag kan naturligtvis läsa innantill vad det är ni föreslår och, visst, vi har olika uppfattningar. Men det jag inte begriper är att ni faktiskt med öppna ögon vill höja egenavgiften för en vanlig Handelsmedlem med 250–300 kr i månaden och att ni inte vill behandla båda parter på arbetsmarknaden på samma sätt.

Jag förstår inte att ni inte inser hur bra det är för förhållandet på arbetsmarknaden och därmed för samhället och vårt land om organisationerna på arbetsmarknaden fungerar på ett bra sätt och bevakar sina medlemmars intressen, självklart, men gör det med respekt för varandra och med respekt för vårt land och för arbetsmarknaden, för att det ska finnas jobb och vi ska kunna sälja våra grejer över hela världen. Det tycker jag är viktigt.

Anf. 88 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Jag tror att Arne Kjörnsberg överskattar skattereduktionen för fackföreningsavgiften genom att hävda att det är måttet på full respekt för landet och därmed för möjligheterna att sälja. Jag delar inte den uppfattningen.

Jag läser också innantill, men vi kommer uppenbart inte till samma insikter. Jag tror att det är det som det handlar om.

När det gäller samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare har jag också varit ute på ett antal arbetsplatser och vet rätt väl hur det går till. Då undrar jag naturligtvis om Arne Kjörnsberg, med tanke på talet om att det är så bra med all denna fackliga verksamhet som arbetsgivaren faktiskt betalar, tycker att lagen om facklig företrädare ska tas bort. Där står ju faktiskt att vid ledighet som avser den fackliga verksamheten på förtroendemannens egen arbetsplats ska den fackliga förtroendemannen ha rätt till bibehållna anställningsförmåner. Det är i Arne Kjörnsbergs värld uppenbarligen en fullständigt onödig lagtext.

Anf. 89 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! Jag måste faktiskt säga att nu begriper jag inte någonting. Frågan måste vara retorisk, för naturligtvis vet den ärade företrädaren för Folkpartiet att jag inte tycker att lagen om förtroendeman ska tas bort, självklart inte.

*Skattereduktion för
fackföreningsavgifter*

Nu ska jag vara vänlig, inte för att det är tre dagar kvar i riksdagen den här hösten utan därför att jag faktiskt tycker så här. Jag blir så förvånad, för jag känner ju Sven Brus och Lennart Kollmats som väldigt vänliga och sympatiska personer. Det är därför som jag är så förvånad över att ni – ja, okej då att era partier har skrivit de här motionerna – med sådan emfas argumenterar för dessa motioner. Det är det som gör att jag säger: Jag begriper ingenting. Men naturligtvis, Lennart Kollmats, kan vi vara överens om en sak: Vi har olika uppfattningar.

Vi tycker att det är rimligt att parterna på arbetsmarknaden behandlas på samma sätt, men när ni hade regeringsansvaret 1992 tog ni bort avdragsrätten för fackföreningsavgifter. Men ni förbisåg – jag påstår inte att det var av ond vilja – vad som skulle ske på arbetsgivarsidan, att man skulle bilda servicebolag och där kunde dra av avgifterna som del i rörelsen. Det var inte alls svårt att räkna ut detta 1992. Jag undrar om vi inte t.o.m. pekade på detta i våra motioner när ni lade fram förslaget.

Nu försöker vi rätta till det som vi tycker var ett misstag ni gjorde. För de allra flesta löntagare innebär det att fr.o.m. nästa år blir det 80–110 kr mer i portmonnän varje månad. Det tycker vi är bra och rättvist. Dessutom är det konjunkturstimulerande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

10 § Övergång till en konventionell beskattningsmetod för utländska skadeförsäkringsföretag

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU7
Övergång till en konventionell beskattningsmetod för utländska skadeförsäkringsföretag (prop. 2001/02:42).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

11 § Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU11
Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning, m.m. (prop. 2001/02:43).

Anf. 90 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! I måndags fick jag ytterligare ett mejl, ett elektroniskt brev, som handlade om fastighetsskatten. Den här gången var det från Olle i Sigtuna. Han skriver bl.a.: Nu är det dags igen. Nya omräkningstal har presenterats av Riksskatteverket. Taxeringsvärdena i Stockholm höjs med upp till 25 %. Det skärper skatten igen med några tusenlappar för villaägarna. Hur länge ska vi stå ut med denna utveckling?

Undantagsregler har införts för än den ena boendekategorin, än den andra. Men nya kategorier hamnar alltid med näsan under vattnet och klarar till slut inte av den skenande villaskatten.

Jag kan bara hålla med Olle. Jag är därför ytterst tacksam och glad, fru talman, för att vi ännu en gång i år får möjlighet att debattera fastighetsskatten och dess förödande konsekvenser för enskilda människor. Jag är dock inte övertygad om att denna tacksamhet och glädje delas av Socialdemokraterna och deras stödpartier.

Skatteutskottets betänkande 11 *Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning m.m.* kan låta tekniskt och oskyldigt, men allt får konsekvenser för människor av kött och blod. I korthet går förslaget ut på att det s.k. omräkningsförfarandet ska upphöra. Mitt emellan den allmänna fastighetstaxeringen, som sker vart sjätte år, görs en förenklad fastighetstaxering för småhus, hyreshus och lantbruksenheter. Det innebär att antingen en förenklad eller en allmän fastighetstaxering kommer att äga rum vart tredje år för respektive hustyp.

Jag kan konstatera att Socialdemokraterna är hårt pressade när det gäller fastighetsskattens vara eller inte vara. Den ena mer absurda förklaringen än den andra levereras nu från såväl finansdepartementet som socialdemokraterna i övrigt. Jag ska bespara er vad som står på Finansdepartementets hemsida. Dock ska jag läsa vad finansministern skriver i ett svar till brevskrivande villaägare, för det tar nog ändå priset. Han skriver:

”Du kan göra tankeexperimentet att du i stället för bo kvar i din egen fastighet väljer att hyra ut huset. Då kan du i normalfallet ta ut en månads hyra som överstiger de löpande drifts- och underhållskostnaderna. Detta ’mervärde’ slipper du betala om du själv bor i huset. Du har således en inkomst av din fastighet. Inte i pengar men i form av värdet på det egna boendet.”

Så nu vet familjen Johansson i Värmdö, med tre barn, vad de ska göra om de inte kommer att ha råd att bo kvar i sitt hus. De ska hyra ut det. Att de sedan har en inkomst på 635 000 kr sammanlagt gör att de inte omfattas av den nyligen beslutade begränsningsregeln. En sammanlagd inkomst på 635 000 kr kan låta mycket. Men med tre barn och de höga svenska inkomstskatterna finns det inte mycket kvar att leva på. Dessutom måste de ju betala förmögenhetsskatt.

Det visar sig att i Stockholmsregionen behöver ett hushåll ha en årsinkomst på 730 000 kr för att ha råd att köpa ett hus – allt enligt Föreningssparbankens boindex. Bilden för familjen Johansson blir inte bättre nästa år, för då stiger taxeringsvärdena med ytterligare 21 % i Värmdö.

Fru talman! Det är ju inne med olika serier i TV. Ibland undrar jag om inte den socialdemokratiska regeringens hantering av fastighetsskatten skulle räcka som underlag för en tragikomisk långkörare; komisk för att den socialdemokratiska regeringen gör bort sig hela tiden, tragisk eftersom enskilda människor får ta konsekvenserna av den socialdemokratiska regeringens agerande.

I år, så sent som för två veckor sedan, röstade socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet igenom den s.k. begränsningsregeln. För den som har missat vad som står i detta betänkande, och i budgetpropositionen, kan jag avslöja att det snart kommer något som heter dämpningsregel. Ja, ni hörde rätt. Först kommer en begränsningsregel, sedan en dämp-

Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning, m.m.

ningsregel. Var har allt ert tal om enkelhet och likformighet i skattesystemet tagit vägen?

Det är ironiskt att regeringen och utskottsmajoriteten redan nu, i dag, vet att dagens beslut kommer att bli förödande för många enskilda familjer. Utskottsmajoriteten skriver: "Förslag om en särskild dämpningsregel för att undvika att den treåriga omtaxeringsperioden leder till kraftiga språngvisa höjningar av taxeringsvärdena avser regeringen att presentera nästa år."

Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta. Snart har ni inte många ord kvar att välja på för att modifiera vad ni själva har ställt till med. Eller kommer det en lindringsregel, en mildringsregel, en avkylningsregel, en sordinregel, en blidkarregel, en skruva-ned-regel eller en dumpningsregel? Nej, vi moderater ska se till att ni slipper fundera ut eller välja några nya ord. Vi ska se till att det blir en ny regering hösten 2002. Då kommer avvecklingen av fastighetsskatten att påbörjas.

Fru talman! På julafton får de allra flesta åtminstone *ett* paket. Men hur trevligt är det att få ett paket som man redan själv har betalt? Förväntar sig sedan tomten dessutom en kram, en puss på kinden och tomtegröt som tack, då blir man minst sagt ilsken. Men det är just den tekniken som Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet använder sig av. Först beslutar man att frysningen av taxeringsvärdena på 1997 års nivå ska upphöra. Detta beslut innebär att i princip alla får kraftigt höjda taxeringsvärden och därmed dramatiskt höjd fastighetsskatt.

Sedan försöker man med den komplicerade och orättvisa begränsningsregeln ta bort lite av denna effekt. Först tar man från medborgarna, sedan ger man tillbaka lite till några. Men om nu fastighetsskatten är den där rekorderliga skatten à la Bosse Ringholm, skatten som ingen kan smita från, varför då göra alla dessa krumbukter? Varför begränsa, dämpa och sänka procentsatsen? Eftersom vi moderater vill avskaffa både fastighets- och förmögenhetsskatten behövs enligt oss inget nytt taxeringsförfarande. Även arvs- och gåvoskatten ska avskaffas på sikt. Vi har följaktligen yrkat avslag på denna del av propositionen.

Vidare föreslår vi att fastighetsskattelagen ska upphöra att gälla fr.o.m. den 1 januari 2002 samt att småhus och flerbostadshus producerade efter utgången av innevarande år inte ska ingå i fastighetsskattesystemet. Om nu ett taxeringsvärde skulle behövas för ett annat ändamål kan värdering utföras av oberoende, auktoriserad värderingsman. Detta sker redan i dag vid lån till köp av fastigheter. Vi anser inte att skattemedel ska användas för sådan här verksamhet. Jag yrkar alltså bifall till reservation 1.

Efter all den här kritiken får jag komma med lite beröm. Det är bra att man nu ändrar och gör det möjligt att få uppskov med kapitalbeskattningen även i de fall där man förvärvat en fastighet tidigare än året före det år då ursprungsbostaden sålts. Vi moderater vill också göra det möjligt för den enskilde att själv välja det belopp med vilket man ska yrka uppskovsavdrag. Denna fråga ska behandlas och avgöras under våren 2002 av utskottet, och det tycker vi är bra.

Fru talman! Till sist har jag ett litet rim så här i juletid:

När ska finansministern vårt budskap uppfatta,
att nu får det vara nog med att mitt boende uppskatta?

Jag kan inte betala med en kakelplatta!
Framöver vill jag lugnt min tomt kratta
och med mina barn i hängmattan skratta
och inte bara protestbrev till dig författa.
I september månad nästa år
när de borgerliga dig och ditt parti klår
hjälpes inte att du försökt vara alla skatters matador.
Du kommer att få lämna din Finansdepartementskorridor,
för jag kommer att rösta på det parti som fastighetsskattens avskaf-
fande föreslår.
God jul önskar alla boende i Sverige!

Anf. 91 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Det är knappt att man tror det är sant, men nu är vi framme vid en ny debatt om fastighetstaxeringen. Riksdagen beslöt för några dagar sedan att införa en begränsningsregel på 5 %. I dag ska vi fatta beslut om en förenklad modell som ska reglera fastigheternas taxeringsvärde mellan ordinarie fastighetstaxeringar. Jag vet inte vad jag ska likna detta vid. Kan det möjligtvis liknas vid någon form av första aprilskämt där man utlovas frihet från dåliga skämt, men när man vänder ryggen till kommer det ett ordentligt slagträ i ryggen?

Vi har just debatten med argument för och emot fastighetsskatten i allmänhet och begränsningsregeln i synnerhet bakom oss. Det är ju på gränsen till att man måste be svenska folket om ursäkt. I dag blir det beslut om förenklade fastighetstaxeringar som resulterar i höjda värden från nästa år.

Vid noggrann genomläsning kommer man fram till ett stycke som behandlar ännu ett kommande förslag om en särskild dämpningsregel. Den är aviserad till nästa år. Denna regel ska förhindra att den treåriga omtaxeringsperioden leder fram till språngvisa höjningar av taxeringsvärdena. Förslaget är knapphändigt beskrivet, och tacka för det. Vem vet om det inte kommer nya regler innan dess avseende landets senaste skattmjölkossa, nämligen våra bostäder. Jag blir smått irriterad på systemet.

Vi har flera gånger hört ord om att regeringen sänkt fastighetsskatten. På sätt och vis är det sant. Vi har fått en lägre procentsats och ett något högre fribelopp på förmögenhetsskatten. Men det är ju att lura folket. Det torde knappast vara obekant för regeringen vad folkopinionen har för uppfattning. Vi kan inte heller hålla på att ändra boskatten som vi har gjort under den senaste tiden.

Fru talman! Detta år har kritiken mot fastighetsskatten blivit starkare än någonsin. Kritiken från medborgarna har varit så omfattande att regeringen tvingats till flera reträtter. Jag ska inte fördjupa mig mer i de olika delarna utan ska bara tillägga utöver vad jag tidigare sagt, att t.ex. förmögenhetsskatten korrigerades. Nu väntar vi på förändringar inom arvsbeskattningen också. Även på detta område har de orimligt höga taxeringsvärdena på bostäder slagit hårt mot människor som möter sorgen och ärver sin bostad genom bodelning. Gamla fribelopp tvingar fram höga arvsskatter som kan drabba inte minst människor med låga pensioner.

Fru talman! Kristdemokraterna har i tidigare väckta motioner med anledning av regeringens budgetproposition utformat en politik för en utfasning av den statliga fastighetsskatten. Vi anser att fastighetsskatten, som den är utformad i dag, strider mot grundläggande etiska och skatterättsliga principer.

Genom att frysa taxeringsvärdena skulle vi också komma ifrån de negativa effekterna som tvingat fram regeringens lapptäcke. Vi medborgare skulle besparas obehagliga skattekostnader vid förmögenhetsbeskattningen, gåvo- och arvsbeskattningen samt den årliga fastighetsbeskattningen.

Jag skulle vilja ställa en fråga till regeringens företrädare i denna debatt. Kommer den totala boskatten, då menar jag inklusive förmögenhetsskatt på boendet, realt sett att öka eller minska för medelinkomsttagaren? Kommer skattemyndigheterna att få nödvändiga resurser för att kontrollera och genomföra förändringen av våra taxeringsvärden?

Kristdemokraterna anser att relationen mellan skatt och legitim orsak till skatten är borta. Den motiveras endast som en lämplig skattebas i kraft av sin immobilitet, dvs. kapitalet kan inte fly ur landet. Motiven är alltså statsfinansiella eller, som det också heter, fiskala.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 92 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Att det finns många problem med beskattningen av boendet och alla de regler som kringgärdar detta visar sig väldigt ofta inte bara i denna kammare utan i snart sagt varje litet samtal på någon veranda med grannarna eller på pendeltåget när man lyssnar på vad människor pratar om. I denna region talar man om två saker, först och främst om hur man får tag på en bostad. Och om man väl har fått det så talar man om hur man ska ha råd att bo kvar i den.

Jag tycker att den här propositionen i grunden inte löser något av dessa problem. Den är knappast ens ett steg i rätt riktning. Och vi från Folkpartiet yrkar alltså avslag på den.

När det gäller beskattningen av boendet vill jag verkligen påpeka att det för oss i Folkpartiet liberalerna är mycket viktigt att vi talar om alla bostäder och att detta inte handlar om villor utan om alla bostäder och att staten så långt som det bara är möjligt ska förhålla sig helt neutral till hur människor väljer att bo. Därför ska man inte göra skillnad i utfallet mellan olika boendeformer. Och beskattningen av dem som har valt att bo på höjden i stället för på marken är en minst lika viktig frågeställning, även om de inte ser skatten själva på sin egen skattsedel utan på hyresavin eller på avgiftsavin till bostadsrättsföreningen.

Problematiken är att skatten är för hög, oavsett hur man vänder och vrider på den, att den är kombinerad med förmögenhetsskatt för dem som bor i småhus, att det finns en massa problem och grava svårigheter vid arvsbeskattningen, vilket driver gamla människor som har förlorat en älskad make eller maka ur deras hem och att själva taxeringsförfarandet och sättet att beräkna taxeringsvärden är under all kritik.

Folkpartiet anser att fastighetsskatten på sikt ska avskaffas. Hela denna reformering ska ske genom att vi först och främst fryser taxeringsvärdena. Då skapar vi oss ett rådrum på en period då man faktiskt kan arbeta om detta system. Inget parti har på förslag att avskaffa denna skatt

så snabbt att det är acceptabelt att behålla det nuvarande taxeringssystemet, enligt vår uppfattning. För Moderaterna skulle det enligt deras egna motioner ta sju-åtta år. Själva brukar de dra ned det till fem-sex år. Lika fullt är det en tidsperiod som jag anser vara helt oacceptabel att behålla det nuvarande systemet inom. Vi har själva satt upp målet att vi på ett ansvarsfullt sätt ska kunna finansiera ett avskaffande av skatten under en tioårsperiod.

Då måste man göra om sättet att taxera fastigheterna. Värdeområdena måste förändras. Först och främst måste man se till att man taxerar varje fastighet för sig. Det ska vara ett riktigt taxeringsvärde på just den fastighet som jag ska betala skatt på och inte något allmänt genomsnittsvärde. Det måste vara ett rättssäkert förfarande där en enskild faktiskt kan överklaga ett felaktigt beslut, vilket man inte kan göra i dag och vilket ju inte heller behövs, eftersom taxeringsvärdet inte ska vara rätt just för den fastigheten, vilket det borde vara. De stora värdeområdena innebär att man får betala värdestegringar som inte alls har skett där man själv bor utan där någon helt annan människa bor, osv.

Vi har tillsammans med de tre andra borgerliga partierna väckt förslag om att omedelbart frysa taxeringsvärdena på den gamla nivån. Det har kammaren avslagit. Vi har väckt förslag om att reformera fastighetsbeskattningen. Det vill majoriteten inte göra. Och vi har väckt förslag om att under ett antal år avskaffa förmögenhetsskatten, vilket är det viktigaste för att hjälpa gamla människor att kunna behålla sina bostäder.

Den här propositionen om förenklad fastighetstaxering uppfyller inte något av de krav som vi i Folkpartiet liberalerna ställer på de systemreformer som behövs i fråga om detta. Därför yrkar vi avslag på denna proposition.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 3.

Anf. 93 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s):

Fru talman! Låt mig inledningsvis yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

I detta betänkande behandlar vi ytterligare förändringar på fastighetsbeskattningsområdet. Den här gången handlar det bl.a. om förslag om att omräkningsförfarandet ska tas bort och att det i stället ska införas ett system med förenklade fastighetstaxeringar. Dessa förenklade fastighetstaxeringar ska ske för småhusenheter, hyreshusenheter och lantbruksenheter under perioden mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Detta, fru talman, innebär att antingen en förenklad eller allmän fastighetstaxering äger rum vart tredje år för respektive typ av taxeringsenhet. Vidare föreslås också att tidsplanen ändras.

Förberedelsearbetet inför den förenklade fastighetstaxeringen ska vara mindre ingående än vid den allmänna fastighetstaxeringen, och huvudregeln bör vara att någon fastighetsdeklaration inte ska lämnas. När det gäller hyreshustaxeringen är dock hyran den viktigaste värdefaktorn, och eftersom denna värdefaktor är föränderlig anser vi från utskottsmajoritetens sida att en deklaration ska göras.

Vidare föreslås att det i fastighetstaxeringslagen införs en ny grund för när en ny taxering ska göras. Detta innebär att ny taxering av fastighet ska göras under löpande taxeringsperiod om det skett förändringar i den fysiska miljön så att fastighetens värde på visst sätt har påverkats.

De nya reglerna ska enligt planerna träda i kraft den 1 januari nästa år och ska tillämpas första gången vid fastighetstaxeringen år 2003. Omräkningen av taxeringsvärdena anser vi ska fortsätta fram tills dess att respektive typ av taxeringsenhet är föremål för förenklad eller allmän fastighetstaxering. Detta har främst statsfinansiella skäl, men det har även administrativa skäl.

Fru talman! Omräkningsförfarandet infördes för att man skulle få en mer successiv anpassning av taxeringsvärdena till prisutvecklingen, men relativt snart framkom kritik mot systemet. Utifrån denna kritik frystes taxeringsvärdena och Fastighetstaxeringsutredningen tillsattes. Denna utredning kom fram till att taxeringen för det mesta fungerar bra, men delar av kritiken var berättigad. Det gällde de värderingstekniska problemen vad avser omräkningsförfarandet och att den kraftiga prisutvecklingen för småhusenheter även medfört problem för denna kategori. På grund av att bostadsmarknaden är i obalans så har den kraftiga prisutvecklingen för småhus i vissa delar av landet fördubblats medan den i andra områden har sänkts. Avgränsningen av prisutvecklingsområdena har därför fått större betydelse än tidigare. Riksskatteverket har påpekat att det uppstår tröskeeffekter som man inte kan göra något åt inom ramen för det nuvarande systemet. Utifrån detta föreslår vi att omräkningsförfarandet tas bort och att det istället införs ett system med förenklade fastighetstaxeringar.

Tidigare system av fastighetstaxeringar har ofta innehållit betydande språngvisa uppjusteringar av taxeringsvärdena som inte heller var bra. För att detta inte ska upprepas och för att undvika att den treåriga omtaxeringsperioden leder till sådana kraftiga språngvisa höjningar så kommer en särskild dämpningsregel att införas. En sådan regel kommer att presenteras nästa år.

Fru talman! Så har jag tagit del av de borgerliga reservationerna och vad de borgerliga sagt här tidigare under debatten, och det är inget nytt under solen – eller ska jag kanske säga under molnen en sådan här dag. Moderata samlingspartiet vill som vanligt gå längst: inget system med fastighetstaxeringar eftersom man vill avskaffa både fastighets- och förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten. Allt som hör till ska privatiseras. Det finns alltså tre borgerliga reservationer som spretar åt olika håll! Jag ställde en fråga vid förra debatten och fick inget svar, så jag kommer att ställa den frågan igen: Hur kommer fastighetsbeskattningen att se ut vid en eventuell borgerlig valseger nästa år? Jag anser att väljarna i god tid ska få klart för sig: Kommer fastighetsskatten att avskaffas och kommer en kommunal fastighetsavgift att införas? Jag anser att man ska svara på det här från de fyra borgerliga partierna.

Än en gång yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna, fru talman.

Anf. 94 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik:

Fru talman! Jag kan ju ställa en fråga till Lisbeth Staaf-Igelström direkt: Hur kommer fastighetsskatten att se ut med Socialdemokraterna och dem ni eventuellt ska regera tillsammans med? Ni kan ju inte ens en gång i dag ge besked om hur den kommer att se ut i morgon eller nästa år, för den ändras ju hela tiden.

Jag tycker att vi har redovisat ganska klart det vi har gemensamt när det gäller fastighetsskatten, och det kommer att bli bra och bättre för alla.

Min stora fråga till Lisbeth Staaf-Igelström är: Om nu fastighetsskatten är denna rekorderliga skatt som finansministern så ofta pratar om, varför gör ni den här begränsningsregeln och varför den här dämpningsregeln och alla de här andra ändringarna som ni vill göra och gör? Vågar ni inte stå för vad ni tycker längre?

Min andra fråga är: Tycker Lisbeth Staaf-Igelström att uttaget av fastighetsskatt uppfyller kraven som ni själva brukar ställa på skattesystemen: enkelhet, likformighet och, skulle jag vilja tillägga, förutsägbarhet för de enskilda medborgarna? Tycker Lisbeth Staaf-Igelström att det är så i dag?

Anf. 95 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater har klart uttalat att vi kommer att ha en fastighetsskatt kvar, och det kommer vi att ha utifrån att vi prioriterar helt andra frågor. Vi prioriterar välfärden framför stora skattesänkningar, så vi kommer att ha en fastighetsskatt kvar när vi vinner valet nästa år.

Att det har blivit på det här sättet beror ju på att vi har en bostadsmarknad i obalans. Utifrån det har vi tvingats att göra den här begränsningsregeln. Vi kommer också att ha den här dämpningsregeln, och det är för att vi ska försöka hitta en bra nivå.

Jag säger det klart och tydligt: Vi kommer att ha en fastighetsskatt kvar. Men jag vill också då ställa en fråga: Hur kommer fastighetsskatten att se ut vid en eventuell borgerlig regering? Hur ställer ni er från Moderata samlingspartiet till en kommunal fastighetsavgift? Säger ni nej till den, eller säger ni ja till en sådan?

Anf. 96 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik:

Fru talman! Jag svarar på den sista frågan direkt: Vi säger nej till en kommunal fastighetsskatteavgift.

Lisbeth Staaf-Igelström säger så här: Fastighetsskatten ska vara kvar, för vi prioriterar välfärden. Då får jag fråga: Vad är det för välfärd man erbjuder medborgarna om de inte har råd att bo kvar? Är det inte ni socialdemokrater som brukar prata om bostadspolitik och att det är en social rättighet? Vad är det för välfärd ni erbjuder folk när de inte har råd att bo kvar? Det är min fråga.

Sedan fick jag inte, tycker jag, något svar på det här med enkelhet, likformighet och förutsägbarhet i skattesystemet med alla de här konstiga krångligheterna ni håller på med; begränsningsregel, dämpningsregel – vi vet ju inte vad som kommer framöver!

Anf. 97 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Vi har också aviserat att vi ska tillsätta en ny utredning när det gäller fastighetsbeskattningen. Denna fråga har ju utretts under många år, och det har varit svårt att hitta ett bra system som gäller överallt. Jag ska också säga det att vi alltså kommer att ha kvar en fastighets-skatt även när vi gör den här utredningen, och det tycker jag är väldigt klart och tydligt.

Däremot har inte Marietta de Pourbaix-Lundin svarat på hur ni egentligen vill ha det efter valet 2002, om ni skulle vinna valet. Nu hoppas ju jag innerligt att ni inte ska göra det.

När det gäller välfärden har vi en helt annan prioritering än vad ni i Moderata samlingspartiet har. Ni vill ju nedmontera välfärden. Ni vill också skapa ett helt annat samhälle. Ni vill ju byta system. Det säger vi nej tack till. Klart besked: Vi kommer att behålla fastighetsskatten även efter en valseger 2002!

Anf. 98 KENNETH LANTZ (kd) replik:

Fru talman! Realt sett kommer boskatten att minska vid en borgerlig regering. Det svaret tror jag att vi borgerliga partier kan enas om här i eftermiddag. Sedan har vi tyvärr samma situation som den socialdemokratiska regeringen, som heller inte är färdig med hur den tekniska lösningen ska se ut i framtiden. Man blir mer och mer förbluffad över hur man kan röra till det vad beträffar fastighetsskatten.

Väljarna nöjer sig med ett besked om att det blir lägre fastighetsskatt, och jag tror att det är svar på frågan.

Kan däremot Lisbeth Staaf-Igelström svara mig? Jag hade en debatt förra veckan med en socialdemokratisk företrädare som hävdade att boskatten totalt sett är sänkt av den socialdemokratiska regeringen. Kan jag få ett svar på den frågan från Lisbeth Staaf-Igelström också, om det verkligen förhåller sig så som herr Klockare uttalade sig om förra veckan, att regeringen har sänkt fastighetsskatten? Och för att vara ytterst tydlig: Blir det lägre boendes katt för låg- och medelinkomsttagarna framöver?

Anf. 99 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Vi hörde tidigare att den moderata företräderskan sade nej, ett mycket klart och tydligt nej, till en kommunal fastighetsavgift som Kristdemokraterna förespråkar. Då vill jag ställa en fråga till Kenneth Lantz: Kommer Kristdemokraterna att ge upp sitt krav på en kommunal fastighetsavgift om det eventuellt skulle bli en borgerlig regering år 2002?

Vi socialdemokrater kommer att ha fastighetsskatten kvar. Vi har gjort stora förändringar i den. Vi har sänkt procentskatten.

Vi har ökat fribeloppen i förmögenhetsbeskattningen. Vi har också infört en begränsningsregel som är mycket bra för dem med låga och medelhöga inkomster. Vi har alltså gjort oerhört mycket när det gäller fastighetsskatten, och vi kommer att ha kvar den.

För många har fastighetsskatten sänkts, Kenneth Lantz. Det beror på var någonstans i Sverige man bor. I tillväxtområdena är bostadsmarknaden i obalans. Det innebär att efterfrågan är väldigt hög. Ni från kristdemokraterna säger ju nej till olika investeringsstöd för byggande av hyresrätter. Varför gör ni det, om ni nu vill att bostadsmarknaden ska vara i balans? Hur ska ni kunna få en bostadsmarknad i balans? Kan du svara på det, Kenneth Lantz?

Anf. 100 KENNETH LANTZ (kd) replik:

Fru talman! Jag tror inte att det är några problem med den kommunala avgiften. Vi ska nog förhandla med samarbetsparterna om den här frågan. Vi är i precis samma situation som socialdemokraterna. Vi kan inte presentera ett färdigt förslag för framtiden. Inom rimlig tid är vårt gemensamma mål att fastighetsskatten ska sänkas, och det är det som väljarna är ute efter. Det handlar inte bara om vad Lisbeth Staaf-Igelström är ute efter, utan det gäller också vad väljarna efterfrågar. Fastighetsskatten, boskatten, kommer att sänkas med en borgerlig regering.

När det gäller den totala boskatten blir vi uppringda av människor som berättar hur det fungerar i det verkliga livet. Jag skulle därför vilja ställa en fråga: Tycker Lisbeth Staaf-Igelström att det är rimligt att en nybliven änkling ska tvingas att sälja sin fastighet som han tillsammans med sin hustru har finansierat och bott i under 30–40 år? Denna änkling ringde mig i måndags och tyckte att det var alldeles på tok att han ska tvingas att sälja sitt eget hem just på grund av den tröghet som finns med det blygsamma fribeloppet i arvsbeskattningen, 280 000 kr. Är det en bra modell för en boskattepolitik?

Anf. 101 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Kenneth Lantz säger att det inte kommer att bli några problem att förhandla om den framtida fastighetsskatten. Han säger också att den ska avskaffas vid ett eventuellt borgerligt regeringsövertagande 2002.

Jag tror att det kommer att bli oerhört stora problem, eftersom moderaterna säger definitivt nej till en kommunal fastighetsavgift. Hur ställer då ni er i den frågan? Nu vet jag att Kenneth Lantz inte har möjlighet att svara på den frågan, men jag är övertygad om att det kommer att bli problem.

Jag är också övertygad om att fastighetsskatten kommer att sänkas om ni tar över regeringsmakten 2002. Men frågan är hur det kommer att finansieras.

Vi socialdemokrater prioriterar en välfärd före sänkt fastighetsskatt. Fastighetsskatten är en oerhört viktig del för oss för att finansiera välfärden. Det kommer den också att vara framöver, Kenneth Lantz.

Anf. 102 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Det är intressant att göra ett inlägg i skatteutskottet. Majoritetsföreträdaren har tydligen ett väldigt begränsat intresse av att tala om den fråga som saken gäller, nämligen fastighetstaxering. Hon har också ett väldigt begränsat intresse av att tala om vad den majoritetskonstellation som hon företräder vill och som hon hoppas att vinna valet med.

Jag kan förstå att Lisbeth Staaf-Igelström tycker att det är viktigt att man före valet ska tala om vad man tycker med tanke på vilken skillnad det är i dag mellan vad ni har genomfört och vad ni sade före valet att ni skulle genomföra. Vem ni skulle genomföra det med talade ni över huvud taget inte om.

Jag kan därför förstå att Lisbeth Staaf-Igelström tycker att det är viktigt att andra redogör för hur de tänker. Men hon tänker kanske inte så mycket på att hon själv inte talar om hur hon tänker göra.

Jag tycker att Lisbeth Staaf-Igelström i stället borde föregå med gott exempel när det gäller att få borgarna att redogöra för framtiden, vilket jag mycket noggrant redan har gjort från talarstolen. Hur tänker ni förhålla er till Miljöpartiets krav på kommunal fastighetsbeskattning eller till Vänsterpartiets förslag att förändra arvsbeskattningen? Det är mycket mer intressant. Då kan vi föra en dialog om vilka förslag som de enskilda partierna och de olika konstellationerna vill genomföra.

Det vore också intressant om Lisbeth Staaf-Igelström kunde säga några ord om den kritik som jag framförde mot fastighetstaxeringen som sådan och mot hur den slår mot enskilda villaägare, hyresgäster och bostadsrättshavare. Systemet i sig har stora brister. Man taxerar den faktiska bostaden i stället för att räkna efter ungefär på ett genomsnitt vad som kan anses vara rätt. För den som ska betala räkningen är det av väldigt stor betydelse om man får betala hälften eller dubbelt så mycket.

Anf. 103 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag blir lite förvånad när jag hör Karin Pilsäter. Hon säger att jag inte har sagt någonting om fastighetstaxeringen. Jag ägnade hela min inledning åt att redogöra för det som sägs i propositionen, en proposition som vi, Miljöpartiet och Vänsterpartiet står bakom. Ingen har en avvikande mening om förslagen i propositionen. Ingen har avgett någon reservation till betänkandet. Ni däremot har avgett tre reservationer till betänkandet som spretar åt olika håll. Det tycker jag är en väsentlig skillnad.

När det gäller bostadsrätter och hur det ska se ut i framtiden har jag själv suttit med i den utredning där vi har sagt att vi vill se till att det blir en likvärdig och likformig beskattning. Vi får då se till att det blir på det sättet framöver. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet är alltså överens i den här frågan. Vi var också överens beträffande utredningen.

Jag vill ställa en fråga till Karin Pilsäter. Det är samma fråga som jag ställde under en debatt förrförra veckan. Den folkpartistiske ledamoten kunde då inte svara på frågan, men det kan kanske Karin Pilsäter göra. Det handlar om att ni har avsatt 100 miljoner kronor i ert budgetförslag för att åstadkomma lättnader och införa specialregler för särskilt attraktiva områden där enskilda människor kan komma i kläm, som ni skriver i er motion. Dessa lättnader ska enligt er motion inte leda till några marginaleffekter.

Då ställer jag frågan till Karin Pilsäter: Hur ser dessa specialregler ut? Vad har ni hittat för system som innebär att det inte leder till några marginaleffekter? Nu är jag mycket väl medveten om att 100 miljoner kronor är väldigt lite pengar i det här sammanhanget, men det är själva konstruktionen som jag är ute efter. Finns det något system som innebär att det inte blir några marginaleffekter?

Anf. 104 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Det är ganska uppenbart att det görs en logisk kullerbytta. Å ena sidan försökte Lisbeth Staaf-Igelström att göra troligt att Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna redan är överens om allt i hela systemet med fastighetsbeskattning och att man därför inte behöver redogöra för några olikheter. Å andra sidan vill ni inte genom-

föra några förändringar framöver, eftersom allt är perfekt som det är i och med denna proposition. I nästa andetag säger ni att ni vill förändra taxeringen av bostadsrätter. Då är inte systemet perfekt. Det kommer nya förändringar i framtiden, precis som det löpande har gjort hela tiden fram till nu.

Men om nu fastighetsskatten är så perfekt, varför har ni sänkt den med en tredjedel? Varför aviserar ni att det trots allt kommer att ske en massa förändringar? Vad tycker ni tre partier i så fall om dessa förändringar gemensamt? Hur förhåller ni er som respektive parti till de förslag som framförs – inte bara i propositionen rent formellt – ute på gator och torg, på möten och i motioner till riksdagen? Där framgår det tydligt att ni har en hel del olika ståndpunkter.

De borgerliga partierna har lagt fram ett gemensamt förslag t.o.m. baserat på samma motion – jag har undertecknat den själv – om vilka förändringar i fastighetsskatten som vi vill göra nu. Det är viktigt för människor att få besked om vad som händer nu. Med er politik får de aldrig några besked förrän efteråt, och då är det väldigt svårt för människor att inrätta sina liv.

Den dag som debatten handlar om det som Lisbeth Staaf-Igelström frågade mig om i sitt senaste inlägg ska jag gärna ta en längre diskussion. Men eftersom det över huvud taget inte är ämnet för dagens debatt avstår jag från att ge mig in i den diskussionen eftersom jag inte har någon talartid kvar.

Anf. 105 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att jag inte kan få något svar av Karin Pilsäter heller när det gäller om man kan hitta ett system som inte leder till sådana marginaleffekter. Jag har, som sagt, letat i motionerna. Man skriver om detta, men man skriver inte på vilket sätt det ska gå till.

Varför har vi gjort dessa förändringar på fastighetsbeskattningens område? Jo, det beror på att vi har en bostadsmarknad i obalans. Utifrån detta måste man göra olika förändringar. Det är det vi gör, och vi följer hela tiden upp det.

Ett skattesystem står aldrig stilla. Någon del är alltid föränderlig. Då måste man följa med hela tiden.

Anf. 106 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Jag ska inte ge mig in i någon längre fastighetsskattedebatt. Jag tycker att vi har haft ganska många sådana här i kammaren, och vi lär ha några till under våren. Detta betänkande ger mig inte anledning att gå in i någon längre debatt.

Vi tycker inte att fastighetsskatten är perfekt utformad. Hade vi haft en marknad i balans i hela landet hade fastighetsskatten varit ganska bra utformad. Men nu är det så att marknaden inte är i balans, och därför funkar inte dagens system.

Det är också därför det ska tillsättas en parlamentarisk utredning som ska se över detta. För en gångs skull ska det ske förutsättningslöst, dvs. att vi inte behöver hålla oss inom kapitalbeskattningens område. Vi kan gå utanför det. Då hittar man kanske lösningar som är bättre än dagens.

Det är som Lisbeth Staaf-Igelström säger. Om man får sänkt skatt eller inte beror på var man bor. I år räknar vi med att fastighetsskatten minskas med 3 miljarder runtom i landet. Men i det överhettade Stockholmsområdet ökar den med 1 miljard. Det är en illustration till att systemet trots allt inte fungerar som det ska.

När det gäller diskussionen om bostadsrätter kan jag säga att tre partier i Fastighetsbeskattningskommittén – ytterligare något parti var med på det – var överens om att vi ska ha en neutral beskattning av de olika boendeformerna. Det ska finnas en neutralitet skattemässigt. Det innebär att även bostadsrätterna bör taxeras på ett annat sätt.

Det håller man på att utreda. Det är inte så lätt att bara slänga fram ett sådant förslag. Det är en hel del teknikaliteter som måste lösas.

Anledningen till att jag anmälde mig till debatten är att jag för två tre år sedan skrev en motion med anledning av ett telefonsamtal och ett brev från en väljare. Jag vet inte vilket parti kvinnan röstade på.

Kvinnan och hennes familj hade sålt sitt hus. De hade en obebyggd tomt. På denna tomt skulle de bygga ett hus. De trodde att de skulle få uppskov med beskattningen, men se, det gick inte. De hade ägt tomten under för lång tid. Trots att kostnaden för att bygga huset var över 1 ½ miljon fick de inte uppskov med reavinsten.

Jag tog upp detta i en motion och fick faktiskt till stånd ett tillkännagivande till regeringen. En enig riksdag ställde sig bakom det. Nu ser vi effekterna. I dag kommer vi att fatta beslut om att ändra uppskavsreglerna, så att de gäller även om man har innehaft en tomt. De kommer också att gälla om man har haft en sommarstuga som man bygger om. Det kostar ganska mycket pengar. Om kostnaden för ersättningsfastigheten blir lika stor som kostnaden för den avyttrade fastigheten kommer man också att få uppskov. Detta kommer nog att skapa viss ordning när det gäller uppskavsinstitutet.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 107 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Jag ska inte heller förlänga debatten så mycket. Jag vill yrka bifall till förslaget.

Från Miljöpartiets sida har vi också kritiska synpunkter på dagens fastighetsskatt, vilket vårt språkrör Matz Hammarström har deklarerat både här och i olika artiklar. Vi tycker att det är mycket bra att procentsatsen för fastighetsskatten nu sjunker till 1 % för småhus och 0,5 % för hyreshus. Vi tror, som många här, att det finns starka skäl för att göra en rejäl översyn av fastighetsbeskattningen framöver.

Det har varit intressant att höra de inlägg som gjorts här. Det finns vissa pretentiösa inslag: Man talar för alla boende i Sverige. Om det hade varit så enkelt hade vi haft *ett* parti i detta land, för alla bor.

Det är nog så att vi har olika uppfattningar, och Stockholmsregionen är naturligtvis väldigt speciell i detta sammanhang. Samtidigt kan jag upplysa de från Stockholm som har talat att det inte blir speciellt mycket billigare om man köper en lägenhet eller skaffar sig en hyresrätt. Jag har gamla föräldrar som har flyttat från ett hus. Jag kan konstatera att deras månadskostnad för boende nu är betydligt högre än när de bodde i eget hus.

Det är ingen enkel matematik. Det är inte alls så enkelt som det sägs. Dessutom skulle jag vilja uppmana de partier som har möjlighet att se till att det byggs i Stockholmsregionen. Det är där problemet finns.

Jag yrkar bifall till förslaget.

Anf. 108 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! I Miljöpartiets partiprogram står det att fastighetsskatten ska avskaffas. Jag tänkte fråga hur det blir med fastighetsskatten vid en socialdemokratisk valseger, då partiet får stöd av Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Lisbeth Staaf-Igelström har sagt att fastighetsskatten ska vara kvar, och i ert program står det att den ska bort. Jag tror att det vore bra om ni hade ett gemensamt förslag. Jag tror att väljarna skulle uppskatta det.

Anf. 109 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Om det vore så att alla partier som har tänkt sig att samarbeta hade samma politik hade vi inte behövt ha så många partier. Nu är det så att vi har olika politik. Det är självklart att Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet inte är ett parti. Det är lika självklart att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har olika uppfattningar i olika frågor.

Jag tror att det som är befruktande i ett politiskt samarbete är att man inte tycker lika och att man diskuterar frågorna rejält. Vi har suttit med i många olika majoriteter, både kommunalt och på riksplanet, och jag tror att det är mycket bra. Varje parti måste då verkligen ompröva sin politik och framför allt motivera varför man har sagt det man har sagt under många år.

Vi har inte riktigt samma uppfattning som socialdemokraterna när det gäller fastighetsbeskattningen. Vi tycker att man ska se över fastighetsbeskattningen, och på sikt kan vi också tänka oss att avskaffa skatten som den är i dag.

Jag tycker att det är naturligt att man samarbetar med partier, även om man inte tycker exakt lika. Jag har förutsatt att Karin Pilsäter tycker likadant, eftersom det såvitt jag förstår finns ganska mycket som skiljer Folkpartiet från en del andra borgerliga partier.

Vi har alltså en annan uppfattning. Därför tycker vi att det är mycket bra att procentsatserna sänks från 1 ½ till 1 % för småhus. Miljöpartiet har naturligtvis varit drivande i den frågan.

Anf. 110 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Jag kan bara säga att jag till fullo håller med Gudrun Lindvall. Jag hoppas att Lisbeth Staaf-Igelström lyssnade ordentligt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

12 § Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU12
Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m. (prop. 2001/02:45).

Anf. 111 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! I föreliggande betänkande behandlas en rad olika åtgärder. Moderata samlingspartiet har lämnat reservationer på den punkt som handlar om miljöanpassade bilar och på den punkt som handlar om regionala nedsättningar av socialavgifterna.

När det gäller förslaget om sänkta förmånsvärden för miljöanpassade bilar vill vi poängtera att det är ett stort samhällsintresse att stödja forskningen kring ny teknik.

Vi anser att utvecklingen av miljöanpassade bilar måste stimuleras. Regeringen föreslår en nedsättning av förmånsvärdena för sådana bilar som t.ex. el-, elhybrid-, etanol- och gasbilar. Avsikten med förslaget är säkert god, men det slår fel, tycker vi.

Genom förslaget motarbetas andra tekniker som kan vara minst lika miljövänliga. Det hade varit bättre, tycker vi, att sänka beskattningen för miljövänliga bilar i förhållande till de faktiska utsläpp som bilarna har och inte utifrån vilken teknik som används. Det är olyckligt om skattesystemet styr mot utveckling av en speciell teknik. Vi anser därför att regeringens förslag bör avslås och att regeringen i stället bör återkomma med ett förslag som är teknikneutralt för miljövänliga bilar. Det är även viktigt att sådana bilar som inte är s.k. förmånsbilar också uppmuntras till en miljövänligare teknik.

Över huvud taget bör en total översyn göras av hela det system av skatter och miljöklasser och övriga regler som ska styra mot mer användande av miljövänlig teknik inom vägtrafiken. Nu har vi ett lapptäcke, och det är svårt att se hur det fungerar som helhet.

Den andra punkten som jag tänkte ta upp gäller nedsättningen av socialavgifter. Regeringen föreslår sänkta arbetsgivaravgifter för företag i stödområde A. Det förslaget kommer utöver den generella nedsättning som redan i dag finns för företag i hela landet på 5 %. Dock är den nedsättningen begränsad, så att den uppgår till max ungefär 3 500 kr i månaden. Den extra nedsättning som nu föreslås på ytterligare 10 % i stödområdet innebär alltså att företagen får 15 % nedsättning. Det är dock maximerat, så att nedsättningen får bli högst drygt 7 000 kr per månad. Det är alltså för mycket små företag som den här nedsättningen är gjord.

Vi tycker inom Moderata samlingspartiet att en nedsättning av arbetsgivaravgifter är en bättre princip för företagsstöd än en konventionell stödpolitik. Därför har moderaterna tidigare föreslagit den här typen av stöd. Det är ett bättre stöd än att ge bidrag till företagen.

Men i det förslag som finns i betänkandet ingår inte branscher som renkötsel, jordbruk, fiske och transport. Det vill Moderata samlingspartiet inbegripa i förslaget. Vi förordar att de också får del av nedsättningarna. EU:s statsstödsregler brukar normalt inte stöta på hinder när det

gäller stöd som ligger under gränsen för försumbara stöd. Därför vill vi att regeringen aviserar EU att man tänker föreslå att även dessa branscher får del av stödet. Därefter bör regeringen återkomma med förslag om nedsättningar.

Över huvud taget anser vi att det är angeläget att alla åtgärder som gynnar småföretagande genomförs snarast. Det är alldeles för få personer i Sverige som driver ett nystartat företag. Det är under 3 % av befolkningen som är engagerade i sådana företag. Vi ligger långt efter t.ex. Danmark, Finland och Norge, för att inte tala om USA.

I dag fick jag ta del av ytterligare en rapport som beskriver företagsklimatet i Sverige. Det är en rapport från Global Entrepreneurship Monitor. Det är en organisation i England som graderar olika länder när det gäller grogrunden för företagsamhet. Man har undersökt 29 länder, och Sverige ligger på 24:e plats. Man pekar bl.a. på att det är ovanligt få vuxna personer som är engagerade i entreprenöriella aktiviteter i Sverige jämfört med många andra länder. Man pekar också på att det finns ett klart samband mellan ekonomisk tillväxt och hur många personer som driver företag. Därför är det viktigt att genomföra åtgärder som på alla sätt kan gynna företag, och då inte minst små företag. Vi ser ju dagligen runtom i landet hur varslen ökar, och det är oerhört viktigt att det kommer ersättningsföretag i stället för de företag som nu blir tvungna att lägga ned sin verksamhet.

Förslaget i betänkandet om nedsättning av socialavgifter i stödområdet är en liten åtgärd i rätt riktning, men det borde bli mer uppenbart för regeringen att det brådskar att även fatta beslut om fler åtgärder när det gäller företagsamheten. Man ska inte bara välvilligt säga sig vilja förbättra företagsklimatet. Vi vill gärna att regeringen också genomför åtgärder mer generellt.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 7.

Anf. 112 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Det här betänkandet rymmer ett antal viktiga skattefrågor. Jag ska kort beröra flertalet av dem.

För det första har vi kristdemokrater länge krävt att bokmomsen ska sänkas. Vi var det första parti som också avsatte medel i våra budgetalternativ för den åtgärden. Först handlade det om barnböcker, men på senare år har vi också krävt en sänkt bokmoms generellt. Dessvärre har kulturministern envist motsatt sig en sänkning av bokmomsen, ända till nu. Men nu är vi framme vid ett beslut, efter en lång tid, och här finns i huvudsak ett bra förslag. Vi välkomnar alltså regeringens förslag om att sänka moms på böcker, noter och kartor. Däremot anser vi kristdemokrater att tidskrifter inte borde omfattas av sänkningen.

Sänkningen av bokmomsen har två goda syften, dels att främja kunskap och utbildning, dels att förbättra funktionen i den svenska ekonomin. Att nu sänka moms på tidskrifter skulle inte ge dessa effekter. Det är dessutom oklart vad som kan innefattas i begreppet tidskrifter. Ett problem som förekommer i sammanhanget är ju när tidskrifter säljs tillsammans med videokassetter, cd-skivor m.m. Det finns en rad besvärliga gränsdragningsproblem. Ett företag skulle t.ex. kunna få lägre moms på cd-skivor genom att sälja dem tillsammans med en tidskrift. Att exempelvis stimulera försäljningen av s.k. herrtidningar med vidhängande

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

kvinnoförnedrande videokassetter genom skattesänkningar känns inte särskilt tilltalande. Av flera goda skäl har vi kristdemokrater alltså valt att göra en annan prioritering och använt de 540 miljoner som moms-sänkningen på tidskrifter skulle kosta till andra mera angelägna skattesänkningar.

Vi anser alltså att regeringens förslag om sänkt moms på tidskrifter bör avslås. Men med hänsyn till att beräkningen av budgetens inkomster för 2002 redan har godkänts av riksdagen får vi nöja oss med att tillkännage att det här förslaget borde ha avslagits. Det finns enligt vår mening mer angelägna skattesänkningar än den på tidskrifter. Förslaget kommer som det ser ut att skapa en rad gränsdragningsproblem.

För det andra, fru talman, har vi kristdemokrater föreslagit en generell inkomstskattesänkning i fyra steg. De här förslagen har vi utvecklat i en särskild motion om inkomstskatter med anledning av budgetpropositionen för 2002. För det första handlar det om ett höjt grundavdrag vid beräkning av den kommunala inkomstskatten till 24 000 kr fr.o.m. år 2002. För det andra handlar det om ett generellt statligt förvärvsavdrag beräknat mot kommunalskatten motsvarande 5 % av inkomsten fr.o.m. 2002. För det tredje handlar det om att värnskatten avskaffas från 2003, och för det fjärde handlar det om en skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare på 380 kr per månad för pensionsgrundande inkomster upp till 276 000 kr.

Eftersom vi kristdemokrater har föreslagit en mer omfattande sänkning av inkomstskatterna än regeringens särskilda skattereduktion och därtill ett ökat pensionstillskott för 2002 anser vi att riksdagen bör avslå regeringens förslag på den här punkten. Men med hänsyn till att statsbudgetens inkomster för nästa år har godkänts begränsar vi oss till ett tillkännagivande. Där framhåller vi att det kristdemokratiska budgetalternativet innebär mer omfattande skattesänkningar för pensionärerna och därtill ett ökat pensionstillskott.

Det finns ytterligare en punkt i detta betänkande. Vi tillstyrker regeringens förslag om en utökning av avdragen från socialavgifterna till 10 % i stödområde A. Vi kristdemokrater anser dock att arbetsgivaravgifterna bör sänkas i hela landet och har föreslagit en nedsättning av avgifterna i hela landet med 7 procentenheter 2003 och 10 procentenheter 2004 för lönesummor upp till 900 000 kr. Nedsättningssumman för egenföretagare är 250 000 kr. Totalt skulle därmed kristdemokraternas politik innebära mycket stora sänkningar för småföretagare i stödområde A. Regeringen har så sent som vid årsskiftet 1999/2000 avskaffat en liknande stödform med hänvisning till brist på EU-beslut. Nu ett år före valet blir det plötsligt möjligt igen, och det är väl i och för sig bra i sak.

Vi anser att regeringen snarast bör återkomma med ett förslag om en sänkning av arbetsgivaravgifterna med 7 procentenheter i hela landet på lönesummor upp till 900 000 kr.

Slutligen, fru talman, borde det ligga i samhällets intresse att stödja den forskning som utvecklar ny teknik inom transportsektorn. På det sättet kan vi bidra till en miljömässigt hållbar utveckling. Med jämna mellanrum presenteras också nya lösningar. Vi anser att forskning och utveckling måste stimuleras. Regeringens förslag ger inte tillräckliga incitament för de åtgärder som gör att de skadliga utsläppen minskar.

Det faktum att en bil är utrustad så att man kan välja mellan bensin- och eldrift innebär inte automatiskt att de faktiska utsläppen minskar. Vi anser att regeringen med sitt förslag motarbetar de framsteg som görs med andra tekniker som kan vara minst lika miljövänliga. Det hade varit bättre att sänka förmånsvärdena för miljövänliga bilar i förhållande till de faktiska utsläpp bilarna har och inte utifrån den teknik som används.

Fru talman! Jag står bakom alla våra reservationer men yrkar här bifall bara till reservation 4.

Anf. 113 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! Det här betänkandet behandlar regeringsförslag av vitt skilda karaktärer. Ett berör utvidgade regionala avdrag från socialavgifter. Från Centerpartiets sida ser vi med tillfredsställelse att regeringen nu föreslår ett återinförande av regionala avdrag från socialavgifter. Vi var utomordentligt kritiska till att majoriteten slopade denna möjlighet för några år sedan och har alltsedan dess krävt att avdragsrätten ska återinföras.

Vi är också nöjda med att utskottet utvidgat regeringsförslaget så att det nu kommer att gälla även ideella föreningar och stiftelser. Däremot anser vi det vara ologiskt att inte också inkludera t.ex. företag som sysslar med de areella näringarna.

Den största fördelen med regeringsförslaget i denna del kanske ändå är att majoriteten därmed delar synsättet att sänkta socialavgifter är ett verksamt sätt att stimulera sysselsättning och tillväxt. Det är ett synsätt som vi i Centerpartiet har haft sedan lång tid. Vi har dock kunnat notera att detta synsätt inte alltid delats av en del socialister av olika rödfärgsgrad. Dagens majoritetsförslag bekräftar emellertid att vårt principiella synsätt numera delas t.o.m. av Per Rosengren, som i denna talarstol entusiastiskt förnekat att det föreligger ett sådant samband mellan sänkta socialavgifter och ökad sysselsättning.

För vår del leder det till att än mer energiskt hävda en generell sänkning av socialavgifterna med inriktning på framför allt småföretag, vilka kan förväntas svara för den största sysselsättningsökningen. Jag ber därför, fru talman, att få yrka bifall till reservation 9.

Fru talman! I detta betänkande föreslås ytterligare en skattereduktion, denna gång riktad mot pensionsinkomster. Vi får alltså ännu en skattereduktion, vid sidan av reduktioner för fackföreningsavgifter, egenavgifter m.m. Regeringen och samarbetspartierna är av allt att döma inne i en kompensationskarusell. Först fattar man beslut som påverkar större eller mindre grupper av medborgare negativt; sedan ska man via skattesystemet kompensera effekterna av dessa redan fattade beslut. Det här är naturligtvis i längden ohållbart.

Det är därför vi jobbar väldigt hårt med ett samlat inkomstskatteförslag som ger bäst utfall åt dem som bäst behöver det, dvs. de med låga och normala inkomster. I dessa inkomstlägen återfinns en stor andel av pensionärskollektivet. Vidare föreslår vi en höjning av pensionstillskottet och senare garantipensionen för att också på detta sätt fördela resurser till dem som bäst behöver det, i det här fallet pensionärer med låg pension.

En sådan helhetssyn och ett sådant helhetsgrepp undanröjer behovet av de särskilt riktade reduktioner som majoriteten nu i allt större utsträckning ägnar sig åt. Resultatet av våra helhetsgrepp blir dessutom

*Sänkt mervärdesskatt
på böcker och tidskrifter,
en skattereduktion
för pensionärer, sänkta
socialavgifter i stöd-
området, m.m.*

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stöd-området, m.m.

bättre såväl socialt som regionalt. Jag ber därför, fru talman, att få yrka bifall också till reservation 5.

Anf. 114 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Först vill jag uttrycka min stora uppskattning över att även Socialdemokraterna har kommit till insikt om vitsen med att sänka bokmomsen. Påtryckningarna från flera partier har varit stora. Förra året var det bara Folkpartiet och Kristdemokraterna som hade avsatt pengar till bokmomssänkningen. Det är glädjande att nu alla partier har förenats bakom samma krav.

Detta, fru talman, är inte första gången jag är uppe i en bokmomsdebatt, men jag hoppas att det är den sista. De tidigare gångerna har jag fått argumentera mot regeringsföreträdare för att sänka bokmomsen. Inte minst kulturministern har intagit en avog inställning. Det är frestande att citera ganska mycket av vad hon har uttalat – uppenbart går det snabbt att byta åsikt. Men jag nöjer mig med att konstatera att det som förra året ur kulturpolitisk synpunkt var en stor tveksamhet nu upphöjts till full visdom. Detta är glädjande för nuvarande och blivande bokläsare – inte minst för studenter, som i litteraturkostnaderna har en tung utgift.

Sedan är det alltid så att med en avvikelse från det vanliga eller normala uppstår gränsdragningsproblem. Regeringsförslaget kom ju att också omfatta tidskrifter, och det har vi ställt upp bakom. Det innebär att om man prenumererar på sådana och får dem i brevlådan blir momsatsen 6 %. Men – och här kommer en utveckling framöver som kan gå snabbt – om man får dem via nätet blir momsatsen 25 %. Text som läses på en skärm är en tjänst, och text som läses på en papperssida belastas med 6 % moms.

Det kommer också alltfler notiser om att tidningar vill ta betalt när man besöker deras nätupplagor. Detta är ett skäl för oss att vilja uppmana regeringen att noga bevaka de gränsdragningsproblem som uppstår. Det är också viktigt att följa prisutvecklingen inte minst på böcker. Rent kulturpolitiskt har vi nu samma ambitioner, nämligen att den här moms-sänkningen verkligen ska komma konsumenterna till del.

Fru talman! De små orden ”med mera” kan i samband med en proposition betyda viktiga frågor. Så var det även i den här propositionen. Regeringen föreslår en utvidgning av den särskilda skattereduktionen till att gälla även pensionsinkomster. Vi avvisar det förslaget, vilket jag har fått mig berättat. Våra meningsmotståndare har påpekat det i ett antal sammanhang. Vad man då glömt är att redovisa vårt alternativ. Det omfattar en skattereduktion för alla med 3 000 kr. Det betyder också att det inte blir några marginaleffekter. Regeringens förslag innehåller ett sådant moment. Vi har redan i höst haft debatter om marginaleffekter, och jag trodde att vi var eniga i att detta inte är bra.

Det är naturligtvis bra att ge också pensionärer som inte betalar skatt 1 320 kr. Men jag vill då påpeka att vårt förslag innebär en generell skattereduktion för alla, men också att vi tillför en pensionär som inte betalar skatt 3 000 kr. Det hoppas jag att man inte glömmer nästa gång man kritiserar vårt förslag.

Slutligen, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 6.

Anf. 115 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslagen i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Om någon bad mig nämna en enskild sak som haft avgörande betydelse för mänsklighetens utveckling, skulle jag utan någon längre stunds tvekan säga boken.

Tänk vilken samlad kunskap som finns tillgänglig i världens alla böcker, en kunskap som byggs på dag för dag och generation för generation.

Mot den bakgrunden känns det inte alltför betungande att lägga fram ett förslag som förhoppningsvis innebär att alla nuvarande och alla nytillkommande bokläsare kan köpa billigare böcker. Jag säger förhoppningsvis, för det ligger ett stort ansvar på bokbranschens olika aktörer att leva upp till vad man utlovat, att hela momssänkningen ska komma bokköparna till godo, både nu och på lång sikt.

Fru talman! I min hemstad Nora, eller Skoga som den heter i Maria Langs böcker, med en befolkning på drygt 10 000 invånare, har vi ett litet bokförlag och en liten fin bokhandel med ett fantastiskt sortiment.

Ägaren till dessa båda hävdar med bestämdhet att den nu föreslagna momssänkningen, enligt branschens egen bedömning, kommer att öka bokförsäljningen med upp till 10 %. Han påstår vidare att det kan vara det, tillsammans med de befintliga statliga stöden, som avgör om små förlag och bokhandlare överlever.

Om det är som han påstår menar jag att även denna effekt ligger i händerna på branschen själv.

Fru talman! Alla som nyligen har köpt en pocketbok har säkert lagt märke till att det i de nya böckerna numera finns två pris, ett före och ett efter momssänkningen. Det enda som fattas är alltså vårt beslut.

För att följa och granska prisutvecklingen tillsätter regeringen en kommission bestående av företrädare för förläggare, bokhandlare, författare och läsare. Såvitt jag förstår kan vi även här lägga till Lennart Kollmats.

Fru talman! Eftersom tillgången till språket ytterst är en fråga om yttrandefrihet och informationsfrihet, samtidigt som det också är en jämställdhets-, rättvis- och demokratifråga, är det viktigt att sänkningen även får genomslag på produkter för synskadade och personer med läshandikapp.

Förutom böcker föreslås sänkningen gälla bl.a. tidskrifter. Skälet till detta är, förutom de kulturpolitiska, att så långt som möjligt försöka undvika uppenbara gränsdragningsproblem. Dessutom har tidskriftsförlagen påtalat att kvällstidningarnas bilagor till form och innehåll alltmer börjar likna veckopressen och därför borde ha samma typ av beskattning.

Genom förslaget kommer fortsättningsvis samma skattesats att gälla för tidningar, tidskrifter och böcker.

Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår, var och en för sig, att tidskrifterna inte ska omfattas av sänkningen. De argument som framförts har enligt min mening inte varit särskilt övertygande.

Fru talman! Nu är det långt ifrån bara priset som är avgörande för om framför allt barn och ungdomar lär sig att upptäcka läsandets fascinerande värld. Av detta skäl ger staten ett antal årliga bidrag till folk- och skolbibliotek, förlag och bokhandel.

*Sänkt mervärdesskatt
på böcker och tidskrifter,
en skattereduktion
för pensionärer, sänkta
socialavgifter i stöd-
området, m.m.*

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

Momssänkningen tillsammans med dessa insatser har som främsta syfte att bredda och öka läsandet.

Fru talman! Nästa del i betänkandet handlar om skattereduktion.

År 1999 infördes en särskild skattereduktion för personer med pensionsgrundande inkomst. Reduktionen infördes ursprungligen som en tidsbegränsad åtgärd, men bibehölls med oförändrad utformning även för inkomståren 2000 och 2001. Reduktionsbeloppet uppgår till 1 320 kr för inkomster upp till 135 000 kr och trappas därefter stegvis av för att helt upphöra vid en inkomst på 245 000 kr.

Eftersom reduktionen har förutsatt att man har haft en pensionsgrundande inkomst har de flesta pensionärer inte fått del av den. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är angeläget att de ekonomiska förbättringar som flertalet enskilda får genom sänkningar av inkomstskatten också kommer pensionärerna till del.

Av rättviseskäl anser utskottet dessutom att reglerna ska utformas så att även de pensionärer som inte betalar någon skatt under 2002 kan få lite mer pengar att röra sig med redan under nästa år.

Fru talman! Lagrådet har haft synpunkter på den tekniska utformningen av förslaget. Regeringen och en majoritet i utskottet anser det vara så viktigt att även de pensionärer som i dag inte betalar någon skatt får del av dessa ekonomiska förbättringar att man ändå är beredd att acceptera förslaget, trots de tekniska bristerna. Det handlar dessutom om en övergångslösning för något år.

Riksdagen har redan beslutat om en förenkling som gör att det redan från inkomståret 2003 kan vara möjligt att ersätta skattereduktionen med ett höjt grundavdrag i de lägsta inkomstskikten.

De reservationer som finns under denna del grundar sig samtliga på förslag som redan behandlats och avslagits av riksdagen som en del i beslutet om statens utgifter och inkomster för 2002.

Fru talman! Nästa område berör regeringens förslag om en regional stimulans för småföretagande i stödområde A.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag med tillägget att det även ska omfatta ideella föreningar och stiftelser med verksamhet i området.

EG-rättens statsstödsregler tillåter driftstöd i Sverige endast i form av bidrag till transport av varor. Sverige utnyttjar denna möjlighet genom stödförmen regionalt transportbidrag. I övrigt kan driftstöd endast lämnas inom ramen för vad som kallas försumbart stöd.

I dag finns en generell nedsättning över hela landet på 5 % vid beräkning av arbetsgivaravgifter. Det föreslagna utvidgade bidraget inom stödområde A är på ytterligare 10 %, alltså totalt 15 %. Regeringen menar att denna regionala avgiftslättnad vid beräkning av socialavgifterna rymms inom ramen för det s.k. försumbara stödet.

Avgiftslättnaden syftar till att stimulera småföretagande och bidra till en god service i de delar av landet som – som det uttrycks i propositionen – har de största geografiska lägesnackdelarna, dvs. långa avstånd, liten hemmamarknad, sämre tillgång till service, låg befolkningstäthet och ogynnsamma klimatförhållanden.

Fru talman! Fler näringsgrenar än tidigare kommer att omfattas av stöden. Regeringen bedömer att ca 21 000 företag kommer att omfattas av nedsättningen, och den kan beräknas beröra 1–4 anställda i dessa företag.

Däremot utesluter EG:s statsstödsregler företag inom sektorerna kol, stål, jordbruk, vattenbruk, och fiske samt transport, eftersom dessa branscher omfattas av andra stödregler inom EU.

Utskottet anser det viktigt att stödets utformning är sådant att det inte bryter mot de regler som gäller och är alltså därför inte berett att tillstyrka de motioner som föreslår en formulering som står i direkt strid med dessa.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2002, och regeringen betonar att det finns skäl att i särskild ordning utvärdera effekterna av denna skatteavvikelse eftersom den, som stöd på inkomstsidan, inte naturligt prövas inom ramen för den årliga budgetprocessen.

Fru talman! Slutligen har vi förmånsbeskattningen av miljöanpassade bilar.

Bakgrunden till det här förslaget kan hämtas i det faktum att från det att vårt land täcktes av ett två till tre kilometer tjockt islager för omkring 18 000 år sedan till i dag har årsmedeltemperaturen ökat med fem grader. Det har nyligen gjorts beräkningar som visar att om den nuvarande förändringstakten för klimatet fortsätter kommer temperaturhöjningen de kommande hundra åren att ligga någonstans mellan 1,4 och 6 grader. Det är alltså en tidsperiod som är möjlig att överblicka och som vi får uppleva en del av, men som framför allt handlar om våra barns och barnbarns framtid.

Utsläppen av växthusgaser från trafiken ökar och står för ca 40 % av de totala utsläppen. Om vi ska lyckas med att bryta den trenden, måste vi politiker våga fatta de beslut som är nödvändiga för att driva utvecklingen åt rätt håll.

De särskilda reglerna om bilförmån för s.k. miljöbilar tillämpades för första gången vid 2000 års taxering. Reglerna innebär att om bilen – helt eller delvis – är utrustad med teknik för drift med elektricitet eller andra mer miljöanpassade drivmedel än bensin och dieselolja och nybilspriset därför är högre, ska förmånsvärdet justeras nedåt till närmast jämförbara bil utan sådan teknik.

Fru talman! Marknaden för förmånsbilar är viktig för att kunna öka den totala andelen miljöbilar i landet eftersom förmånsbilarna står för en stor del av nybilsförsäljningen. I propositionen föreslås därför att vissa typer av miljöanpassade bilar ska få ytterligare nedsättningar av förmånsvärdet. Elbilar och elhybridbilar har en påtagligt bättre miljöprestanda än andra fordonstyper som tillverkas i dag, men de har också ett avsevärt högre inköpspris än konventionella bilar. De föreslås av dessa anledningar få en nedsättning till 60 % av förmånsvärdet för jämförbara bilar utan sådan teknik. Den nedsättningen ska gälla i tre år.

För bilar som drivs med alkohol eller med annan gas än gasol, som inte har riktigt samma miljöprestanda och samma prisskillnader, föreslår regeringen en stimulans som innebär en justering ned till 80 % av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Denna nedsättning föreslås gälla i fyra år.

Utskottet menar att de stimulanser som regeringen föreslår är väl avvägda, och utskottet ställer sig därför bakom förslaget.

I Moderaternas och Kristdemokraternas gemensamma reservation framförs synpunkter på behovet av en total översyn av skatterna inom vägtrafikområdet. Utskottet vill i detta sammanhang att regeringen under

*Sänkt mervärdesskatt
på böcker och tidskrifter,
en skattereduktion
för pensionärer, sänkta
socialavgifter i stöd-
området, m.m.*

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

våren tillsätter en utredning med uppdrag att genomföra en bred översyn av trafikbeskattningen.

Anf. 116 SVEN BRUS (kd) replik:

Fru talman! Lennart Axelsson argumenterar på ett övertygande och bra sätt för sänkningen av bokmomsen. Jag känner igen argumenteringen. Jag och många kristdemokrater har använt den under lång tid. Det är slitstarka och hållbara argument. Jag håller med om att det är branschens ansvar att se till att detta kommer konsumenterna till godo. Vi har ofta pekat på effekterna i Finland, där en 10-procentig momssänkning har inneburit en 10-procentig försäljningsökning. Jag hoppas att så blir fallet också i Sverige.

Sedan går jag till gränsdragningsproblemen. Lennart Axelsson säger att vår argumentering för att undanta tidskrifterna inte är särskilt övertygande.

Vi hamnar i gränsdragningsproblem, men vi kan inte bortse från att det här handlar i hög grad om kassetter och cd-skivor som ju ofta följer med tidskrifter. Där gör vi bedömningen att det är ett svårt gränsdragningsproblem. Vi tycker för närvarande att de 540 miljoner kronorna används bättre på andra ställen i skattesystemet än just för att sänka momsens på tidskrifter. Här har vi haft kontakter med branschfolk som bekräftar att detta är ett bekymmer att hantera. Det är då vår bedömning att det är klokt att vänta.

Anf. 117 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Kristdemokraternas argument om böcker och tidskrifter bygger lite grann på att det skulle vara olika värde på böckernas innehåll och tidskrifternas innehåll. Är det inte så att kvaliteten på böcker skiljer sig åt lika mycket som kvaliteten på tidskrifter?

Vi vill hävda att om vi undantar tidskrifterna skulle gränsdragningsproblemen bli betydligt större än om tidskrifterna innefattas i dessa sammanhang.

Anf. 118 SVEN BRUS (kd) replik:

Fru talman! Det finns förvisso mycket skräp och mycket kvalitet bland både böcker och tidskrifter. Nu handlar det inte om de gränsdragningarna. Nu handlar det om gränsdragningar mot andra medier. Kassetter och cd-skivor är varken böcker eller tidskrifter, men de följer ofta med som bilagor. Då hamnar vi i gränsdragningsproblemen.

Jag tog i mitt anförande upp ett ytterlighetsexempel med videokassetter med porrfilmer till herrtidningarna. Dem känner man inte speciellt mycket för att stimulera.

Anf. 119 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Enligt uppgift finns det länder i Europa där man har valt att undanta tidskrifter från sänkning av skatten. Domstolsväsendet har då fått uppgiften att avgöra vad som kan tänkas vara en bok. Detta tycker vi inte är ett bra sätt att hantera situationen. Vi vill i stället gå fram den väg vi har valt.

Kristdemokraterna säger också att man vill använda de pengar som blir över genom att man inte sänker skatten på tidskrifter till andra angelägna ändamål. Det har jag full respekt för. Jag kan också förstå att det behöver samlas ihop lite pengar till 2003 då kristdemokraterna vill sänka skatten för dem som tjänar över 36 000 kr, dvs. andra steget i skatteskalan.

Anf. 120 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja efterhöra Lennart Axelssons principiella uppfattning om den växande floran av skattereduktioner som nu tar allt större utrymme i skattesystemet. Är det önskvärt med alla dessa kompensationer, eller vore det mer önskvärt att problemen angrips vid källan?

Jag skulle också vilja höra om Lennart Axelsson kan bekräfta det jag förmodade, nämligen att förslaget om nedsättning av socialavgifter innebär en acceptans av synsättet att sänkta arbetsgivaravgifter, socialavgifter, har en positiv inverkan på sysselsättningen.

Anf. 121 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Jag börjar med Rolf Kenneryds sista fråga. Svaret är naturligtvis ja. Förslaget ser sådant ut, och förhoppningarna är att den höjning av avdraget till 10 % som föreslås inom stödområde A får effekten att fler företag ska uppstå inom det området eller att de som finns där i dag får möjlighet att leva kvar. Jag kan inte se något annat än ett ja på den frågan.

Jag måste erkänna att jag inte riktigt förstod den första frågan om att angripa problemen i grunden. Jag förmodar att Rolf Kenneryd med det menar den föreslagna skattereduktionen för pensionärer som ska gälla från nästa år. Rolf Kenneryd kanske kan utveckla frågan så att jag kan gå vidare i min nästa replik.

Anf. 122 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Jag efterhörde den principiella uppfattningen om den växande floran. Vore det inte bättre att angripa alla dessa kompensationsförslag – som detta ytterst är – genom att angripa problemen vid källan, dvs. genom att eliminera behovet av alla dessa kompensationer?

Jag fyller på den andra frågan om socialavgifter. Borde inte detta synsätt gälla inte enbart stödområde A utan också gälla generellt i riket?

Anf. 123 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Egentligen tangerar den här diskussionen den tidigare diskussionen om fastighetsskatten. Man får se skattesystemet som en del i en helhet. De pengar som totalt kommer in ska, enligt vår uppfattning, gå till välfärd. Då får man hela tiden parera vad som är bra inom olika områden vid olika tidpunkter. Jag tror inte att vi någonsin kommer att hitta ett skattesystem – även om Rolf Kenneryd tycker sig ha hittat ett nu – där det inte behövs justeringar över tiden.

*Sänkt mervärdesskatt
på böcker och tidskrif-
ter, en skattereduktion
för pensionärer, sänkta
socialavgifter i stöd-
området, m.m.*

Det är inte bara Rolf Kenneryd som har uppfattningen att han har hittat ett Columbi ägg. Vi har hört av Folkpartiet och Kristdemokraterna att de också tycker sig ha funnit något liknande. Vi får väl se vilket system som ni lägger fram tillsammans med Moderaterna – om ni får den möjligheten.

Anf. 124 CATHARINA HAGEN (m) replik:

Fru talman! Min fråga till Lennart Axelsson rör förslaget om en skattelindring på miljöanpassade bilar.

Hur kan Lennart Axelsson med detta förslag veta att dessa miljöanpassade bilar verkligen släpper ut en mindre mängd miljöskadliga ämnen eftersom förslaget också innebär att det blir sänkt skatt på s.k. hybridbilar? Det är sådana bilar som kör på både bensin och el. Tänk om de körs bara på bensin. Vad är då vitsen med sänkt skatt på sådana bilar?

Anf. 125 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Jag, liksom utskottet, bygger min argumentation på den kunskap som finns till hands just nu, eller i alla fall som har funnits när man har utformat förslaget. Där är det inte någon tvekan om att det är just elbilarna och elhybridbilarna som har de bästa miljöeffekterna bland de bilar som i dag finns att tillgå.

Anf. 126 CATHARINA HAGEN (m) replik:

Fru talman! Jag har en annan fråga till Lennart Axelsson: Hur kan det komma sig att förslaget bara omfattar personer som har förmånen av att ha en förmånsbil? Varför omfattas inte alla sådana bilar?

Anf. 127 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Det är ganska enkelt, och det framgår tydligt i både propositionen och betänkandet. Förslaget grundar sig på att det är förmånsbilar som säljs mest när det gäller nya bilar. Sätter man in resurserna där får man naturligtvis bäst effekt av en begränsad insats.

Jag skulle också vilja ge framför allt Moderaterna men även Kristdemokraterna ett erkännande för ett nyvaknat intresse för miljöfrågor. De har inte tidigare figurerat på översta plats när det gäller den typen av frågor. Jag kan hålla med om mycket av det som skrivs – om det är tillkännagivande eller reservation; jag blandar ihop det. Jag ställer upp på mycket av skrivningarna, men inte på förslaget om att avslå just den här delen i betänkandet. Men ni är välkomna bland oss övriga miljöpartier.

Anf. 128 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Det här betänkandet rymmer en lång rad frågor, som tidigare talare också har sagt. Det gör att det kan bli lite spretigt i debatten – jag vet inte om jag också kommer att bidra till den spretigheten. Jag tänkte uppehålla mig kring två frågor i betänkandet, och det gäller dels nedsättningen av socialavgifter i stödområde, dels den tillfälliga skattereduktionen.

När det gäller nedsättning av socialavgifter tror jag att det kan vara klokt att friska upp minnet i fråga om vad Riksdagens revisorer trots allt skrev om den generella nedsättning som vi har i dag. Man skrev följande: Det är den i särklass minst kostnadseffektiva åtgärden inom politikområdet som syftar till att öka sysselsättningen. Det skrev man utifrån att varje nytt jobb har blivit oerhört dyrt.

Det vi pratar om i dag är inte en generell nedsättning utan en selektiv nedsättning. Det är alltså någonting helt annat. Vi skriver också i betänkandet att vi ska följa utvecklingen och också utvärdera resultatet, vilket naturligtvis är väldigt bra.

I denna fråga har Moderaterna lämnat in en reservation. Man skriver bl.a. att det inte är sannolikt att EG-kommissionen skulle ha någon synpunkt på om även jordbruk, fiske eller transporter skulle tas med i underlaget för den selektiva nedsättningen.

Jag kan bara konstatera att EU:s statsstödsregler är som de är. När det gäller begränsningen av stöd till jordbrukssektorn framgår det av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn. Det är riktlinjer 2000/C28/02, om jag ska vara riktigt noggrann. När det gäller kol- och stålsektorn styrs de bestämmelserna av EKSG-fördraget, alltså det fördrag som reglerar kol- och stålsektorn. Fiskefrågor regleras i EG-fördragets bil. nr 1. Så här kan man fortsätta. När det gäller transportsektorn har Lennart Axelsson redan talat om vilket regelverk som styr.

Man kan naturligtvis, som Moderaterna, ha synpunkter på EU-kommissionen och dess agerande. Och man kan göra som Moderaterna hemma i mitt län, som går ut och slår på trumman och säger att det är fullständigt ofattbart att regeringen vill undanta den och den sektorn. Men vi har ju – det kan vara bra eller dåligt – att förhålla oss till EU-kommissionens regelverk i detta.

Sedan har utvidgningen av den särskilda skattereduktionen diskuterats. Det har riktats en hel del kritik mot detta avsteg från likformigheter i beskattning, ytterligare ett krångligt regelverk osv. Ja, det kanske man kan säga att detta innebär. Men det här är ju en tillfällig reduktion, som gäller för år 2002 och som faktiskt är riktad till den del av pensionärskollektivet som inte kan nås med rena skattesänkningar. Det är alltså en förbättring för låginkomstpensionärer.

Jag blir förvånad över att flera i reservationer hänvisar till att detta är ett onödigt krångligt system. Ja, låt det vara det då! Men det är faktiskt mer pengar till låginkomstpensionärer, och det tycker jag och majoriteten är positivt.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 129 CATHARINA HAGEN (m) replik:

Fru talman! Jag vill bara säga till Marie Engström att Moderaterna har tolkat reglerna om försumbart stöd på det viset att vi tycker att det är möjligt att lägga fram det utvidgade förslag som vi har, att det regionala stödet ska omfatta även jordbruk och fiske osv.

I sammanhanget kan det vara intressant att peka på relationerna i fråga om vad som anses vara försumbart stöd. EU-kommissionen säger där att under 100 000 euro, alltså ungefär 1 miljon kronor, anses som försumbart stöd. De här stöden uppgår inte ens till 100 000 kr per före-

*Sänkt mervärdesskatt
på böcker och tidskrif-
ter, en skattereduktion
för pensionärer, sänkta
socialavgifter i stöd-
området, m.m.*

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

tag. Man måste också se till de relationerna när man ska se vad som är rimligt eller inte.

Anf. 130 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! När Catharina Hagen nu tar upp taket för det försumbara stödet är det ju nivån på nedsättningen av de sociala avgifterna som hon diskuterar, inte olika branscher. Men det är det som ni tar upp i er reservation, och det är det som ni har gjort er till tolk för, att regeringen medvetet vill undanta vissa branscher.

Det finns också ett mått av motsättning i det som ni moderater för fram. Ni skriver att ni egentligen är negativa till konventionell stödpolitik och att ni tycker att nedsättning av socialavgifter är ett bättre sätt. Men i fråga om bidrag till företag säger ni nej. Ni drar t.ex. i ert budgetförslag ned på bidrag till företagsamhet som via landsbygdsstöd och annat kanaliseras ut från länsstyrelserna, inte minst inom stödområde A.

Jag tycker att det finns en motsättning i ert resonemang här. Därför kan jag inte riktigt förstå att ni å ena sidan med näbbar och klor slåss för att företag i stödområde A ska kunna få olika typer av fördelar, och å andra sidan egentligen inte tycker om stöd till företag.

Anf. 131 CATHARINA HAGEN (m) replik:

Fru talman! När det gäller stöd till företag har vi sagt att om man ska ha det är det bättre med generella sänkningar av socialavgifterna än speciella stöd. Vi menar då att om just företag i den här regionen ska ha något stöd, är alltså en sänkning av socialavgifterna bättre. Det styr inte verksamheten på samma sätt som olika anställningsstöd.

Själva minskningen av kostnaderna för företagen gör att företagen får en bättre situation, och deras vinstmöjligheter ökar. Det är just bristen på lönsamhet som gör att många företag inte kommer till stånd. Då är det här i alla fall ett generellt sätt att stödja företagen, även om det bara är inom en region.

Anf. 132 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag har faktiskt lite svårt att följa Moderaternas resonemang i den här frågan. Meningen med att ha ett selektivt stöd var väl ändå att man ska hjälpa företag inom stödområde A eftersom de i flera hänseenden har sämre förutsättningar än andra företag. Catharina Hagen säger att lösningen vore en generell sänkning av arbetsgivaravgifterna. Det är faktiskt inte det som vi diskuterar. Vi diskuterar någonting annat.

Den kritik som man för fram i reservationen tycker jag Catharina Hagen har väldigt svårt att formulera här i kammaren. Jag tycker att det i långa stycken egentligen handlar om ren populism från Moderaternas sida. Egentligen känner man mycket väl till det regelsystem som vi har att hålla oss till. Det är bara att beklaga detta.

Anf. 133 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Göran Persson har sagt att det som har gjort den största skillnaden när det gäller de budgetar som har lagts under den här mandatperioden har varit Miljöpartiet. Detta är ett betänkande som verkligen tydligt visar på vilket sätt Miljöpartiet har åstadkommit den här skillna-

den. Här finns det en del förslag som vi är mycket glada att kunna genomföra tillsammans med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Det gäller framför allt sänkningen av mervärdesskatten på böcker. Det gäller också miljöanpassade förmånsbilar som nu ges en skjuts framåt. Vi är också glada över att det blir en skattereduktion för pensionärer.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Ni som gick utanför det här huset i dag mellan klockan elva och tolv kunde titta på de bilar det handlar om, nämligen de miljöanpassade bilar som finns att köpa i Sverige. Om vi tog till oss den bästa miljötekniken skulle vi komma ganska långt på vägen att lösa många av de miljöproblem vi har. Men tyvärr är det inte så att vi köper den bästa tekniken eftersom den är dyr i början. När det gäller bilar är det dyrt så länge det är små serier.

Vi i Miljöpartiet menar att vi måste stimulera teknik som är bra för miljön. Ett sätt att göra det är att sänka förmånsvärdet för miljöanpassade förmånsbilar. För el- och elhybridbilar justeras förmånsvärdet till 60 % av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil. För bilar som drivs med alkohol eller annan gas än gasol ska justeringen göras till 80 % av förmånsvärdet för jämförbara bilar.

Varför gör vi då detta? Som flera har sagt är mycket av nybilsförsäljningen i dag förmånsbilar. Vi vill få i gång en rejäl försäljning av dessa miljötekniskt bättre bilar, och framför allt vill vi få fram bilar som sedan så småningom kan säljas på andrahandsmarknaden så att de här bilarna kommer ut till vanliga människor. Om vi tittar på hur bilar omsätts i Sverige i dag kan vi se att förmånsbilarna ganska snabbt hamnar hos en ny ägare. Detta är alltså ett sätt att se till att den här tekniken sprids hos gemene man.

Vi tycker att detta är oerhört bra och väsentligt. Vi kan också ha förståelse för att vi gör detta under en kort tid till att börja med, nämligen under tre år för el- och elhybridbilar och under fyra år för bilar som drivs med alkohol och annan gas än gasol. Vi är övertygade om att detta kommer att ge den skjuts för den här tekniken som behövs. Även om många tycker att bilen är bra är det inte precis bensinen i tanken man tycker är bra, utan det är den frihet och den rörlighet som bilen kan ge. Om vi kan hitta något annat drivmedel än den bensin som vi vet åstadkommer mycket problem – inte bara klimatförändringar utan också utsläpp av kväveoxider och många cancerframkallande ämnen – skulle vi kunna kombinera det bra med bilen med en teknik som kan vara acceptabel för framtiden.

Vi i Miljöpartiet tror inte alls att just de här teknikerna är de enda som kommer att vara det man väljer så småningom. Det är mycket möjligt att det kommer att vara vätgastekniken som så småningom slår ut den här tekniken. Men genom att få i gång en teknikutveckling som visar vägen ger vi nu Sverige möjlighet att bättre klara regeringens klimatmål, och det är också någonting som Miljöpartiet har varit med och samarbetat om i en proposition som diskuterades för någon vecka sedan. Vi tycker att detta är oerhört väsentligt och ett mycket stort framsteg för en framåtsyftande miljöpolitik.

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stöd-området, m.m.

Vi i Miljöpartiet tycker också att det är mycket bra att vi nu gör en särskild skattereduktion för de pensionärer som har minst i plånboken varje månad. Det är viktigt. Det finns många som har det svårt i dag och lever på låga pensioner. Vi tycker att det är oerhört väsentligt att göra en förstärkning för den gruppen. Sedan kan man naturligtvis diskutera tekniken för detta, men vi tycker att det här förslaget är mycket bra. Det är också med i den budgetproposition som vi har lagt fram tillsammans med Vänsterpartiet och regeringen.

Sverige behöver läsa mer. Vi går mot ett samhälle som har allt fler datorer. Vi i Miljöpartiet menar att den mervärdesskattesänkning på böcker och tidskrifter som vi föreslår i det budgetbetänkande som ligger till grund för detta är oerhört väsentlig. Det kommer Ewa Larsson att tala mer om. Jag hoppas att vi inte behöver strida om petitesseer utan kan se att detta är ett steg framåt för kulturen och att det ger unga en möjlighet att hitta in i bokens värld.

Det krävs alltmer av människor på arbetsmarknaden. Läskunnigheten blir faktiskt väsentligare i och med datatekniken och inte tvärtom, som man kanske har trott.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 134 EWA LARSSON (mp):

Fru talman! Människor använder ord för att beskriva en tavla, men det är mycket ovanligt att en konstnär målar en tavla för att beskriva en roman. Jag har då aldrig sett någon sådan tavla.

Språket är grundbulten i mänsklig social samvaro och vårt gränssnitt mot omvärlden. Utan språk är det svårt att tänka sig samhällsbygge och civilisation. Medge att språk underlättar kommunikation, budgetproposition och motioner om sänkt bokmoms.

Fru talman! Det var i samband med Kulturutredningen 1994 som jag började arbeta med bokmomsfrågan här i riksdagen. I slutbetänkandet tog vi upp frågan om kultur moms därför att EU-inträdet krävde moms på kultur. Vi sade att i det fortsatta övervägandet om kultur moms borde också litteratur moms ingå. Vi sade även att eventuell kultur moms borde ligga på lägsta skattesatsen, 6 %. Vi i det här avseendet var företrädare för samtliga partier i riksdagen.

Majoriteten införde sedan EU-lydigt en kultur moms på 6 % på tidigare helt moms befriad kultur men lät litteratur moms ligga kvar på 25 %. Miljöpartiet röstade emot den utvecklingen.

År 1996 kom nästa utredning. Den skulle kartlägga situationen för boken och kulturtidskrifterna och pröva hur ändamålsenliga nuvarande insatser för läsandet var. Döm om vår förvåning och bestörtning när inte bokmomsen inkluderades i uppdraget. Även utredaren Anna-Greta Leijon uttryckte stor förvåning.

Samtidigt kunde konstateras att klasskillnaderna inom hela kulturområdet minskade, men Mediabarometern 1996 slog fast att män, och i synnerhet unga män, läste och skrev allt mindre. Vi i Miljöpartiet tog också upp problemen med den ökade språkförbistringen mellan könen, svårigheterna att förstå varandra och alla de problem som det kan medföra i samvaron med varandra.

Fru talman! När utredningen blev klar 1997 innehöll den enligt Miljöpartiet få fruktbara tankar som skulle kunna resultera i att litteraturen nådde ut till flera medborgare. Verkligheten för barn i skolan hade under tiden försämrats katastrofalt. Mellan 1989 och 1996 minskade inköpen av läromedel för grundskolan med 12 % räknat i fasta priser. Det innebär ungefär 500 kr per elev och år för läromedel. I dag ligger summan på samma katastrofalt låga nivå. De satsningar som gjorts under åren har inte givit utslag i skolans värld.

Vi i Miljöpartiet är övertygade om att en sänkt bokmoms kommer att slå igenom även i skolan. För att riktigt komma åt de brister som finns på läromedelssidan behövs också en kraftfull attitydförändring i kommunerna så att mer än dagens 1 % satsas på just läromedel.

Och så har vi dagens gåta:

”Flitigt läsa gör dig klok,
Därför läs varenda bok.”

Vi får se om någon vet vem som har sagt detta.

Mina vänner! Så har åren gått. Under 1990-talet lades en tredjedel av landets biblioteksfilialer ned. Politiker har talat om IT:s välsignelser och glömmar att det utan språk inte går att kommunicera via IT. Skolor satsar på datorer upp till fyra gånger mer i pengar räknat än vad en elevs läromedel kostar. Miljöpartiets oro har hela tiden ökat, i synnerhet som vi nu kunde se att läsandet bland de yngre barnen minskade. Kvällstidningarna införde veckobilagor som kom att se ut som vilken veckotidning som helst men med 6 % moms.

Orättvisorna och ologiken ökar, och Miljöpartiet motionerar och debatterar. Så, vid årets budgetförhandlingar fanns det äntligen en samsyn kring att medel för momssänkning för böcker och tidskrifter ska avsättas, men det satt bra långt inne. Det ryktas om att en av Vänsterns ledamöter i skatteutskottet har hotat med att lämna utskottet om bokmomssänkningen skulle bli realitet, men man ska inte tro på allt man hör.

Fru talman! Barn behöver se sina föräldrar läsa. Då ska föräldrarna också ha råd att köpa böcker. Dessutom tror vi att riksdagens beslut kommer att fungera preventivt, för vi visar att vi tror på boken. Och gratis alla studerande, som nu får billigare kurslitteratur! Ni spar uppemot 2 000 kr per år i inköpskostnader, en utgift som oftast finansieras med lånade pengar.

Boken ska nu slippa straffbeskattas. Den ska numera inte anses vara lyxvara utan vara tillgänglig för alla. Också tidskrifter får anses vara av värde och får samma skattesats som tidningar. Och äntligen kan en momssänkning få anses vara ett steg på vägen till breddat och ökat läsande i landet.

Anf. 135 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! I alla andra sammanhang och vid alla andra tidpunkter skulle jag inte varit det minsta avundsjuk på eller velat byta kläder med Lennart Kollmats, som gått från att vara kulturpolitiker till att bli skattepolitiker, men i dag skulle jag faktiskt för ett kort ögonblick vilja vara skattepolitiker och kunna ta åt mig äran av att i riksdagens skatteutskott

*Sänkt mervärdesskatt
på böcker och tidskrifter,
en skattereduktion
för pensionärer, sänkta
socialavgifter i stöd-
området, m.m.*

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

ha fattat det kloka beslutet att sänka mervärdesskatten på böcker och tidskrifter.

Många läsare, förhoppningsvis också nya läsare, kommer i framtiden att jubla och fira att man kan få tag i böcker till en lägre kostnad, inte minst – som Ewa Larsson var inne på – de studerande. Jag tänker inte gå in på någon exercis om vem som har betytt mest. Jag konstaterar bara att vi alla vet hur konstellationen har sett ut här i riksdagen. Jag vill hävda att de s.k. stödpartierna, som jag vill kalla samarbetspartierna, tillsammans med regeringen har all anledning att känna sig stolta i dag.

Det räcker inte att som Lennart Kollmats säga att Folkpartiet och t.o.m. Kristdemokraterna har avsatt pengar i budget för detta. Ingår man i ett samarbete kan man inte börja driva frågor i förhandlingar genom att avsätta pengar i budget. Sådana förhandlingar drivs under förtroende och inte i medierna. Jag tycker själv som vänsterpartist att det har varit en lång och ibland tröstlös kamp, och jag tror att man också i Miljöpartiet har känt detsamma, men i dag har vi de facto fått ett budgetförslag och ett betänkande från skatteutskottet som innebär att skatten på böcker och tidskrifter kommer att sänkas.

Talet om vem som har gjort mest är nu slut. Vi kan konstatera att den nuvarande konstellationen i Sveriges riksdag vidtar åtgärder. Det har tidigare funnits några, om än inte så många, möjligheter att genomföra dessa åtgärder, men dem har man inte tagit fasta på.

Sedan kommer en rad olika tveksamheter, och jag ska erkänna att det för oss i Vänsterpartiet i huvudsak var sänkningen av momsen på böcker som vi trodde var sannolik och som vi trodde att vi skulle kunna uppnå. Jag tycker dock att det är bra att det blev en så bred åtgärd. Var man än sätter gränsen kommer det att uppstå gränsdragningsproblem, och jag tycker att det är rimligt att ha en likvärdig beskattning av all tryckt litteratur, även av tidskrifter osv. Oavsett om det gäller en dagstidning, en tidskrift eller en bok är det rimligt att vi låter läsaren avgöra vad han vill lägga sina pengar på och att vi, så att säga, inte moraliserar över detta val.

Jag tror också att ju mer man läser, desto fortare lämnar man de porr-blaskor som någon tidigare talare tog upp och går över till Dostojevskij och andra intressanta författare. Jag tror att det kan vara en rimlig utveckling. När många läser kommer man att växa i sitt läsande och gå över till det som vi kan tycka är kvalitativ litteratur. Vi ska dock inte moralisera över läsarna via skatten.

Här har tagits upp gränsdragningsproblem vad gäller bilagor i form av cd-skivor osv. Om detta visar sig vara ett stort problem, får det väl åtgärdas. Jag kan bara konstatera att vi även i dag har dagstidningar och kvällspress som skickar med bilagor i form av cd-skivor, cd-romskivor osv., så detta är inte något nytt problem. Detta får lösas genom speciella åtgärder.

Fru talman! Jag vill avsluta med att med stor glädje ställa mig bakom utskottets förslag under punkt 1, som går ut på att vi ska sänka mervärdesskatten på böcker och tidskrifter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU13
Ändringar i de särskilda skattereglerna för vissa andelsägare i fåmansföretag, m.m. (prop. 2001/02:46 och skr. 2000/01:64).

Ändringar i de särskilda skattereglerna för vissa andelsägare i fåmansföretag, m.m.

Anf. 136 CARL ERIK HEDLUND (m):

Fru talman! I dag ska vi bl.a. behandla en proposition som rör förutsättningar att driva företag i Sverige. Med tanke på alla uttalanden om behovet av fler företag, företag som växer, företag som skapar välstånd för hela nationen, skulle man förvänta sig något nytt och positivt.

Men bakom betänkandets rubrik, *Ändringar i de särskilda skattereglerna för vissa andelsägare i fåmansföretag*, finns tyvärr inga positiva förändringar utan endast ett fullföljande av den skrivelse som regeringen lämnade till riksdagen i februari och som innebär en retroaktiv skärpning av skattereglerna för fåmansföretagare.

I stället för att lägga ned tid och resurser på att försöka täppa till krypål i skattelagstiftningen borde regeringen ägna sig åt att försöka förstå den verklighet som är småföretagarnas vardag. Trots att de är inlåsta och insnärjda i komplicerade regelverk inom ett stort antal lagområden kämpar företagarna vidare för att kunna driva sina företag med vinst.

Som belöning för deras insatser beskattas den vinst som uppstår i ett fåmansföretag hårdare än i ett företag med många delägare.

En aktiv fåmansföretagare beskattas hårdare än en passiv ägare i samma företag.

En anställd i ett fåmansföretag med optioner eller aktier i företaget beskattas hårdare än utomstående aktieägare i företaget.

Fru talman! Kan man kalla detta rättvist?

Hur kan riksdagsmajoriteten år ut och år in acceptera att en grupp medborgare diskrimineras på detta sätt?

Varför har vi denna diskriminering?

Jo, orsaken är att vi har en progressiv statlig inkomstskatt. För att förhindra att en företagare kan ta ut en del av sin inkomst som kapitalinkomst, för vilken han ska betala 30 % skatt i stället för 56 %, har vi dessa förhatliga s.k. 3:12-regler.

Fru talman! Att jämställa en trygg inkomst av tjänst, t.ex. i en statlig myndighet, med en företagares i allra högsta grad osäkra inkomst är feltänkt. Risken att behöva förlora allt om företaget går i konkurs borde rimligtvis kompenseras med en riskpremie. Men i Socialdemokraternas värld gäller det omvända synsättet. I stället för att få en reduktion på skatten på grund av risknivån bestraffas andelsägaren i ett fåmansföretag med en diskriminerande extra skatt. Så kan vi inte ha det! Det är hög tid att sluta diskriminera fåmansföretagen i Sverige.

Genom denna beskattning reduceras företagarens avkastning på dennes risktagande. Detta i sin tur innebär att färre företag bildas och att färre företag växer. Det är därför inte underligt att Sverige ligger långt efter andra länder när det gäller andelen små och medelstora företag. Mindre än 3 % av vuxna svenskar är engagerade i nyföretagande. Vi

ligger hästlängder efter USA, och vi ligger efter våra grannländer Norge, Danmark och Finland.

Av Sveriges 50 största företag har inget etablerats under de senaste 30 åren!

Lågt nyföretagande är ett stort bekymmer för servicen i samhället, för tillväxten och därmed också för våra möjligheter att klara att ha en välfärd som är i nivå med genomsnittet för EU-länderna eller OECD. Att vi halkar efter så mycket i OECD:s välfärdsstatistik kan till en inte så liten del kopplas till de diskriminerande 3:12-reglerna. Få nya företag – låg tillväxt.

För något år sedan slopades efter en flerårig debatt äntligen ett antal s.k. stopplagar som diskriminerade fåmansföretagarna. Nu har regeringen efter domar i Regeringsrätten fått klart för sig att det finns vissa möjligheter för företagen att ytterligare begränsa skatteuttaget i vissa situationer. Reflexmässigt måste denna möjlighet täppas till.

När det gäller skrivelsen till riksdagen i februari med en retroaktiv tillämpning från den 2 februari och ett förslag till ny lag först i dag, mer än tio månader senare, måste man säga att här agerar regeringen med snabbhet och stark vilja. Men när det gäller att skapa förbättringar i företagarklimatet drar man allt i långbänk.

Redan regeringens egen småföretagsdelegation hade år 1997 med 3:12-reglerna på sin lista över de mest angelägna reformerna. Men regeringen vill inte skynda. En utredning tillsattes om stoppreglerna för fåmansbolag som också resulterade i att de allra flesta stoppreglerna försvann – men inte 3:12-reglerna, för utredningens direktiv var i klartext att dessa *inte* skulle vara föremål för utredning! Först efter starka påtryckningar från oppositionen och näringslivet tillsätts en utredning som ska belysa 3:12-reglerna och komma med förslag. Den utredningen har av olika skäl blivit kraftigt försenad.

Fru talman! Tänk om vi hade samma beslutsamhet och samma snabbhet när det gäller att åstadkomma förbättringar för företagandet som när det gäller att täppa till hål i skattelagstiftningen!

I stället för att ta i problematiken har regeringen under senare år sett till att synnerligen komplicerade lagändringar tillkommit som på marginalen skapar vissa lättnader för fåmansföretagare. De här reglerna är så komplicerade att det är ytterst få som själva kan göra beräkningarna. Nu finns det dataprogram som klarar av det, och det kan ju vara en tröst men så ska det inte behöva vara. Varför ska man behöva utnyttja särskild expertis för att kunna deklarerera?

Löneinkomsttagares deklARATIONER blir enklare, men företagares blir mer komplicerade.

Vår uppfattning är att om andelsägare som är aktiva i ett fåmansföretag tagit ut en marknadsmässig lön, är den vinst som därefter uppstår rimligtvis avkastning på den risk som företagandet innebär och ska beskattas som inkomst av kapital.

Vad är då en marknadsmässig lön? Ja, med den statistik som finns i Sverige skulle det inte vara alltför svårt att kunna bestämma vad som är marknadsmässig lön för olika kategorier. Med lite god vilja kan detta ordnas. Men om man inte vill ta i problemet händer ingenting.

Ett annat problem som direkt hänger samman med 3:12-reglerna är den nya s.k. pomperipossaeffekt som uppstått för delägare i fåmansföre-

tag när företaget sålts i utbyte mot aktier i det köpande företaget. Oftast har säljarna fått förbinda sig att inte sälja aktierna förrän efter en viss tid – två tre år är en vanlig period. Affären betraktas som genomförd när aktierna överlämnats, och reavinsten beräknas efter dagen för överlåtelsen. Nu har många av de köpande företagens aktier sjunkit kraftigt eller t.o.m. blivit helt värdelösa. För dem som inte betraktas som andelsägare i fåmansföretag är detta naturligtvis smärtsamt, men kapitalförlusten kan matchas mot kapitalvinsten på de överlåtna aktierna. Lätt fångat, lätt förgånget. Det finns ju alltid risker i allt företagande.

Men, fru talman, för dem som är aktiva delägare i det första bolaget är verkligheten en annan. Halva reavinsten, som visserligen bara finns på papperet, ska tas upp som inkomst av tjänst. Den kapitalförlust som görs kan inte matchas mot inkomst av tjänst. Därför sitter nu ett antal entreprenörer med jättehöga skatteskulder utan att i verkligheten ha någon inkomst. Detta, fru talman, är en effekt av en diskriminerande lagstiftning, men vi ska inte förlora hoppet om en förändring!

Vi kan i dag ta ett stort steg mot förbättringar för småföretagen. Låt mig citera följande:

”Vi föreslår någon form av schablon för beräkning av marknadsmässig lön. Då kan också reavinstskatt som uppstår vid försäljning av ett framgångsrikt fåmansbolag och underlag för ett kapitalbeskattat utdelningsbelopp ges en rimlig bedömning.”

Detta skrev Per Rosengren och Marie Engström i gårdagens Dagens Industri. Vad bra! Välkomna till oss i Moderaterna, Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centern!

I reservation 1 skriver vi: ”Grundläggande bör vara att all avkastning utöver en marknadsmässig lön skall beskattas som inkomst av kapital.”

Fru talman! Det verkar som att vi kan få ett genombrott i en viktig fråga här i dag, om Vänstern står för vad jag nyss refererat. Svenska småföretagare skulle säkert uppskatta om Vänsterpartiet i dag röstade med oss och visade att man verkligen menar något med skrivierna.

Fru talman! 3:12-reglerna är en fläck på Sveriges fana – för att travestera Verner von Heidenstam.

Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 137 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Kristdemokraterna anser att fåmansbolagsreglerna, de s.k. 3:12-regler som regeringen utformat, är kontraproduktiva. De för absolut inget positivt med sig. Deras enda syfte är att se till att driftiga personer som startar och äger fåmansbolag inte ska tjäna för mycket pengar.

På papperet kan det se ut som att regeringen med dessa stränga regler får in mer skatt från företagen. Kristdemokraterna är övertygade om att 3:12-reglerna tvärtom leder till lägre skatteintäkter på lång sikt. Reglerna skrämmer alldeles för många människor från att vilja driva och starta nya företag. Skattejurister uppmanar t.ex. tillväxtföretag att så snabbt som möjligt lämna landet för att undkomma de svenska fåmansbolagsreglerna. Detta är en mycket olycklig utveckling för det svenska näringslivet.

I stället för att ha sin utgångspunkt i kapitalets avkastningsandel av en utdelning och låta all överskjutande utdelning vara inkomst av tjänst borde man göra tvärtom. Man borde genom en schablon fastställa den normala lönen för en fåmansföretagare och därefter låta all överskjutande utdelning vara inkomst av kapital. På det sättet får man en större jämställdhet mellan beskattning av fåmansföretag och företagsformer.

Fördelarna med en normallönemodell är flera. Investeringar i fåmansföretag skulle belönas på ett rimligt sätt jämfört med andra investeringar. Reglerna blir enklare. Administrationskostnaderna för fåmansföretagaren skulle minska, och stabiliteten och förutsägbarheten för fåmansföretaget skulle öka.

Givet att företagaren kontinuerligt tar ut en normal lön kan eventuell reavinst vid avyttring av andelarna i företaget anses vara inkomst av kapital och beskattas på det sättet.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationen i betänkandet.

Det finns många exempel där en delägare i ett fåmansföretag har sålt sin andel av ett företag som han en gång varit med att starta och gjort en stor vinst. Företagaren har som betalning tagit emot aktier från ett annat företag. På kontraktsdagen har dessa aktier kanske varit värda flera miljoner kronor. Den påföljande reavinstskatten har blivit omfattande, både som inkomst av kapital och som inkomst av tjänst. Av olika skäl har dessa aktier sjunkit i värde medan den f.d. fåmansföretagaren varit förhindrad att sälja dem – som vi nyss har hört – på grund av ingångna avtal. Han eller hon har därför lämnats med en omfattande skatteskuld utan tillgångar att betala den med.

Kristdemokraterna anser att det är symptomatiskt för ett krångligt regelverk att företagare försöker undkomma de s.k. 3:12-reglerna. Betänkandet som vi nu har att besluta om är inget annat än ett försök att täppa till håll som företagare försöker finna i detta krångliga regelverk. För varje ny regel som regeringen inför för att täppa till regelverket blir det dessutom än krångligare. Till sist har Sveriges fåmansföretagare en djungel av regler, undantag och system att hålla sig till. Skattemyndighetens tjänstemän får nya regler att sätta sig in i och tolka. Skaran som begriper alla dessa regler blir följaktligen allt färre, och företagarna tvingas i allt större utsträckning att anlita skattejurister.

Det följer av sig självt att ett sådant komplicerat regelverk i sig hämmar investeringar och utveckling. Regeringens inställning angränsar nästan till ren diskriminering av mindre företag som leds av sina ägare.

I stället för att ständigt kontrollera att ingen får för låg skatt borde regeringen ägna sig åt att skapa ett företagsklimat där fler upptäcker möjligheten att starta företag.

Det skulle vara så inspirerande att stå här i kammaren och debattera med riksdagens ledamöter om hur vi snabbast och enklast kan förbättra företagarklimatet i Sverige. I dag är det precis tvärtom. Majoriteten ska i dag besluta om ett regelverk som än en gång ska förtätas och försvara ett regelverk som för länge sedan har blivit ohanterbart.

Fru talman! När ska regeringen inse att vad Sverige behöver är ett näringslivsklimat som skapar arbete och tillväxt? När ska regeringen inse att statens roll inte är att jaga skattebaser utan se till att det växer upp nya?

Anf. 138 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Jag har noterat att de argument jag tänkte anföra till stöd för reservationen i betänkandet redan har berörts av tidigare talare. Jag finner därför inte anledning att återupprepa dessa välgrundade argument. Jag nöjer mig med att ansluta mig till bifallsyrkandet till reservationen.

Jag ser med intresse fram mot vänsterpartisternas beteende vid den kommande voteringen. Då kommer det nämligen att avslöjas om Per Rosengrens och Marie Engströms inlägg i Dagens Industri är ärligt menat eller ännu ett i raden av utspel som saknar täckning i Vänsterpartiets politiska agerande i denna kammare.

Anf. 139 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Det är nästan frestande att instämna i Rolf Kenneryds inlägg. Jag ska göra ett något längre inlägg.

Vad det något jag fick klart för mig när jag bytte ansvarsområde från kultur till skatter var det att skatteregler för fåmansföretagare är mycket komplicerade. När jag försökt att läsa in olika avsnitt har jag förstätt vad man menar. Det är inte konstigt att man drar sig för att vara företagare. Samtidigt finns det kanske hopp, eftersom det pågår en utredning om att förenkla reglerna.

Den borde ha varit klar nu och kommit med sina förslag. Men det tycks dra ut på tiden. Skälet är kanske att reglerna är så komplicerade att man inte vet hur man ska förenkla dem. Under tiden är det uppenbart att regeringen föredrar att försvåra för fåmansföretag. Den kommer t.o.m. med förslag till förändringar som uppfattas som retroaktiv lagstiftning. Det har också nämnts här tidigare från medreservanterna.

Ibland undrar jag om finansministern över huvud taget funderar på att vi i Sverige behöver mängder av företag och inte minst små. Jag tror att han faktiskt gör det. Men resultatet av tänkemödorna blir så konstiga och komplicerade att de motverkar sina syften. Företagen är en förutsättning för vår välfärd. Då vore det rimligt att anstränga sig än mer att förenkla och underlätta att både starta och driva företag.

Regeringen har en felaktig prioritering. Det viktiga nu är att sätta till alla klutar för att få fram nya enklare regler och inte att jaga tänkbara möjligheter att hålla nere skatten med nuvarande regler. Det behövs nya regler och det snabbt.

Den utredning som arbetar med frågorna tillsattes 1999. Det är beklagligt att den har utsträckt tid till den 31 maj nästa år. Det innebär att utredningen sedan ska remissbehandlas och bearbetas i departement. Det finns risk för att förändringar inte träder i kraft förrän den 1 januari 2004. Det var väl ändå inte meningen med en utredning som tillsattes 1999.

Rent sakmässigt kan jag konstatera att den föreslagna, i praktiken retroaktiva, lagstiftningen kan innebära att företag går in i åtaganden som de skrivit avtal om i förvisning om hur reglerna ser ut men där reglerna ändras så att företaget råkar ut för oförutsedda konsekvenser.

Fru talman! Det är inte bra och bör avvisas. Med det yrkar jag bifall till reservationen under punkt 1.

Anf. 140 PER-OLOF SVENSSON (s):

Fru talman! Som tidigare sagts behandlar vi just nu skatteutskottets betänkande SkU:13.

I skrivelsen till riksdagen i februari 2001 aviserade regeringen kommande ändringar i 3:12-reglerna mot bakgrund av hur reglerna tillämpats i avgöranden i Regeringsrätten. Enligt skrivelsen var det för att förhindra att de gällande bestämmelserna utnyttjas för omfattande skatteplanering i syfte att erhålla skattelättnader som regeringen aviserar den nu aktuella propositionen.

I propositionen som föranlett detta betänkande föreslås tre ändringar i de särskilda skattereglerna som gäller för vissa andelsägare i fåmansföretag – de s.k. 3:12-reglerna – samt en ändring i reglerna om beskattning i inkomstslaget tjänst vid underprisöverlåtelse.

Regeländringarna är påkallade på grund av att nuvarande lagstiftning ger möjlighet att genom olika konstruktioner av bolagsupplägg komma ifrån att betala den skatt som det var avsett att de berörda skulle ha betalt.

För oss socialdemokrater är det en rättvisefråga att skattelagstiftningen ska verka lika mot alla i det kollektiv som lagstiftningen vänder sig till. Det får inte vara så att några kan krypa undan ansvar och överlåta till resterande del av kollektivet att betala den skatt som det var avsett att hela kollektivet skulle betala.

Det hade naturligtvis varit bra om översynen av de s.k. 3:12-reglerna redan varit färdig, men bl.a. på grund av ärendets komplexitet är så inte fallet. För den skull kan man inte låta bli att täppa till de kryphål som upptäckts under resans gång.

Man kan heller inte påstå att detta nya förslag krånglar till det ytterligare för fåmansföretagarna i allmänhet då det ju bara vänder sig mot dem som med olika former av lösningar och konstruktioner försöker att komma undan den skatt som lagstiftaren ansett att de ska betala.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 141 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Det föreliggande betänkandet har vi på riksdagens bord med anledning av kringgående av de regler som finns. I Vänsterpartiet anser vi att alla ska behandlas lika och att regler ska gälla lika för alla. Nu har det visat sig att de regler som finns kan kringgå framför allt av dem som har mycket pengar och mycket kapital. De kan genom olika bolagsbildningar kringgå den lagstiftning som finns. Då är det ganska naturligt att man täpper till de möjligheterna till kringgående.

Jag instämmer i det som Per-Olof Svensson sade, att det hade varit bra om 3:12-utredningen hade varit klar. Jag läser i reservationen från de fyra partierna m, kd, c och fp. Det de skriver i reservationen är följande:

”Vi föreslår därför att riksdagen avslår propositionen i denna del.” Vill man inte ha likformighet, att alla ska behandlas lika i regelsystemen, ska man naturligtvis avslå propositionen. Om man tycker att storleken på plånboken eller möjligheter att anlita skattejurister och bilda bolag för att på det sättet kringgå det är okej, då ska man avslå propositionen. Men som sagt har vi en annan uppfattning.

”Vidare bör riksdagen tillkännage till regeringen att den bör arbeta skyndsamt med ett förslag om reformerade skatteregler som är ägnat att stimulera tillväxt och nyföretagande bland mindre och medelstora företag. Utgångspunkten för en reform bör vara att delägare i fåmansföretag skall beskattas på samma sätt som delägare i icke fåmansägda företag.” skriver reservanterna. Sedan kommer man till principen. Det är första gången jag läser detta hos moderaterna och kristdemokraterna. Sist vi hade en debatt stod det i reservationen från moderaterna och kristdemokraterna att man skulle slopa 3:12-reglerna, ta bort dem. Men nu är det nyanserat. Nu inser man tydligen att det behövs någon form av klyvningsregler.

Vi har lanserat samma modell med den lilla skillnaden att vi tror att det kan bli nödvändigt att ha tak. Där tror jag att vi har samma uppfattning som Företagarnas riksorganisation, som anser att man inte kan ta över hela utrymmet och beskatta under kapital, utan det måste finnas ett visst spann.

Så ställer man oss inför: Upp till bevis. Men jag vet inte vad det är som ska bevisas. Precis det som ni skriver i reservationen sker ju. Man håller på och utreder 3:12-reglerna. Man kan inte bara komma tillbaka – om vi skulle bifalla detta – på nyåret med en färdig lagstiftning. Utredaren har haft vissa problem med reglerna och hur klyvningsregeln ska fungera. Att bifalla denna reservation innebär ingen som helst förändring i förhållande till det arbete som i dag pågår inom regeringen.

Den aktuella problematiken med pomperipossaeffekten är vi fullkomligt medvetna om. Jag antar att det pågår någon form av arbete någonstans för att komma fram till en lösning. Och lösningen är i så fall naturligtvis att omvandla tjänsteinkomster till kapital så att man får kvitta dem mot kapital. Då löser man den problematiken, och då förlorar de här bara allt de har satsat och satt in, men de behöver inte betala skatt på förlusten. Det vore väl en ganska rimlig avvägning. Om man kan komma fram till en sådan lösning och om det då inte skapas möjligheter till skatteplanering osv. tror jag att en sådan lagstiftning kan genomföras retroaktivt. Det bedömer jag som fullt möjligt.

Det var roligt att höra Kenneth Lantz som säger att vi inte ska ha ett skattesystem som innebär att man är tvingad att anlita skattejurister. Men ni har själva varit med och infört expansionsmedel, räntefördelningsblanketter osv. som företagarna i dag inte klarar av själva. Vill man skapa samma beskattning för olika typer av juridiska företagsformer får man problem med en svår lagstiftning. Det vore bra om man i stället kunde acceptera att aktiebolagen har en form av beskattningsregler, enskilda firmor och handelsbolag en annan och att de inte hela tiden ska likställas. Det finns fördelar med olika företagsformer. Man väljer enskild firma av vissa skäl, på grund av enkelhet osv.

Den här debatten får vi nog återkomma till. Om reservationen skulle bifallas blir det som sagt ingen som helst förändring i det arbete som pågår inom Regeringskansliet. Det är oerhört viktigt, när det kommer ett förslag på riksdagens bord och när man skriver proposition på detta, att frågan är riktigt utredd.

Som jag sade förut beklagar jag att utredaren inte har varit klar tidigare, men nu hoppas jag att utredningen kommer den 31 maj. Problema-

tiken med pomperipossa kan nog brytas loss om viljan finns. Jag hoppas att vi kommer att få se något agerande från regeringen i den frågan.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.49 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då voteringen skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

14 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU2 Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Punkt 2 (EG:s framtida regionalpolitik)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v)

Votering:

159 för utskottet

154 för res. 1

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 73 m, 37 kd, 18 c, 13 fp, 15 mp, 2 -

För res. 1: 116 s, 38 v

Frånvarande: 14 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Maud Björnemalm (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet

Punkt 3 (Inriktning av den regionala utvecklingspolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (m, kd, c, fp)

Votering:

171 för utskottet

143 för res. 1

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 15 mp

För res. 1: 73 m, 37 kd, 18 c, 13 fp, 2 -

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 5 (Strukturumvandling och lokalisering av arbetstillfällen)

Godkännande av utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 3 (c)

Votering:

294 för utskottet

19 för res. 3

1 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 72 m, 38 v, 37 kd, 12 fp, 15 mp, 2 -

För res. 3: 18 c, 1 fp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 8 (Skattefrågor)

1. utskottet

2. res. 5 (m, kd, c, fp)

Votering:

169 för utskottet

143 för res. 5

2 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 37 v, 15 mp

För res. 5: 73 m, 37 kd, 18 c, 13 fp, 2 -

Avstod: 1 s, 1 v

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 10 (Kunskap och kompetens)

1. utskottet

2. res. 8 (m, kd, c, fp)

Votering:

171 för utskottet

143 för res. 8

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 15 mp

För res. 8: 73 m, 37 kd, 18 c, 13 fp, 2 -

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 12 (Ett program för hållbar tillväxt inom det nationella träklustret)

1. utskottet
2. res. 10 (m, kd, c, fp)

Votering:

171 för utskottet

143 för res. 10

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 15 mp

För res. 10: 73 m, 37 kd, 18 c, 13 fp, 2 -

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 13 (Riskkapital, lån och garantier)

1. utskottet
2. res. 11 (m, kd, fp)

Votering:

171 för utskottet

125 för res. 11

18 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 15 mp

För res. 11: 73 m, 37 kd, 13 fp, 2 -

Avstod: 18 c

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 18 (Utökad användning av bygdemedel och återföring av del av vattenkraftsvinster)

1. utskottet
2. res. 15 (v, c, mp)

Votering:

205 för utskottet

73 för res. 15

36 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 73 m, 12 fp, 2 -

För res. 15: 37 v, 2 kd, 18 c, 1 fp, 15 mp

Avstod: 1 v, 35 kd

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU6 Skattereduktion för fackföreningsavgifter

Punkt 1 (Skattereduktion för fackföreningsavgifter, fråga om avslag på propositionen)

Prot. 2001/02:46
12 december

1. utskottet

2. res. 1 i motsvarande del (m)

3. res. 2 i motsvarande del (kd)

4. res. 3 i motsvarande del (c)

5. res. 4 i motsvarande del (fp)

Förberedande votering 1:

20 för res. 3

13 för res. 4

279 avstod

37 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

36 för res. 2

18 för res. 3

259 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

74 för res. 1

37 för res. 2

203 avstod

35 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

171 för utskottet

75 för res. 1

68 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 15 mp

För res. 1: 73 m, 2 -

Avstod: 37 kd, 18 c, 13 fp

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkterna 2 och 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU7 Övergång till en konventionell beskattningsmetod för utländska skadeförsäkringsföretag

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU11 Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning, m.m.

Punkt 1 (Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 2 (kd)

4. res. 3 (fp)

Förberedande votering 1:

Kammaren biträdde res. 2 genom uppresning.

Förberedande votering 2:

78 för res. 1

36 för res. 2

199 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

189 för utskottet

75 för res. 1

50 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 18 c, 15 mp

För res. 1: 73 m, 2 -

Avstod: 37 kd, 13 fp

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkterna 2 och 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU12 Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.

Punkt 3 (Skattereduktion för förvärvsinkomster)

1. utskottet

2. res. 4 (kd)

3. res. 5 (c)

4. res. 6 (fp)

Förberedande votering 1:

Kammaren biträdde res. 5 genom uppresning.

Förberedande votering 2:

37 för res. 4

17 för res. 5

258 avstod

37 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

244 för utskottet

37 för res. 4

33 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 117 s, 72 m, 38 v, 15 mp, 2 -
För res. 4: 37 kd
Avstod: 1 s, 1 m, 18 c, 13 fp
Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 1 mp

Punkt 4 (Utvidgade regionala avdrag från socialavgifter)

1. utskottet
2. res. 7 (m)
3. res. 9 (c)
Förberedande votering:
74 för res. 7
18 för res. 9
220 avstod
37 frånvarande
Kammaren biträdde res. 7.
Huvudvotering:
184 för utskottet
75 för res. 7
54 avstod
36 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 118 s, 38 v, 13 fp, 15 mp
För res. 7: 73 m, 2 -
Avstod: 37 kd, 17 c
Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 1 c, 3 fp, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU13 Ändringar i de särskilda skattereglerna för vissa andelsägare i fåmansföretag, m.m.

Punkt 1 (Beskattning av andelsägare i fåmansföretag)

1. utskottet
2. res. i motsvarande del (m, kd, c, fp)
Votering:
170 för utskottet
143 för res.
36 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 118 s, 38 v, 14 mp
För res.: 73 m, 37 kd, 18 c, 13 fp, 2 -
Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 5 kd, 3 fp, 2 mp

Punkterna 2–4

Kammaren biföll utskottets förslag.

15 § En ny lag om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU10
En ny lag om självdeklarationer och kontrolluppgifter (prop. 2001/02:25).

Anf. 142 CARL FREDRIK GRAF (m):

Fru talman! Det är synd att se så många kolleger lämna kammaren nu när vi ska diskutera självdeklarationer och kontrolluppgifter. Men jag får leva med det.

I det här betänkandet behandlas ett antal förslag som i och för sig är en stor lagändring, men det materiella innehållet leder inte till så särskilt stora förändringar. Det är några punkter som jag vill nämna i det här sammanhanget, där vi har reservationer.

Först och främst tycker vi att det är på tiden att ändra beteckningen på självdeklaration till inkomstdeklaration. Det har också Riksskatteverket framfört i sitt remissyttrande. Det är logiskt, för det följer också de beteckningar som man använder i andra sammanhang på skattedeklarationerna.

Den andra punkten jag vill nämna handlar om de förslag som på något sätt berör balansen mellan myndigheter och enskilda. Det kommer bl.a. till uttryck i reservation nr 9 om kontrolluppgifternas omfattning.

Vi tycker att det är rimligt att den enskilde ska kunna få besked av skattemyndigheterna om vad som ska omfattas av en kontrolluppgiftsskyldighet. Av någon underlig anledning avvisar majoriteten detta. För att stärka rättssäkerheten tycker jag att det är viktigt att man genomför en sådan här ändring, som innebär att den enskilde kan få klara och entydiga besked från myndigheterna.

I en annan reservation diskuteras revisionsberättelse. Man ger revisorerna en delvis ny roll genom att de både ska vara revisorer åt företagen och kontrollanter åt skattemyndigheten. Vi tycker att det är viktigt att ansvaret för deklARATIONERNA och att informationen lämnas entydigt ligger hos den skattskyldige. Då kan man inte hamna i någon gränsdragnings-situation där någon säger att man inte vet, borde ha gjort eller något sådant. Ligger ansvaret på en funktion inom ett företag ökar möjligheterna till rättssäkerhet.

Till slut, fru talman, har vi i utskottet diskuterat en hel del på vilket sätt man ska utforma kontrolluppgiftsskyldigheten vid tillfälligt arbete. Mot bakgrund av det vill jag först säga att jag tycker att det är beklagligt att regeringen lämnar propositioner till riksdagen så sent att det i realiteten inte lämnas något större utrymme för att göra överväganden om förändringar i utskotten. Det borde vara på det sättet under höstriksdagen att de propositioner som läggs fram i avsikt att lagstiftningen ska träda i kraft den 1 januari naturligtvis bör läggas fram i samband med att riksdagen öppnar. Då har man en rimlig möjlighet att i utskotten behandla propositionerna på ett bra sätt och faktiskt också föreslå förbättringar.

Det var fallet när det gäller förslaget huruvida näringsidkare ska lämna kontrolluppgifter för ersättningar som ligger på 100 kr eller på 1 000 kr. Det fanns faktiskt en majoritet för att införa en gräns på 1 000 kr. När den här lagen infördes för många år sedan, på 50-talet, satte

man beloppet till 100 kr. Bara penningvärdesförändringen motiverar att man ska sätta beloppet till 1 000 kr.

Lagtekniska problem anfördes för att inte kunna lagstifta genom utskottets försorg under hösten.

Det är i vart fall bra att det i den eniga utskottstexten i denna del framgår att de motioner som bl.a. Moderaterna har väckt om att höja beloppsgränsen till 1 000 kr ska behandlas under inledningen av vårsessionen. Jag hyser gott hopp om att utskottet då ska kunna komma fram till en lösning som innebär att man kan införa samma kontrolluppgiftsskyldighet för privatpersoner som för näringsidkare.

Fru talman! I det här betänkandet finns ett stort antal reservationer. Självklart står vi moderater bakom alla reservationer med moderat partibeteckning. För att lämna ytterligare tid till morgondagens debattörer i andra ämnen avstår jag emellertid från att yrka på någon reservation.

Anf. 143 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Även jag står bakom våra reservationer till detta betänkande, men ämnar följa Carl Fredrik Graf's föredöme och inte yrka på någon reservation.

Kristdemokraterna delar regeringens förhoppning om att den nya lagen ska medföra en effektivare skattekontroll. Eftersom vi har en skattelagstiftning måste vi också ha kontrollstationer. Vi har ingen annan uppfattning än att staten ska få de skatteintäkter som riksdagen beslutat om. Vi måste således sträva efter att förbättra skattemoralen och höja effektiviteten. Det är inte helt säkert att rationalisering och effektivisering skapar de önskade förbättringarna.

Vid en gemensam inlämningsdag, den 2 maj, kommer av lätt förklarliga skäl arbetsbelastningen att bli betydligt intensivare. Därför har vi i vår motion aktualiserat frågan om det är möjligt att med nuvarande personalresurs hinna med en adekvat kontroll. Deklarationer som avgivits före den 2 maj ska således vara behandlade den 15 augusti. Det är nämligen det datum som gäller för att deklaranterna ska kunna erhålla besked den 15 september.

Även om detta endast gäller förenklade deklarerationer är det viktigt att vi får korrekta deklarerationer. Kristdemokraterna anser att personalresurserna är för små i dagsläget. Men det är inte endast av detta skäl som vi avgett reservation 1. Det är även med tanke på den korta handläggningstiden som vi vill lyfta fram den här frågan.

Fru talman! Det som också förvånar mig är sambeskattningen vid förmögenhet. Återigen påminns vi om att det är skillnad på sambo och gift. Det är ofattbart att regeringen inte kan frigöra sig från den särskilda beskattningen av gifta par.

Kristdemokraterna föreslår som en följd av detta att fribeloppet, enligt regeringens förslag, ska vara på 1,5 miljoner kronor för alla människor, så att sambeskattningen avskaffas. Därmed räddas ytterligare några från att trilla ned i den totala skatteströmmen.

Fru talman! Sedan är det frågan om ersättning vid tillfälligt arbete.

Kristdemokraterna har i sin motion Sk25 pekat på en gammal lag som ej uppdaterats till aktuellt krontal. Inte sedan 1956 har beloppsgränsen höjts för en näringsidkare som måste lämna kontrolluppgift till skattemyndigheten för tillfälligt arbete. Regeringen envisas med att behålla den gamla nivån på 100 kr. Inte endast regeringen är envis, utan även utskottet är vid dags dato inte berett att gå oss motionärer till mötes i denna fråga. Men, vi får låta oss nöja med texten i betänkandet och med förväntan i blicken se lite längre fram än till den stundande julhelgen.

Anf. 144 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Nästan varje proposition som regeringen lägger fram på skatteområdet innebär ökat krångel, ofta för både företagare, enskilda och myndigheter. Jag trodde tanken var att ha ett kontinuerligt arbete med att ta bort krångligheterna, men vi från oppositionen får ständigt söka motverka nya krångligheter och regleringar. Det här är inte minst viktigt nu när vi ser hur företag flyttar utomlands, alla varsel som utfärdas och hur företagen pekar på besvärliga regler. Jag tog upp dessa frågor i en debatt tidigare i dag. Den här propositionen är väl inte den värsta, men det finns inslag som behöver kommenteras.

Vi i Folkpartiet har här ett förslag om att regeringen bör avge en avsiktsförklaring till ledning för Riksskatteverket om att arbetet bör inriktas på att minska företagens uppgiftslämnande i självdeklarationen. Utskottet hävdar att Riksskatteverkets ambitioner redan är inriktade på att åstadkomma regelförändringar och att ge företagen så mycket hjälp och vägledning som möjligt. Jag hoppas att det är sant. Jag har inte fått några sådana signaler från ett antal företag, och det är mot den bakgrunden som vi markerar med en reservation.

Jag ska inte tjata så hemskt mycket mer om att regler kan vara svåra att hantera, men det är viktigt att i förväg kunna få besked om hur det verkligen förhåller sig. Det pekar på att man verkligen är seriös om man begär ett förhandsbesked. I propositionen diskuteras ett eventuellt införande av en möjlighet att hos Riksskatteverket ansöka om besked om kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning. Det är positivt! Men sedan kommer regeringen fram till att regeringen inte ska bry sig om det.

Folkpartiet och Moderaterna har skrivit i sin reservation att så givetvis ska vara fallet. Det är viktigt också ur rättssäkerhetssynpunkt. Utskottet börjar sin skrivning med att säga att det i och för sig går att hålla med oss, men sedan är det stopp med välvilligheten och utskottsmajoriteten yrkar avslag på våra yrkanden. Jag funderade på att kvittera med att yrka bifall till reservation 2, men jag avstår från det.

Slutligen har vi frågan om förmögenhetsskatten. Vi anser att det är märkligt svårt att få till stånd en jämställdhet i fråga om skattereglerna. Det är inte så många regler kvar, även om kammaren röstade fram en ny häromdagen vid behandlingen av begränsningsregeln för fastighetsskatt. Jag kan inte förstå hur regeringen och dess samarbetspartier fortfarande kan stå här och försvara sambeskattningen. Det innebär också ett försvar för att Riksskatteverket ska hålla reda på vem som bor ihop med vem och var.

Snälla ni, fundera ordentligt på om ni inte kan tänka er att befria Riksskatteverkets tjänstemän från den uppgiften. Det gör ni genom att avskaffa sambeskattningen.

Fru talman! Jag står givetvis bakom våra reservationer, men jag avstår från att yrka bifall till dem.

Anf. 145 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Timmen är sen, och jag ska också försöka att något förkorta mitt anförande. Därför vill jag börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Vi ska nu behandla ett förslag om en ny lag om självdeklarationer och de motioner som har väckts med anledning av propositionen. Det är en lag som föreslås träda i kraft den 1 januari 2002. Med några detaljändringar tillstyrker utskottsmajoriteten propositionen.

Jag skulle vilja markera att bestämmelserna om självdeklaration och kontrolluppgifter tillhör de mer centrala inom skattelagstiftningen. Uppgiftsskyldighet och kontroll av att uppgiftsskyldigheten fullgörs är basen för en effektiv och likformig beskattning. Ändamålsenliga regler för uppgiftsskyldighet leder till inkomstökningar för det allmänna, bättre skattekontroll och större lojalitet till systemet.

Dessa grundläggande ståndpunkter är utskottet helt överens om. Jag känner därför en stor tillfredsställelse över att vi är eniga. Vi socialdemokrater har den grundläggande uppfattningen att ett bra förtroende för skattesystemet stärker också förtroendet och tilliten till välfärdssamhället.

Den mest påtagliga effekten av de förslag som finns i betänkandet är att alla deklarationskyldiga, såväl fysiska som juridiska personer, ska lämna självdeklaration senast den 2 maj under taxeringsåret. Skälen till det är att alla ska få en förtryckt blankett som kan distribueras först i slutet av mars. Personligen gör jag den reflexionen att en gemensam dag för inlämnande ökar tydligheten och gör det lättare att minnas deklARATIONSTIDPUNKTEN. Nu blir det samma dag som gäller för alla, och det är en klar förbättring.

Skatteförvaltningen får naturligtvis andra arbetsuppgifter än vad man har haft tidigare. Såsom det uttrycks i en reservation kan det finnas anledning att fundera över storleken på anslaget till skatteförvaltningen. Men majoritetens bedömning är att tillsammans med den ökning av anslaget till förvaltningen som har erhållits för 2002 bör det vara möjligt för skatteförvaltningen att hantera de förändrade arbetsuppgifterna.

När det gäller synpunkten om ändrat namn på självdeklarationen vill jag markera att det är fråga om en inarbetad benämning. Jag tror att ett namnbyte enbart skulle riskera att leda till förvirring. Sedan är det inte bara inkomster som redovisas i självdeklarationen utan det är också en fråga om redovisning av förmögenhet och i vissa fall även mervärdesskatt.

Det råder en enig uppfattning i utskottet om att det är en viktig uppgift för Riksskatteverket att åstadkomma en minskning och förenkling av företagens uppgiftslämnande. Det har också gjorts. Nuvarande förslag om den utvidgade användningen av den förtryckta självdeklarationen och senareläggningen av deklARATIONSTIDPUNKT ska nu gälla för mindre företag

som bedrivs som enskild näringsverksamhet, fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag. Det bör rimligen innebära förbättringar för företagen.

Riksskatteverket arbetar ständigt med förenklingar för att underlätta för deklaranterna. Jag ser det som viktigt att den processen fortskrider. Att göra rätt från början underlättar arbetet och minskar byråkratin även i skatteförvaltningen.

Den utvidgade skyldigheten för revisorerna att inlämna en s.k. oren revisionsberättelse är ju inte, som Carl Fredrik Graf sade, någon ny karaktär av uppgiftslämnande som åläggs revisorerna. Redan i dag är revisorerna skyldiga att inge en oren revisionsberättelse om skatteavdrag inte har gjorts enligt skattebetalningslagen.

Skulle vi i det här fallet välja att gå på Moderaternas förslag och synpunkter skulle det egentligen, för att vi ska få en bra kontroll, innebära att skatteförvaltningen var tvungen att begära in revisionsberättelser från samtliga företag. Det skulle öka byråkratin. Det förslag som nu ligger är ett sätt att minska pappershanteringen vid inlämnandet.

En nyhet som finns i betänkandet är förslaget om införande av skyldighet att ange utländsk betalningsmottagares skatteregistreringsnummer på kontrolluppgiften. Införandet av denna uppgiftsskyldighet är en förutsättning för att informationsutbytet ska fungera effektivt inom EU och OECD.

Sverige har under lång tid varit pådrivande på det internationella planet i den här frågan. Jag ser det som väldigt angeläget att Sverige i sin lagstiftning också följer upp de ambitioner man har i det sammanhanget.

De nya reglerna ska börja tillämpas först år 2005. Det finns i propositionen en öppning för regeringen att återkomma om det visar sig att andra länder dröjer med att införa bestämmelserna. Jag hoppas att man inte ska behöva använda den smitvägen. Det är ingen tvekan om att detta uppgiftslämnande ytterligare förstärker kontrollen och ökar förtroendet för skattesystemet.

Tredjemanskontrollen har vi diskuterat tidigare i denna kammare. Jag vill ta tillfället i akt att påminna om att den utformning som tredjemanskontrollen har i dag kom till i sin huvudsakliga formulering 1994, när Bo Lundgren, Moderaterna, var skatteminister och Carl Fredrik Graf satt här i riksdagen. Jag undrar bara om det kan vara så att Moderaterna med sin reservation nu har en annan uppfattning än den de hade när de själva satt i regering.

Fru talman! Med det här yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 146 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Fru talman! Per Erik Granströms historieskrivning bygger på antingen en minneslucka eller ett missförstånd. Den borgerliga regeringen införde nya regler för revision. Den socialdemokratiska regeringen trädde till 1994 och återställde då de regler som gällde före den borgerliga förändringen.

Jag tänkte koncentrera min replik på två frågor. Tycker Per Erik Granström att det är rimligt att en skattskyldig ska kunna få besked av skattemyndigheten hur en kontrolluppgift ska vara utformad? Avser Per Erik Granström och hans kolleger i utskottet att förutsättningslöst pröva

Anf. 147 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! I fråga om utformningen av kontrolluppgiften håller jag i grunden med Carl Fredrik Graf om att det inte är bra att man inte kan ge direkt klara besked. Däremot skulle införandet av en sådan regel vålla andra problem, som ännu inte är lösta. Då anser jag alltså att problemet är att genom att man riskerar att få en domstolshantering av kontrolluppgiften kan man också få en prövning i sakfrågan. Det är det som inte är avsikten. Så länge man inte har löst det problemet finns det, som jag själv ser det, ingen möjlighet att göra något annorlunda än det som nu står i betänkandet.

När det gäller om gränsen för kontrolluppgift ska förändras har den frågan ryckts ut ur den här hanteringen. Jag vill inte föregripa den behandling som utskottet ska ha i den frågan nu till våren.

Anf. 148 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Fru talman! Då kan jag meddela fru talmannen och de ärade kollegerna att vi tänker förutsättningslöst och positivt pröva möjligheten att införa en tusenkronorsgräns för näringsidkare. Det är vårt besked.

När det gäller kontrolluppgiftsskyldigheten tycker jag, fru talman, att vi måste ha regler som gör att medborgare innan de ska vidta en åtgärd kan förstå vad detta kommer att innebära. Reglerna måste alltså vara så utformade utan att man gör en materiell prövning. Det handlar mer om hur kontrolluppgiften ska gestalta sig. Sådana besked måste myndigheterna kunna lämna till medborgarna.

Det är med den ambitionen som vi har skrivit vår reservation. Jag beklagar att Per Erik Granström har myndighetsperspektivet i förgrunden och inte medborgarperspektivet.

Anf. 149 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag sade tidigare att det finns juridiska problem i den här frågan. Vad som ändå är löst är ju att den som ska inge en kontrolluppgift har möjlighet att begära ett förhandsbesked. Därmed har man möjlighet att också få en rimlig anvisning om hur kontrolluppgiften ska vara utformad och vilka uppgifter som där ska finnas.

Anf. 150 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Eftersom Per Erik Granström har gått igenom alla delar i betänkandet, som också omfattar en lång rad olika skattefrågor, ska jag koncentrera mig på ett par frågor utifrån motioner som Vänsterpartiet har skrivit.

Med anledning av att inlämningsdagen för deklarationer ändras har vi i en motion påtalat det merarbete som det kan innebära för skattemyndigheten. Vi har, som det också står i texten nu, fått till svar att det är fråga om en förordning och ingenting som är föremål för riksdagens beslut. Det gäller vårt förslag att förenklade deklarationer utan tillägg eller avdrag ska kunna få en slutskattsedel i augusti. Vi har i varje fall lyft upp frågan, och det är viktigt att poängtera.

En ny lag om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Det finns en annan motion, som vi väckte för något år sedan, som nu har blivit tillgodosedd. Det gäller uppgiftsskyldigheten för utländska fondföretag. Vi tycker att det är väldigt bra. Vi vet att de regler som har gällt fram tills i dag har lett till skatteundragande. De har ofta också lett till oavsiktliga fel hos deklaranter, den skattskyldige. Det har också i vissa fall kunnat leda till skattetillägg och andra otrevligheter. Vi tycker från Vänsterpartiets sida att detta är mycket positivt.

Ytterligare ett förslag från en vänsterpartimotion, som andra också har berört från talarstolen, gäller ersättning vid tillfälligt arbete. I och för sig är det någonting som vi nu skjuter på framtiden, för att inhämta SFU:s och Riksskatteverkets yttrande. Jag tror att det är bra. Det är klokt att vi har valt det sättet att hantera den här frågan.

Andra har pratat om problematiken med att så sent på året lägga den här typen av propositioner, vilket jag också kan instämma i. Men från Vänsterpartiets sida tycker vi att det är bra med en förutsättningslös prövning av möjligheten att införa kontrolluppgiftsskyldighet för näringsidkare vid 1 000 kr.

Som andra har sagt är det regelverk vi har i dag från 1956. Det här kan innebära en förenkling. Vi tror att de invändningar som i flera fall har framkommit ska kunna vändas till någonting positivt.

Därmed står vi bakom detta betänkande.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

SkU10 En ny lag om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Kammaren biföll utskottets förslag.

16 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2001/02:70 Offentlighetsprincipen och informationstekniken

2001/02:72 Ändringar i regeringsformen – samarbetet i EU m.m.

2001/02:73 Riksrevisionen – ändringar i regeringsformen

Utrikesutskottets betänkande

2001/02:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Finansutskottets betänkanden

2001/02:FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

2001/02:FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

2001/02:FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

2001/02:FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 12 december

2001/02:138 av *Maria Larsson* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg

Lönegapet mellan män och kvinnor

2001/02:139 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén

Omfördelning av resurser mellan länen

2001/02:140 av *Catharina Hagen* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Pomperipossaeffekten och entreprenörerna

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2002.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 december

2001/02:406 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh

Irakiska flyktingar i Jordanien

2001/02:407 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh

Religionsfrihet i Turkiet

2001/02:408 av *Yilmaz Kerimo* (s) till utrikesminister Anna Lindh

Irakiska flyktingar i Jordanien

2001/02:409 av *Sten Tolgfors* (m) till näringsminister Björn Rosengren

E 18 mellan Örebro och Karlskoga

2001/02:410 av *Stig Eriksson* (v) till näringsminister Björn Rosengren

Postens service

2001/02:411 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Tillgång till läkare i äldreboende

2001/02:412 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till socialminister Lars

Engqvist

De dövblindas situation i samhället

2001/02:413 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Missbrukarvården

2001/02:414 av *Désirée Pethrus Engström* (kd) till socialminister Lars

Engqvist

Brandlarm på äldreboende

2001/02:415 av *Anne Ludvigsson* (s) till utbildningsminister Thomas

Östros

Återbetalning av studielån

2001/02:416 av *Birgitta Carlsson* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Centralisering av polisverksamhet
2001/02:417 av *Maggi Mikaelsson* (v) till jordbruksminister Margareta Winberg
Hovslagarutbildningen
2001/02:418 av *Berit Jóhannesson* (v) till försvarsminister Björn von Sydow
Mönstring

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2002.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 12 december

2001/02:327 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Arbetsförhållandena på UD
2001/02:335 av *Anita Sidén* (m) till socialminister Lars Engqvist
Tinnitus hos barn
2001/02:336 av *Anita Sidén* (m) till socialminister Lars Engqvist
Unga missbrukare
2001/02:337 av *Sten Tolgfors* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Svensk näringspolitik
2001/02:339 av *Lena Ek* (c) till miljöminister Kjell Larsson
Vindkraftsparken Klasården
2001/02:340 av *Agne Hansson* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg
Anpassning av livsmedelslagen och naturlig förskoleverksamhet
2001/02:341 av *Maria Larsson* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow
Utförsäljning av försvarsmateriel
2001/02:343 av *Ola Karlsson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog
SVT och TV-avgiften
2001/02:344 av *Ola Karlsson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog
Digital-TV
2001/02:350 av *Anders Sjölund* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Kommunala och fristående skolor
2001/02:351 av *Göran Lindblad* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
CSN
2001/02:352 av *Rosita Runegrund* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Familjerådslag

2001/02:353 av *Rosita Runegrund* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Barn och tinnitus

2001/02:357 av *Rigmor Stenmark* (c) till statsrådet Britta Lejon
Språkets betydelse i en demokrati

2001/02:359 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Hyresgästernas besittningsskydd

2001/02:360 av *Carina Hägg* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Regler för övningskörning

2001/02:361 av *Martin Nilsson* (s) till försvarsminister Björn von Sydow
Minröjningssamarbete

2001/02:362 av *Gudrun Lindvall* (mp) till jordbruksminister Margareta Winberg
Förslag om minkar

2001/02:363 av *Caroline Hagström* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg
Salmonellasmittad kyckling

2001/02:370 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Familjehemsföräldrar

2001/02:371 av *Margareta Cederfelt* (m) till statsrådet Ingela Thalén
Sjukskrivningar

2001/02:372 av *Rosita Runegrund* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Släktingplaceringar

2001/02:373 av *Owe Hellberg* (v) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Bostadsrättsombildningar

2001/02:375 av *Kjell Eldensjö* (kd) till statsrådet Britta Lejon
Tidsdelat boende

2001/02:380 av *Jeppe Johnsson* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg
Pälsfarmare

2001/02:383 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till kulturminister Marita Ulvskog
Utvärdering av arkitekturåret

2001/02:384 av *Åke Sandström* (c) till socialminister Lars Engqvist
Maxtaxan för äldre

2001/02:385 av *Åke Sandström* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg
Jordbruksverket och utbetalningen av ersättningar

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2001.

Prot. 2001/02:46
12 december

20 § Kammaren åtskildes kl. 18.00.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början t.o.m. 8 § anf. 31 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 11.45,
av tredje vice talmannen därefter t.o.m. 11 § anf. 100 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.49 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ledighet, m.m.....	1
3 § Rättelse om val av ställföreträdande ombudsman vid JO- ämbetet.....	1
4 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....	1
5 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid.....	2
6 § Förnyad bordläggning.....	2
7 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats den 11 december.....	2
AU1 Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv.....	2
8 § Regional utjämning och utveckling samt en politik för tillväxt och livskraft i hela landet.....	4
Näringsutskottets betänkande 2001/02:NU2.....	4
Näringsutskottets betänkande 2001/02:NU4.....	4
Anf. 1 REYNOLDH FURUSTRAND (s).....	4
Anf. 2 OLA SUNDELL (m).....	8
Anf. 3 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik.....	11
Anf. 4 OLA SUNDELL (m) replik.....	12
Anf. 5 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik.....	12
Anf. 6 OLA SUNDELL (m) replik.....	12
Anf. 7 GUNILLA WAHLÉN (v).....	13
Anf. 8 OLA SUNDELL (m) replik.....	15
Anf. 9 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	15
Anf. 10 OLA SUNDELL (m) replik.....	15
Anf. 11 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	15
Anf. 12 HARALD BERGSTRÖM (kd).....	16
Anf. 13 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik.....	17
Anf. 14 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik.....	18
Anf. 15 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik.....	18
Anf. 16 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik.....	18
Anf. 17 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	19
Anf. 18 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik.....	19
Anf. 19 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	19
Anf. 20 HARALD BERGSTRÖM (kd) replik.....	20
Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (c).....	20
Anf. 22 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik.....	22
Anf. 23 ESKIL ERLANDSSON (c) replik.....	22
Anf. 24 REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik.....	23
Anf. 25 ESKIL ERLANDSSON (c) replik.....	23
Anf. 26 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	24
Anf. 27 ESKIL ERLANDSSON (c) replik.....	24
Anf. 28 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	24
Anf. 29 ESKIL ERLANDSSON (c) replik.....	25

Anf. 30	YVONNE ÅNGSTRÖM (fp)	25
Anf. 31	INGEGERD SAARINEN (mp)	27
Anf. 32	ESKIL ERLANDSSON (c) replik	31
Anf. 33	INGEGERD SAARINEN (mp) replik	31
Anf. 34	ESKIL ERLANDSSON (c) replik	31
Anf. 35	INGEGERD SAARINEN (mp) replik	32
Anf. 36	OLA SUNDELL (m) replik	32
Anf. 37	INGEGERD SAARINEN (mp) replik	32
Anf. 38	OLA SUNDELL (m) replik	33
Anf. 39	INGEGERD SAARINEN (mp) replik	33
Anf. 40	Statsrådet ULRICA MESSING (s)	33
Anf. 41	OLA SUNDELL (m) replik	35
Anf. 42	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	36
Anf. 43	OLA SUNDELL (m) replik	36
Anf. 44	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	37
Anf. 45	ESKIL ERLANDSSON (c) replik	37
Anf. 46	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	37
Anf. 47	ESKIL ERLANDSSON (c) replik	38
Anf. 48	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	38
Anf. 49	HARALD BERGSTRÖM (kd) replik	39
Anf. 50	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	39
Anf. 51	HARALD BERGSTRÖM (kd) replik	39
Anf. 52	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	40
	(forts.)	40
	Ajournering	40
	Återupptagna förhandlingar	40
	8 § (forts.) Regional utjämning och utveckling samt en politik för tillväxt och livskraft i hela landet (forts. NU2 och NU4)	40
Anf. 53	YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik	40
Anf. 54	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	41
Anf. 55	YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik	41
Anf. 56	Statsrådet ULRICA MESSING (s) replik	41
Anf. 57	ÅKE SANDSTRÖM (c)	42
Anf. 58	REYNOLDH FURUSTRAND (s) replik	43
Anf. 59	ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	44
Anf. 60	LENNART FRIDÉN (m)	44
Anf. 61	SIV HOLMA (v)	45
Anf. 62	OLA SUNDELL (m) replik	48
Anf. 63	SIV HOLMA (v) replik	48
Anf. 64	OLA SUNDELL (m) replik	48
Anf. 65	SIV HOLMA (v) replik	48
Anf. 66	VIVIANN GERDIN (c)	49
Anf. 67	KRISTINA ZAKRISSON (s)	51
Anf. 68	PETER PEDERSEN (v)	52
	(Beslut fattades under 14 §.)	53
	9 § Skattereduktion för fackföreningsavgifter	53
	Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU6	53
Anf. 69	CATHARINA HAGEN (m)	53
Anf. 70	SVEN BRUS (kd)	55

Anf. 71 ROLF KENNERYD (c)	56
Anf. 72 LENNART KOLLMATS (fp).....	56
Anf. 73 ARNE KJÖRNSBERG (s).....	57
Anf. 74 CATHARINA HAGEN (m).....	59
Anf. 75 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	59
Anf. 76 CATHARINA HAGEN (m) replik.....	59
Anf. 77 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	60
Anf. 78 ROLF KENNERYD (c)	60
Anf. 79 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	60
Anf. 80 ROLF KENNERYD (c) replik	60
Anf. 81 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	61
Anf. 82 SVEN BRUS (kd)	61
Anf. 83 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	61
Anf. 84 SVEN BRUS (kd) replik	62
Anf. 85 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	62
Anf. 86 LENNART KOLLMATS (fp).....	62
Anf. 87 ARNE KJÖRNSBERG (s)	63
Anf. 88 LENNART KOLLMATS (fp).....	63
Anf. 89 ARNE KJÖRNSBERG (s)	63
(Beslut fattades under 14 §.).....	64
10 § Övergång till en konventionell beskattningsmetod för utländska skadeförsäkringsföretag	64
Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU7	64
(Beslut fattades under 14 §.).....	64
11 § Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning, m.m.....	64
Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU11	64
Anf. 90 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	64
Anf. 91 KENNETH LANTZ (kd)	67
Anf. 92 KARIN PILSÄTER (fp).....	68
Anf. 93 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s).....	69
Anf. 94 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik.....	70
Anf. 95 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik	71
Anf. 96 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik.....	71
Anf. 97 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik	71
Anf. 98 KENNETH LANTZ (kd) replik	72
Anf. 99 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik	72
Anf. 100 KENNETH LANTZ (kd) replik	73
Anf. 101 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik	73
Anf. 102 KARIN PILSÄTER (fp) replik	73
Anf. 103 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik	74
Anf. 104 KARIN PILSÄTER (fp) replik	74
Anf. 105 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s) replik	75
Anf. 106 PER ROSENGREN (v).....	75
Anf. 107 GUDRUN LINDVALL (mp).....	76
Anf. 108 KARIN PILSÄTER (fp).....	77
Anf. 109 GUDRUN LINDVALL (mp).....	77

Anf. 110 KARIN PILSÄTER (fp)	77
(Beslut fattades under 14 §.)	77
12 § Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stödområdet, m.m.	78
Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU12	78
Anf. 111 CATHARINA HAGEN (m)	78
Anf. 112 SVEN BRUS (kd)	79
Anf. 113 ROLF KENNERYD (c)	81
Anf. 114 LENNART KOLLMATS (fp)	82
Anf. 115 LENNART AXELSSON (s)	83
Anf. 116 SVEN BRUS (kd) replik	86
Anf. 117 LENNART AXELSSON (s) replik	86
Anf. 118 SVEN BRUS (kd) replik	86
Anf. 119 LENNART AXELSSON (s) replik	86
Anf. 120 ROLF KENNERYD (c) replik	87
Anf. 121 LENNART AXELSSON (s) replik	87
Anf. 122 ROLF KENNERYD (c) replik	87
Anf. 123 LENNART AXELSSON (s) replik	87
Anf. 124 CATHARINA HAGEN (m) replik	88
Anf. 125 LENNART AXELSSON (s) replik	88
Anf. 126 CATHARINA HAGEN (m) replik	88
Anf. 127 LENNART AXELSSON (s) replik	88
Anf. 128 MARIE ENGSTRÖM (v)	88
Anf. 129 CATHARINA HAGEN (m) replik	89
Anf. 130 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	90
Anf. 131 CATHARINA HAGEN (m) replik	90
Anf. 132 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	90
Anf. 133 GUDRUN LINDVALL (mp)	90
Anf. 134 EWA LARSSON (mp)	92
Anf. 135 PETER PEDERSEN (v)	93
(Beslut fattades under 14 §.)	94
13 § Ändringar i de särskilda skattereglerna för vissa andelsägare i fåmansföretag, m.m.	95
Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU13	95
Anf. 136 CARL ERIK HEDLUND (m)	95
Anf. 137 KENNETH LANTZ (kd)	97
Anf. 138 ROLF KENNERYD (c) replik	99
Anf. 139 LENNART KOLLMATS (fp)	99
Anf. 140 PER-OLOF SVENSSON (s)	100
Anf. 141 PER ROSENGREN (v)	100
(Beslut fattades under 14 §.)	102
Ajournering	102
Återupptagna förhandlingar	102
14 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	102
NU2 Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling	102
NU4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet	102
SkU6 Skattereduktion för fackföreningsavgifter	105

SkU7 Övergång till en konventionell beskattningsmetod för utländska skadeförsäkringsföretag	105
SkU11 Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning, m.m.	106
SkU12 Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter, en skattereduktion för pensionärer, sänkta socialavgifter i stodområdet, m.m.	106
SkU13 Ändringar i de särskilda skattereglerna för vissa andelsägare i fåmansföretag, m.m.	107
15 § En ny lag om självdeklarerationer och kontrolluppgifter	108
Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU10	108
Anf. 142 CARL FREDRIK GRAF (m)	108
Anf. 143 KENNETH LANTZ (kd)	109
Anf. 144 LENNART KOLLMATS (fp).....	110
Anf. 145 PER ERIK GRANSTRÖM (s)	111
Anf. 146 CARL FREDRIK GRAF (m) replik.....	112
Anf. 147 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik.....	113
Anf. 148 CARL FREDRIK GRAF (m) replik.....	113
Anf. 149 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik.....	113
Anf. 150 MARIE ENGSTRÖM (v).....	113
Beslut	114
SkU10 En ny lag om självdeklarerationer och kontrolluppgifter	114
16 § Bordläggning	114
17 § Anmälan om interpellationer	115
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	115
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	116
20 § Kammaren åtskildes kl. 18.00.....	118

